

TÝNECKÉ LISTY

Měsíčník obce Velký Týnec • XXXV. ročník • Číslo 12/2024 • Cena 10,- Kč

VELKÝ
TÝNEC

- 4 Do svazku obce jsme přijali nové občánky
- 9 Koncert zpěvačky Jitky Zelenkové pohladil na duši
- 16 Království hrálo, zpívalo a tančilo v Kokorách
- 24-25 Jak se na podzim dařilo týneckým fotbalistům a stolním tenistům

EDITORIAL

Prosinec je měsíc plný tradic, svátků a pohody. Jak prožíváte adventní čas vy? Chcete si zpříjemnit čekání na Vánoce? V Týneckých listech jsme pro vás připravili mnoho tipů a inspirací.

Mimo jiné zde máme upoutávky na zajímavé akce v Týnci i jeho okolí. Doporučujeme vám například navštívit letošní Krampuslauf, akci, která vnáší do vánočního období trochu tajemna a napětí. Věděli jste, že Krampus je strašidelná postava s rohy, dlouhým jazykem a kožichem, která pochází z alpského folklóru a je neodmyslitelně spjatá s obdobím adventu? Zatímco svatý Mikuláš rozdává hodným dětem dárky, Krampus má za úkol potrestat ty nezbedné. Je to vlastně takový protipól Mikuláše, který symbolizuje temnější stránku vánočního období. Průvod Krampusů a jejich show se tentokrát koná na Hradisku a bude jako každý rok jistě nezapomenutelným zážitkem.

V tomto čísle si připomínáme další pěknou tradici. V listopadu byly v naší obci přivítání noví občanci, kteří se stali součástí naší komunity. Děkujeme všem, kteří se na této slavnosti události podíleli.

Co dalšího doporučit vaší pozornosti? Rozhodně stránky školního časopisu *Letem školním světem*, které vám pootevrou dvířka k nahlédnutí do mnoha školních aktivit dětí na základní škole. A nezahálejí ani naši nejmenší. Také v mateřské školce děti zažívají spoustu zábavy a učí se nové věci. Přehled jejich aktivit tak, jak se s námi o ně podělily jejich paní učitelky, vám také nabízáme v tomto čísle.

Obec Velký Týnec je součástí Mikroregionu Království, což je dobrovolné sdružení obcí, které vzniklo za účelem spolupráce na společných projektech a řešení problémů, které přesahují hranice jednotlivých obcí. Mikroregion Království každoročně pořádá krásnou kulturní akci, kde se neřeší společné problémy, ale lidé z jednotlivých obcí se mohou potkat a podívat se na vystoupení svých spoluobčanů. Jak tentokrát Mikroregion Království tančil a zpíval, se můžete podívat na našich stránkách.

V Týneckých listech nezapomínáme ani na naše nejmenší. Naše redaktorka paní Vladka Hacsiková pro ně připravila adventně laděné stránky se spoustou tipů a nápadů na předvánoční aktivitu.

Na závěr mi už jen za celou redakci dovoluť všem popřát krásný adventní a vánoční čas naplněný pohodou a úsměvy vašich nejbližších a v roce 2025 spoustu spřízněných duší, radosti, životního elánu a odhodlání čelit novým výzvám.

Vendula Vránová

Foto na titulní straně:

Týnecký advent tradičně začíná

Vánoční výstavou...

Foto: František Chini

GDPR - „Tímto upozorňujeme čtenáře, že na akcích pořádaných obcí mohou být pořizovány fotografie. Mělo by se tak dít vždy zřetelně označenou osobou. Fotografie slouží jedinému účelu - jako materiál ke zveřejnění, zda daná konkrétní fotografie bude či nebude použita k prezentaci v obecním periodiku, zejména s přihlédnutím k její vypovídací schopnosti ve vztahu k akci, jež byla obcí pořádána. Fotografie takto nepoužité jsou následně skartovány. Pakliže si jako účastník takto dokumentované akce kdokoli z vás nepřeje být objektem fotografování a následného zveřejnění v obecním periodiku, sdělte toto prosím nejlépe osobě fotografa nebo případně zavčas na podatelně obecního úřadu.“

PROSINCOVÝ ÚVODNÍK

Uvařili jsem si doma se ženou čaj. Zhasli světla a drželi černou hodinku. Prosincový čas k tomu vybízí. Jak ubývá v místnosti světla, ubývá i slov. Den pomalu přechází v noc a klid vstoupí do duše. V tichém zadumání hledím do šera ulice, jako bych něco nebo někoho vyhlížel. Co kdyby tak nenápadně přišly po chodníku Vánoce? Bez zbytečného halasu, úspěchaného nakupování a nadbytečných neonů. Třeba by zase jednou přišly v bílé říze. Nějak se nemůžu dopočítat, kdy naposledy byly se sněhem. A proč vůbec trváme na bílých Vánocích, když v Bibli se slovo sněh vůbec nevyskytuje. Asi za to může Josef Lada, který ve svých romantických obrázcích z venkovského života zachytil odcházející „malou dobu ledovou“. Byla to taková klimatická zvláštnost trvající jen asi 300 let a během ní docházelo k výrazným poklesům teploty. Ostatně lidstvo jí prý vděčí za komíny na obytných domech, zapínání oděvů na knoflík a dírkou. No a také za bílé sněhové Vánoce. Od těch

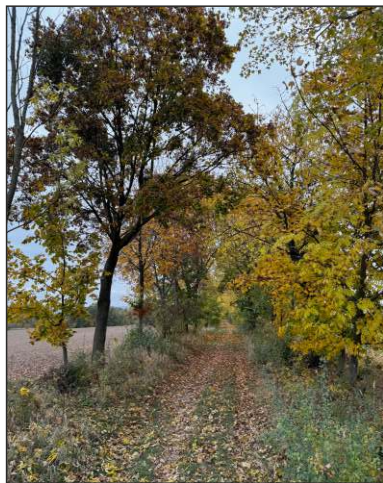
dob jsou ale v naší nadmořské výšce spíše vzácností. Navrch mívá jiný klimatický jev a tím je zimní slunovrat, který s sebou přináší mírné oteplení, aby se zase mohlo v lednu ochladit. Řeči o počasí se mi velmi líbí. Je to takové konzervativní. Když se s někým setkáte a pohovoříte si o počasí, tak se zdánlivě nic nedozvíte. To, jaké bylo anebo je, víte nejlépe sami. To, jaké bude, ví jen Pánbůh a proroci v zastoupení meteorologů, kteří ve svých věštibách vycházejí z dlouhodobých modelů. A přesto si z takového rozhovoru o počasí něco odnášíme. Jakousi energii danou vzájemným setkáním. Někdy dokonce po takto strávené chvilce se známým si můžete říct, ten je v pohodě. Nebo, něco ho trápí. Možná, že bych ho měl nějak povzbudit.

Takže zpět k bílým Vánocům, abychom to nezamluvili. Proč si je tedy tak přejeme? S biblickým příběhem narození Ježíše Krista nemá sněh nic společného, ba naopak. Slyšel jsem, že když se po-

koušeli církevní věrozvěstové evangelizovat Inuity čili Eskymáky, tak narazili na problém s překladem bible. V jazyce Inuitů chyběla slova jako písek, poušť, palma, chrám, tesař a celá řada dalších označujících pro nás běžné reálie. Nauku tedy nelze šířit v jejich jazyce, ale nějak se to daří. Prý už mají svůj ledový chrám. Tak až zase taková zima by u nás být nemusela. Myslím, že bílé Vánoce jsou spojovány s pocitem vnitřního klidu a duchovního usebrání. Zasněžená krajina se jeví jako čistá, zvuky jsou utluštěny a lidská setkání ve vyhřáté světnici jsou pociťována intenzivněji. A jaké to bude počasí letos o Vánocích? Netuším. Jedno doporučení bych však měl. Noste si ty pro vás nejkrásnější Vánoce ve svém srdci a rozdávejte z nich plnými hrstmi. Tady skutečně platí, že čím víc dáte, tím víc budete mít.

Šťěstí a zdraví do nového roku
vám přeje Stanislav Denk

Barevný podzim v týnecké přírodě

Cestou do Hostkovic

První chlumská brána

Druhá chlumská brána

Cestou do Ameriky

5x Petr Hanuška

Cestou do Čechovic

Vendula Vránová,
šéfredaktorka

Petr Hanuška,
redaktor

Stanislav Denk,
redaktor

Vladimíra Hacsiková,
redaktorka

Kamila Grmolenská,
redaktorka

Pavel Peňaška,
grafik

TÝNECKÉ LISTY - Periodický tisk územního samosprávného celku - měsíčník Obce Velký Týnec.

Vydává Obec Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, IČO 00299669. Ev. číslo MK ČR: E 12522. Ročník XXXIV, číslo 12. Vyšlo 10. prosince 2024. Cena výtisku 10,- Kč. Adresa redakce: Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, e-mail: velkytynec@velkytynec.cz. Šéfredaktorka Mgr. Vendula Vránová Ph.D.

Redakční rada: PhDr. Petr Hanuška Ph.D., e-mail: starosta@velkytynec.cz, Mgr. Stanislav Denk, e-mail: mistostarosta@velkytynec.cz.

Grafická úprava: Pavel Peňaška, e-mail: penaska.pavel@centrum.cz. Tisk: PROFITISK, Chválkovická 5, 779 00, Olomouc.

Poznámka redakce: Uveřejněné příspěvky nemusejí být totožné se stanoviskem redakce.

KRONIKA

Kalendárium

2. listopadu

2. kolo Zlaté ligy stolního tenisu 2024

- Pílec Týnec - sportovní hala - 9:00 hodin

Ke kořenům - 20 let Mužského pěveckého sboru Rovina

- společenský dům - 17:00 hodin

2. Halloweenská party pro -náctileté

- Komise pro kulturu a sport ZO VT - 18:00-24:00 hodin

3. listopadu

Krakonošův hrnek

- divadelní představení pro děti - Knihovna VT - kino - 15:00 hodin

16. listopadu

Království hraje, tančí a zpívá

- mikroregion Království - Sokolovna Kokory - 14:00 hodin

17. listopadu

Vyhodnocení celoroční soutěže Království objektivem občanů Království

- Císařov - 14:00 hodin

23. listopadu

Vítání nových občánků do svazku obce

- Obec VT - obřadní síň - 10:30 a 11:30 hodin

Vánoční koncert Jitky Zelenkové

- Obec VT - společenský dům - 19:00 hodin

24. listopadu

Uspávání broučků

- Rodinné centrum Čmelda

25. listopadu

18. zasedání Zastupitelstva obce Velký Týnec

- malý sál společenského domu - 16:30 hodin

27. listopadu

Věnování

- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT - společenský dům - 13:00 hodin

III. Obecní konference o odpadech

- Obec VT - společenský dům - 17:30 hodin

28. listopadu

18. zasedání mikroregionu Království

- Velký Týnec - 9:00 hodin

30. listopadu

Vánoční jarmark s výstavou

- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT - společenský dům - 10:00-18:00 hodin

Další události

Dne 4. listopadu proběhlo v Císařově jednání rady mikroregionu Království, které bylo spojeno s vyhodnocením celoroční fotografické soutěže. Předání odměn oceněným proběhlo v neděli 17. listopadu v Císařově.

Dne 12. listopadu proběhl další kontrolní den na stavbě dálnice Olomouc-Kokory. Dne 20. listopadu proběhlo jednání vedení obce s panem Jakubem Kuchařem o projektu výsadby zeleně v zámecké zahradě.

Kontrolní den na stavbě dálnice Olomouc-Kokory

Počasí

Co říct k listopadovému počasí? Bez teplotních výkyvů, celkem příjemné, bez sv. Martina na bílém koni, protože první sníh napadnul až v noci z 21. na 22. listopadu. Málo dešťových srážek. Od zářijových povodní přšlo v našem kraji velmi vzácně.

První dekáda. Noc: 4, 9, -1, -2, -1, -1, 3, -1, -1, -2. Den: 12, 12, 9, 9, 10, 10, 12, 10, 2, 2. Druhá dekáda. Noc: -1, -1, 1, 1,

2, 5, 0, 2, 2, 7. Den: 1, 2, 2, 6, 8, 10, 4, 8, 8, 0. Třetí dekáda. Noc: -1, -1, -1, 1, -1, -1, 4, 2, 4, 4. Den: 3, -1, 1, -1, -1, 4, 2, 4, 4.

Kroniku připravuje Petr Hanuška

Ze starostova deníku

Ukončení prací na krajských komunikacích

13/11 Ve středu 13. listopadu byly pro běžný provoz otevřeny krajské komunikace v ulicích Sokolská, Bystřická a Ke Vsisku. Položení nových asfaltových povrchů obstarala firma Swietelsky stavební s. r. o. Obec na akci přispěla částkou 2 mil. Kč. Navíc naše obec

zabezpečila výměnu silničních obrubníků v ulicích Bystřická a Ke Vsisku. V jarních měsících budou na zmíněné i další komunikace procházející našimi obcemi namalovány symboly kola, aby si řidiči uvědomili, že součástí dopravy jsou i cyklisté!

Jen na okraj právě dokončené akce...

Chtěl bych v souvislosti s dokončením renovací asfaltových povrchů v ulicích Sokolská, Bystřická a Ke Vsisku poděkovat všem spoluobčanům, kteří chápal, že jde o akci, jež naší obci přinese profit v podobě nových komunikací, a že její realizace prostě přinese určitá do-

časná omezení v pohybu. Snažili jsme se se SSOK a prováděcí firmou domluvit vše tak, aby to byla „rychlovka“ a aby se rezidenti dostali se svými auty či koly domů téměř každý den. Drtivá většina spoluobčanů to pochopila a vyšla nám všem vstříc. Děkuji moc!

Dokončení oprav povrchů krajských komunikací ve Velkém Týnci

Mužský sbor Rovina slavil v Týnci 20. narozeniny

V sobotu 2. listopadu proběhla v týneckém společenském domě mimořádná akce - mužský pěvecký sbor Rovina oslavil 20. narozeniny. V našich obcích udržuje povědomí o lidové kultuře nejen náš Národopisný soubor Týnečáci, ale právě i pánové ze zmiňovaného sboru.

Právě oni stáli u zrodu akce Sečení lúky (koná se vždy v květnu) či folklorní přehlídky Ke kořenům (vždy na počátku listopadu). Ke kulatému výročí jim gratulovala řada folklorních souborů z celé Moravy! Kluci, ať vám to zpívá minimálně dalších dvacet let!

Černá skládka

Petr Hanuška

Nová černá skládka nám vyrostla u železničního přejezdu za Vsiskem...

Prodej vánočních kaprů Jiří Novák

21. 12. 2024 od 13 do 18 hod.

22. 12. 2024 od 9.30 do 18 hod.

23. 12. 2024 od 9.30 do 18 hod.

Před prodejnou potravin
Na Návisi ve Velkém Týnci

Vítání občanů

Vítání občanů 23. listopadu 2024

David Čevela, Erik Drábek, Matyáš Kašpar

Vítání občanů 23. listopadu 2024

Jan Vávra, Martin Zatloukal, Eliška Řehulová, Timotej Navrátil, Sebastian Mazal, Klára Pekáčková

VŠECHNO NEJLEPŠÍ

V měsíci prosinci blahopřejeme
k významným životním milníkům
těmto našim spoluobčanům

91 let
Marie Zlámalová z Velkého Týnce

86 let
Václav Vyhlídal ze Vsiska

85 let
Antonín Vagner z Velkého Týnce

80 let
Anna Plevová z Velkého Týnce
Josef Malík z Velkého Týnce

75 let
Jiří Novotný z Čechovic
Marie Koutná z Čechovic
Jiří Stejskal z Velkého Týnce
Josef Soukup ze Vsiska

70 let
Dagmar Sekaninová z Velkého Týnce

60 let
Zdeňka Richterová z Velkého Týnce
Dana Chytilová z Velkého Týnce

Připravuje Radka Tomečková, matrikářka obce

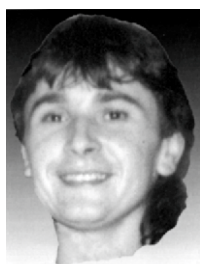
VZPOMÍNÁME

*Tak, jak z tvých očí zářila láska a добрota,
tak nám budeš chybět do konce života*

Dne 7. prosince uplyne již 20 let od úmrtí našeho syna

Josefa Ruského z Čechovic

Vzpomínají, maminka, bratr a sestra s rodinami
a rodina Ruská.
Kdo jste ho znali, vzpomeňte s námi

Dne 7. prosince uplynou 3 roky od úmrtí našeho bratra

Miroslava Kopeckého

Vzpomínají sestry s rodinami

SDH Velký Týnec
Vás srdečně zve

na výroční Valnou hromadu

v sobotu dne 4. 1. 2025 od 16,00 hod.
na hasičské zbrojnici ve Velkém Týnci

Za SDH Velký Týnec: Anna Bartlová – starostka sboru

V tiskárně se pro vás tiskne nový kalendář na rok 2025...

NAPSALI NÁM

Poděkováním všem dobrým lidem kolem mne...

Za pár dní se budeme loučit s rokem 2024. Když nám před mnoha lety na týnecké základní škole v matice dal pan učitel Hlaváč za úkol spočítat, kolik budeme mít roků v roce 2000, všichni přítomní ve třídě jsme kroutili očima a dělali grimasy, jak budeme stárí a hnusní, prostě patnáctiletá telata. Píše se rok 2024 a my jsme mladí, ještě krásní, prostě to konečně vidíme jinak a jsme šťastní, že můžeme být aktivní mnozí v práci nebo v rodině či ve veřejném životě. Tak i já bych touto cestou chtěla ze srdce poděkovat všem, kteří mně pomáhají. Mým zlatým holkám z Komise pro sociální záležitosti ZO Velký Týnec. Paní Ji-

řince Kopečkové, že nás obohacuje svým klidem a moudrostí. Jiřule Drápalové, Jitce Michlové, Hedušce Moravíkové, Alče Sojákové za jejich vzornou práci. Gabrielka Piňosová a Janinka Hlavinková nám zase vnesly do komise mládí a divočinu. Prostě jsme parta, která si hledá aktivitu. Holky, všem vám tisíckrát děkuji a moc bych si přála, aby i příští rok byl tak báječný jako ten letošní.

Děkuje Vlastimila Coufalová

Autorka je zastupitelkou obce
a předsedkyní Komise
pro sociální záležitosti ZO Velký Týnec

Poděkování hasičům

V Olomouci dne 7. 11. 2024

Vážený pane starosto,

dovolte mi, abych Vám srdečně poděkoval za rychlou, účinnou a operativní pomoc, kterou poskytly jednotky sboru dobrovolných hasičů Vaší obce při záchranných a likvidačních pracích v souvislosti s katastrofálními povodněmi v Olomouckém kraji. Jednalo se o krizovou situaci mimořádného rozsahu s obrovskými škodami a následky pro obyvatelstvo. Z tohoto důvodu si řešení situace vyžadovalo rozsáhlé nasazení sil a prostředků složek integrovaného záchranného systému nejen z Olomouckého kraje, ale postupně téměř ze všech krajů České republiky. Velice si vážím enormního nasazení členů Vaší jednotky při záchranných a likvidačních pracích, jejichž rozsah byl kvůli zkáze způsobené silou horských řek Bělá, Vidnávká, Staříč a Černý potok mimořádný. Požadavky ze strany velení zásahu byly flexibilně vykrývány a bez prodlení plněny. Profesionální přístup, vysoké pracovní nasazení a obětavost Vašich hasičů přispěly k účinné pomoci v zasažených městech a obcích na Jesenícku. Ze strany obyvatelstva byla tato pomoc vnímána velmi pozitivně a byla vynikající prezentací celé hasičské komunity v těchto těžce zkoušených lokalitách. Velice Vám děkuji za ochotu a flexibilní přístup Vašeho sboru, který přispěl ke zvládnutí této krizové situace. Prosím o předání našeho poděkování všem zasahujícím.

**HASIČSKÝ
ZÁCHRANNÝ SBOR
OLOMOUCKÉHO
KRAJE**

S pozdravem

brig. gen. Ing. KAREL KOLÁŘÍK,
ředitel Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje vrchní rada

Mladí kreativci z Týnce uspěli v soutěži animovaného filmu

Dva mladí talentovaní kreativci, shodou okolností sourozenci Elena a Jakub Hertlovi z Velkého Týnce, uspěli v letošním ročníku soutěže krátkého a animovaného filmu „Kraťas 24“. Jejich animovaný film „Zrození a zánik katedrály“ získal v konkurenci 77 filmů fantastické třetí místo. Elena s Jakubem byli součástí čtyřčlenného týmu, který v soutěži uspěl.

Multimediální ateliér DDM Olomouc

Všichni čtyři mladí kreativci navštěvují kroužek Multimediální ateliér, který zastřešuje oddělení výtvarné výchovy Domu dětí a mládeže Olomouc. Kroužek je zaměřen na filmovou – audiovizuální výchovu. Účastníci v něm získávají základní dovednosti v práci s digitální fotografií, videem, animací a práci se zvukem.

Slavnostní předání cen a veřejná projekce oceněných filmů proběhla dne 2. listopadu 2024 v pražském kině Pilotů. Právě aktivní tvorba audiovizuálního díla se může stát pro mladého člověka účinným prostředkem k tvořivému uchopení současných digitálních technologií. Oceněným blahopřejeme.

Vladimíra Hacíková

2x archiv DDM OLomouc

Autoři filmu Jakub Hertel, Michal Kuruc
a Elena Hertlová

HLEDÁME NOVÉ KOLEGY

ZEDNÍK

POMOCNÝ DĚLNÍK

NABÍZÍME

FIREMNÍ BENEFITY

ZAKÁZKY V REGIONU

**NADSTANDARTNÍ
FINANČNÍ OHODNOCENÍ**

POŽADUJEME

PRACOVITOST

PEČLIVOST

**OCHOTU A ZÁJEM
SE ZDOKONALOVAT**

**PRAXE V OBORU VÝHODOU
ŘIDIČSKÝ PRŮKAZ sk. C VÝHODOU**

**ŽIVOTOPISY ZASÍLEJTE NA
INFO@LVSTAVBY.CZ**

Týnecké listy vyhlašují soutěž O FOTKU MĚSÍCE

**Nejoriginálnější fotka bude oceněna
každý měsíc poukázkou* na nákup
v Olympii Olomouc v hodnotě 300,- Kč**

* po zveřejnění k vyzvednutí na sekretariátu OÚ ve Velkém Týnci

Soutěží se ve dvou kategoriích

Život v naší obci

Do kategorie patří snímky zachycující člověka
při práci, odpočinku, zábavě, ale i portréty či akty.

Svět kolem nás

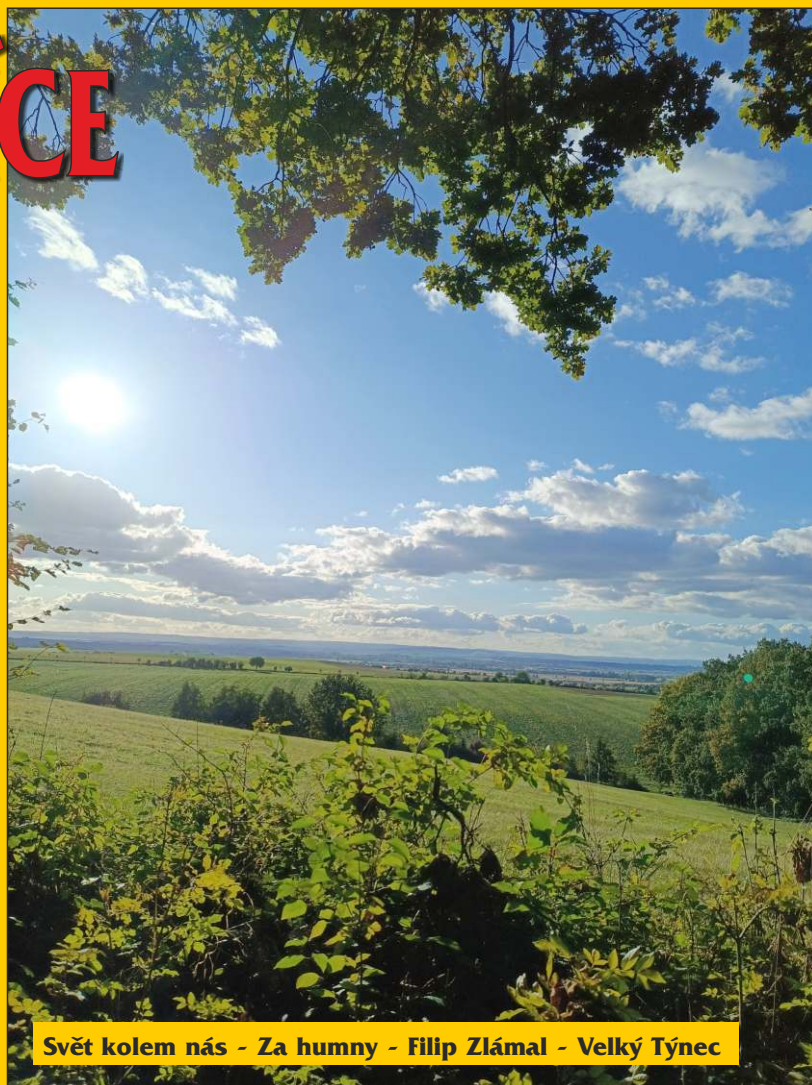
Do kategorie zařazujeme snímky zvířat, rostlin,
krajiny, ale i architektury a uměleckých děl.

**Do jaké kategorie má být fotka zařazena,
rozhoduje autor.**

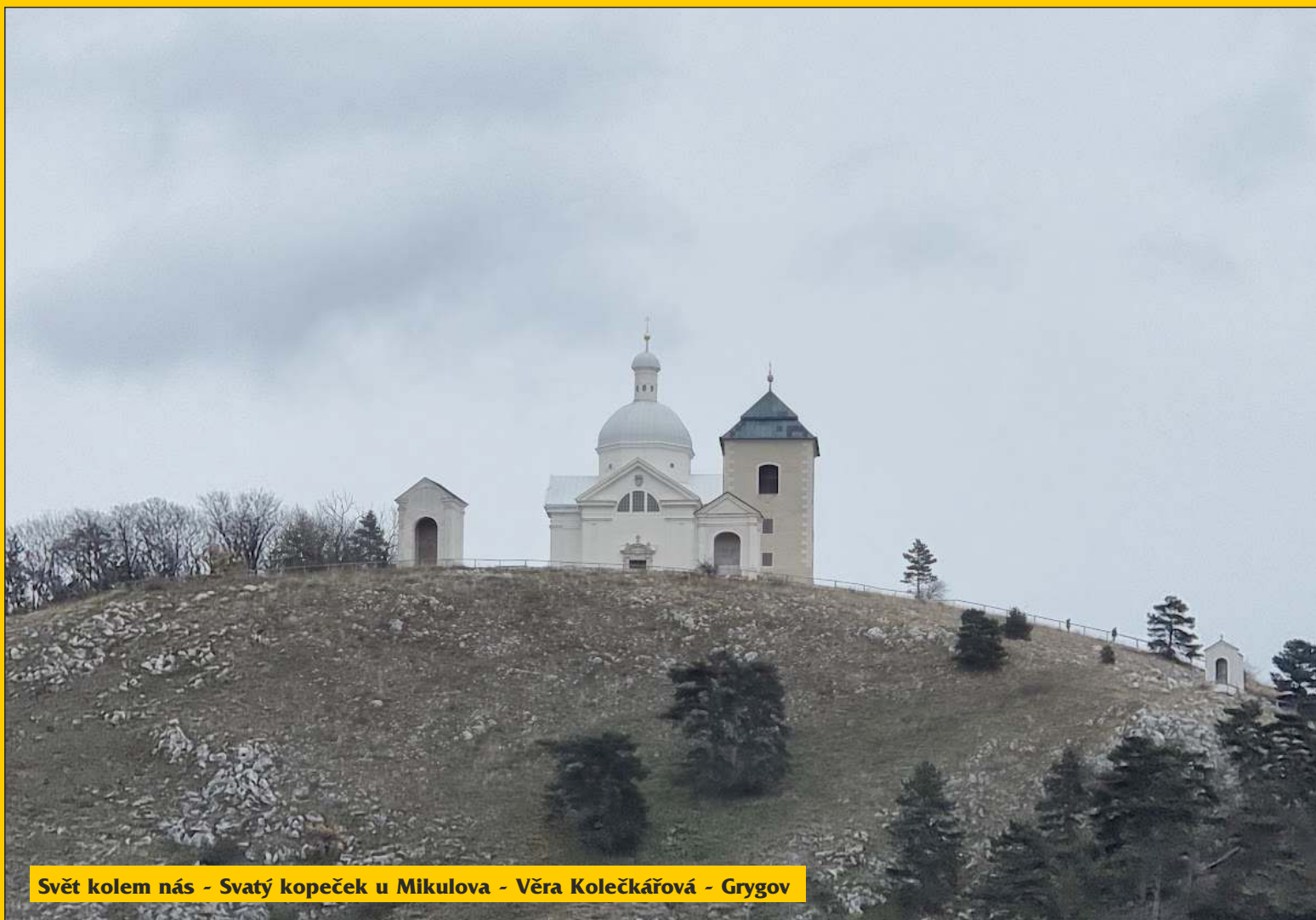
Fotku je třeba zaslat na email:

mistostarosta@velkytynec.cz

Nezapomeňte uvést jméno a příjmení autora,
adresu, věk a kategorii, ve které chcete soutěžit.

Svět kolem nás - Za humny - Filip Zlámal - Velký Týnec

Svět kolem nás - Svatý kopeček u Mikulova - Věra Kolečkářová - Grygov

Jak pokročila stavba dálnice D55

SO 101 - 0,000 - 1,700 PS - zemní práce, sanace svahů, svahování, pokládka betonových odvodňovacích žlabů, terénní úpravy

SO 190.2 - betonáže základových paket portálů dopravního značení

SO 761 - protihluková stěna - vrtání pilot, betonáž, osazení sloupů

SO 101 - km 2,200 - 3,300 - násyp zemního

SO 331 - převedení melioračního sběrače pod tělesem dálnice

SO 101 - km 3,600 - 3,800 ohumusování svahů

SO 152.2 + 152.3 - příkopové žlaby,

Úprava mostu přes Týnečku a stavba protihlukové stěny u Vsiska

SO 762 - protihluková stěna - vrtání pilot, betonáž, osazení sloupů

SO 360 - ORL (odlučičtě ropných látek) - realizace štětovic, zemní práce

SO 201 - Úpravy na mostu přes Týnečku - armování a betonáž mostní římsy

SO 120 - dosypání zemního tělesa, realizace aktivní zóny, ochranná vrstva ze štěrku

odlážďení propustků, ohumusování svahů

SO 202 - dokončeny přechodové ŽB desky

SO 101 - km 3,600 - 4,100 - provedeny aktivní zóny + krycí vrstva ze štěrku - zářez - těžba zářezu dokončena - km 4,100 - 4,500 - realizace aktivní zóny, pokládka geobuněk na svahy zářezu

V zářezu u Krčmaně vyrostle ekodukt

SO 122 - polní cesta pod mostem SO203 - sanace, aktivní zóna, štěrko-drtě

SO 101 - 4,600 - 4,800 konsolidační nadnásypy odtěženy, provedena aktivní zóna - v km 4,900 - 5,100 probíhá odtěžení nadnásypu - v km 5,800 - 6,100 nadnásypy odtěženy, provedena aktivní zóna a krycí štěrky

SO 303 - realizace středové kanalizace v km 5,100 - 5,700

SO 363 - ORL osazeno

SO 205 - nosná konstrukce dokončena, realizace gabionových křídel, zásypy za gabiony

SO 123, SO 123.1 - Komunikace Krčmaně - Majetín + cyklostezka - sanace, propustky, drenáže, drenážní šachty, aktivní zóna, štěrko-drtě, obrubníky - do

konce roku bude provoz převeden pod most

SO 155.2 - Polní cesta směr ZEPIKO - propustky, aktivní zóna, štěrko-drtě, ohumusování svahů - bude uvedeno do provozu do konce roku

SO 333 - sběrač meliorace pod SO 205 - dokončeno

SO 206 - nosná konstrukce dokončena

SO 101 - odtěžení nadnásypu v km 6,200 - 6,400

SO 304 - středová kanalizace v km 6,400 - 6,600

SO 130 - dálniční odpočívky na konci úseku - probíhá násyp zemního tělesa

SO 101 - km 6,700 - KÚ - probíhá násyp zemního tělesa

S pozdravem Ing. Jiří ŠKRABAL
Hlavní stavbyvedoucí

Pohled přes „nový most“ od Grygova na Velký Týnec

SO 220 - provedeno pilotové založení mostního objektu, navazující práce - armování a betonáže mostních opěr

SO 110 větev C, D - násyp zemního tělesa a aktivní zóny, realizace drenáží, pokládka betonových žlabů, krycí vrstva ze štěrku

SO 301 - práce na středové kanalizaci v km cca 1,100 - 3,300

SO 221 - ekodukt v zářezu - zajištění skalních stěn na krajních opěrách, středová podpěra - armování, bednění, betonáž základů.

SO 302 - realizace středové kanalizace v úseku 4,500 - 4,700

SO 203 - nosná konstrukce dokončena, provedeny sanace pod gabionovými křídly, realizace gabionů, zásypy za nimi

Před Krčmaní už stavba začíná připomínat autostrádu

KRAMPUSLAUF Velký Týnec 2024

Hradisko Velký Týnec | 14.12. | 18:00

Krampus show „Otevření pekla“ 🔥 fireshow 🔥 ohňostroj 🔥 punc

Akce je zdarma. Nevhodné pro děti a slabší povahy!

KRAMPUSBÁL

Společenský dům Velký Týnec | 14.12.2024 | od 19:00

Pekelná tancovačka 🔥 živá hudba 🔥 noční překvapení 🔥 vstup zdarma

Oficiální zahájení s příchodem Krampus průvodu po 19. hodině. Srdečně Vás všechny zveme. Dress code: vše černé

více info zde

Koncert Jitky Zelenkové

Kdo si udělal v sobotu 23. listopadu čas na koncert Jitky Zelenkové a je zároveň příznivec swingu, určitě nezalitoval. Její nezměnitelný hlas a krásné písně nás provázely po celých devadesát minut. Jitka nám svou pozitivní energií a nenáročností ukázala, že věk je jen číslo a že je to ještě ta stará dobrá škola! Neměla totiž žádné manýry hvězd, byla vstřícná k focení i podepisování, s každým prohodila vstřícné slovo a každému poděkovala, což se dnes jen tak nevidí. Je to prostě dáma s velkým D. A jak sama říkala, to vše ji naučil Karel Gott.

Sama jsem se přistihla, že některé písně, tedy texty, byly pro mě tak silné, že jsem je chvíli musela vstřebat, než jsem zareagovala potleskem. Co dodat, vždyť

je napsali takoví velicí, jako byli Zdeněk Rytíř, Eduard Pergner či Pavel Vrba. Závěrem chci ještě jednou poděkovat všem, kteří pomáhali s organizací, i těm, kteří se přišli naladit do předadventní nálady. A že se Jitce u nás velice líbilo, potvrdila skutečnost, že v neděli odpoledne mi v mobilu pípla SMS s jejím poděkováním a vzpomínkou na vás všechny.

Přeji všem klidný advent a požehnané Vánoce! A příští rok se opět těším na setkání na nějaké skvělé akci.

Vlastimila Coufalová
Autorka byla vedoucí
organizátorkou koncertu

📷 Petr Hanuška a Vlastimila Coufalová

zelenkovajitka
sametovyhlas
Jitka Zelenková
Jitka Zelenková Official
to: Lenka Hatašová

POZDRAVY Z 1. STUPNĚ
Návštěva obecního úřadu očima dětí 3. B

A man in a red t-shirt and dark trousers stands on a small, raised platform at the front of a room, addressing a group of children. The children are seated in white plastic chairs, facing the man. The room has large windows with blue curtains on the left and a blue and white patterned rug on the floor. The walls are white with decorative panels. A small wooden structure is visible on the stage behind the man.

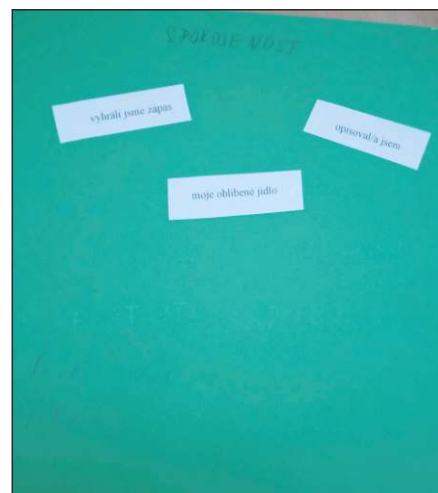
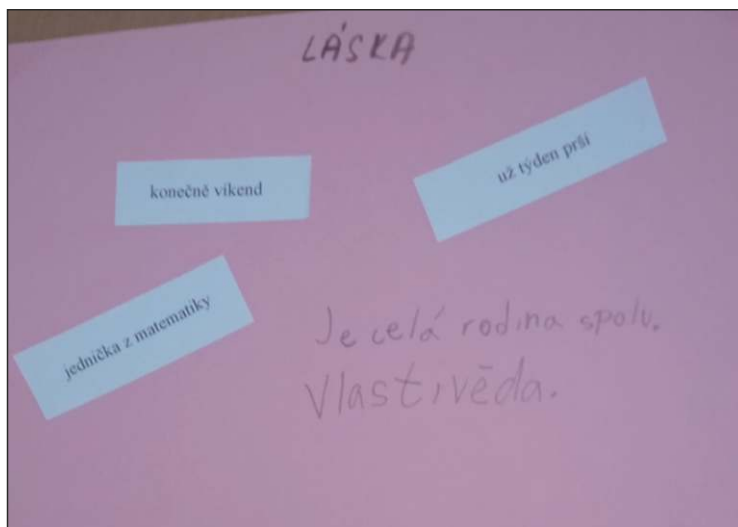
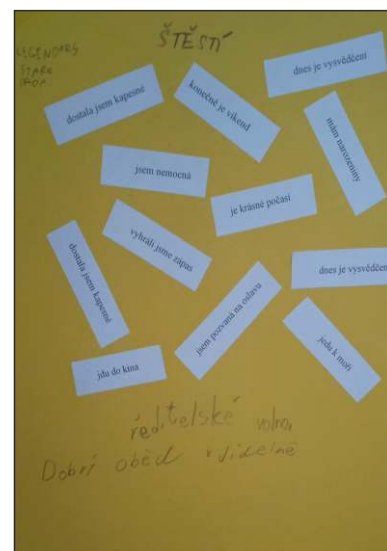
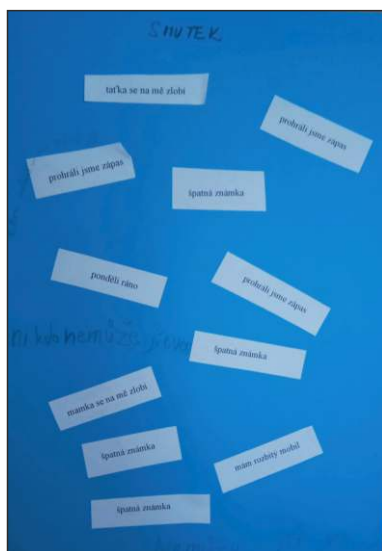
Opět za námi přijela Knihoběžka!

The image displays a collection of 10 children's book covers from the 'KAPKA' series. The covers are arranged in a grid-like fashion. The titles and authors are as follows:

- Co dělají psíci?** by Karel Čech
- Co dělají psíci v noci?** by Karel Čech
- Děti a se** by Karel Čech
- Strach a touha** by Karel Čech
- Blbá vendula** by Karel Čech
- Divný brach strach** by Karel Čech
- A smutek utek** by Karel Čech
- Kamrad pítanka** by Karel Čech

The illustrations are diverse, featuring various characters and settings, including animals, children, and abstract figures. The colors are vibrant and the style is whimsical and imaginative.

Knižky nám i na nějaký čas zapůjčila a my si v nich můžeme o přestávkách listovat, pročítat si je, vracet se k nim. V rámci čtenářského programu jsme plnili i drobné úkoly - k jednotlivým obrazům jsme přiřazovali smajlíky s pocity, jednotlivým postavám jsme radili, pomáhali. Povíдали jsme si o různých emocích, říkali jsme si, kdy máme radost, smutek, strach, vztek...

Viktorie Brieslingerová a Alice Marková, 5. A

Halloweenská soutěž

V tento čtvrtek vyvrcholila svým vyhlášením výsledků naše tradiční halloweenská soutěž, která probíhá v rámci výuky anglického jazyka. Žáci, kteří se zapojili, odevzdávali své výtvary a výkresy do pátku 25. října. Proběhlo řádné hlasování a my vám, milí čtenáři, přinášíme výsledky tohoto hlasování. Děkujeme všem za účast a blahopřejeme letošním vítězům! Děkujeme SRPŠ na spolupodílení se na odměnách pro výherce soutěže.

V kategorii výrobků:

1. místo (53 hlasů)

– č. 20 – Leontýna Sedláčková, 7. B

2. místo (32 hlasů)

– č. 26 – Alžběta Brabcová, 7. B

3. místo (30 hlasů)

– č. 48 – Karolína Němcová, 6. B

4. místo (29 hlasů)

– č. 35 – Eliška Drábková, 7. A

V kategorii výkresů:

1. místo (42 hlasů)

– č. 6 – Elise Maya Iqbal, 9. B

2. místo (40 hlasů)

– č. 7 – Leona Spurná, 7. B

3. místo (29 hlasů)

– č. 2 – Sára Majkútová, 8. A

Halloweenské dílničky

K Halloweenu neodmyslitelně patří tvoření. Ve čtvrtek 31. října proběhly na půdě naší školy Halloweenské dílničky. Vyšli jsme se do světa duchů, netopýrů, čarodějů a čarodějnic, mumií a pustili se do díla. Stříhalo se, lepilo, malovalo, kre-

slilo, omotávalo, pro návštěvníky byl ve spolupráci se SRPŠ připraven i stánek s dobrotami, fotokoutek, hra pro nebojácné a odměny. Zabavili se děti i dospělí. Odpoledne se opravdu vydařilo.

SPORTOVNÍ OKÉNKO

Přebor v přespolním běhu „VELKÝ PREČAŇÁK“

Ve čtvrtek 31. října se konal závod v přespolním běhu. Vybíhal se „VELKÝ PREČAŇÁK“. Běželo se zhruba 3300 metrů. Startovali chlapci z osmých a devátých tříd. Přespolního běhu se zúčastnilo celkem dvacet žáků osmých a devátých tříd. Skvělého úspěchu dosáhl Roman Kadlec z 9. B, který nejen doběhl první, ale se svým časem 11:23 minut se stal rekordmanem školy v běhu terénním!

Všem žákům děkujeme za účast a vám přinášíme přehled prvních pěti míst.

1. Roman Kadlec v čase 11:23 min – REKORD ZŠ!
2. Lukáš Prečan, 8. A (čas 14:10 min)
3. Tomáš Dluhý 8. A (čas 15:23)
4. Vojtěch Wachtl 8. B
5. Vítek Lakomý 8. B

Se Sdružením D podruhé...

Ve středu 20. listopadu k nám přijely Jana a Alena z olomouckého Sdružení D. Přišli proto, abychom se jako třída naučili spolupracovat, táhnout za jeden provaz i tehdy, když jsou ve skupině třeba tací, co nám úplně nesedí.

Jako první jsme si kolektivně psali jmenovky. Fungovalo to tak, že každý za někým přišel, řekl mu, jaké písmenko mu má ten druhý napsat na jmenovku (lepící papírek) a navzájem si o sobě řekli jednu informaci (např. Dnes jsem k snídani měla cereálie s mlékem.).

Pak jsme hráli hru jménem Upír. Jak hra probíhala? Jeden si stoupl doprostřed místnosti, ostatní se postavili do kruhu kolem něj. Ten uprostřed byl upír, musel

vždy natáhnout ruce před sebe a vybrat si „kořist“ a na tu se upřeně dívat, pomalu se k ní přibližovat. „Kořist“ se musela očima co nejpřepřeněji, nejnaléhavěji zadívat na některého jiného hráče kolem sebe. Hráč, kterého „kořist“ žádala o pomoc, musel říct jeho jméno (jméno „kořisti“) dřív, než k němu upír došel. Když se upír dotkl „kořisti“ dřív, než „vyvolený“ stihl vyřknout jeho jméno, prohrál a vyměnil se s upírem. Tato aktivita trvala zhruba patnáct minut.

Další hra byla o tom, že jsme zůstali v kruhu a snažili jsme se bez mluvení každý udělat jeden krok doprostřed. Když dva lidé udělali krok ve stejnou dobu, byl to tzv. dvojkrok a všichni jsme

museli začít znovu.

Další hra byla ještě o něco víc náročnější. Taková směsina cukrávy a mrazíka. Paní lektorka Jana se k nám otočila zády a my jsme se snažili dostat na druhý konec místnosti a zase zpátky. Jana se mohla ovšem otočit kdykoli, kdy chtěla. My jsme museli zkamenět, ale v pozici, ve které bychom mohli určit, jakou věc/postavu ztvárňujeme. Jana se pár z nás zeptala, co jsme. Samozřejmě ten, kdo se pohnul, byl kámen a musel čekat, až mu někdo poklepe na rameno. V tu chvíli ožil a mohl zase hrát.

Další aktivitou, která na nás čekala, bylo takové „kecací kolečko“, takové „minutové rande“. Sedli jsme si do dvojice

a na minutu a půl jsme měli zadané téma, o kterém jsme si měli povídat (např. jaký chci mít život za 20 let). Pak se jeden z nás posunul doprava. Vytvořila se nová dvojice. Takto si každý povídal téměr s každým.

Poté na nás čekaly „skupinovky“. Každý tým dostal námět na danou situaci a tu měl ztvárnit, zkamenět v ní. Také jsme měli vymyslet scénu z našeho podle nás nejlepšího školního výletu.

Nakonec jsme si společně shrnuli celý tento program o spolupráci a týmovém duchu, dali si zpětnou vazbu. Myslím, že to bylo pro naši třídu přínosné. Mně se program líbil. ☺

Alžběta Brabcová, 7. B

„Deutsch ist super“

V úterý 12. listopadu k nám do školy dorazily na pozvání paní Dvorská z Vědecké knihovny v Olomouci spolu se studentkami Pedagogické fakulty Univerzity Palackého. A kluci a holky ze 7. A a 7. B si s nimi mohli užít projekt „Deutsch ist super“.

Ten vznikl pod záštitou Ústavu cizích jazyků Slezské univerzity v Opavě v roce 2010. Jeho cílem bylo aktivně podpořit na školách výuku německého jazyka. Díky spolupráci těchto jmenovaných institucí za podpory Goethe Institut Prag se podařilo nabídnout tento motivační program i školám v Olomouckém kraji. Sedmáci si užili prima čas s němčinou, studentky si pro ně připravily několik stanovišť, na kterých ve skupinkách plnili rozličné úkoly v podobě her, hádank, křížovek, puzzle či přiřazování obrázků k německým slovíčkům. Žáci se během netradičního dopoledne setkali s cizím jazykem, který je pro ně zatím neznámý. Procvičili si to, co se naučili během měsíců září a říjen, dozvěděli se a naučili se i něco nového. Mohli hravou a zábavnou formou zjistit, že se němčiny nemusí bát.

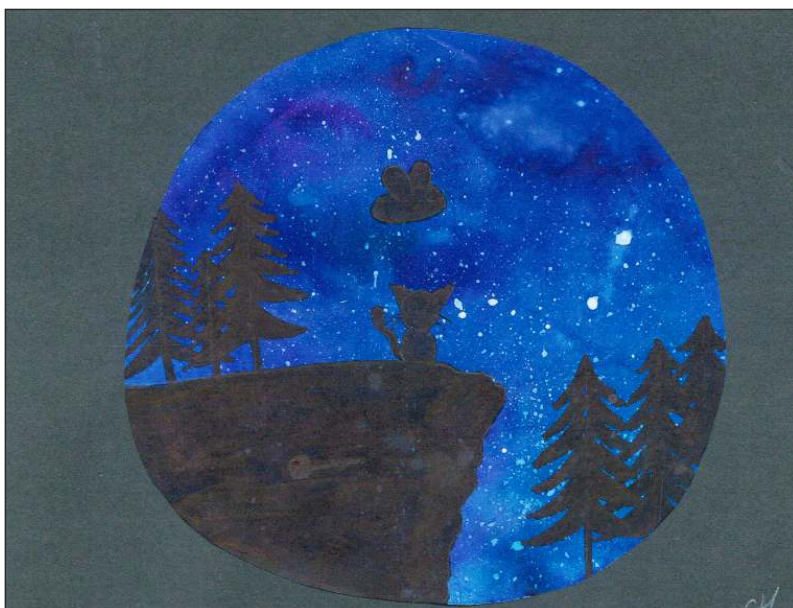
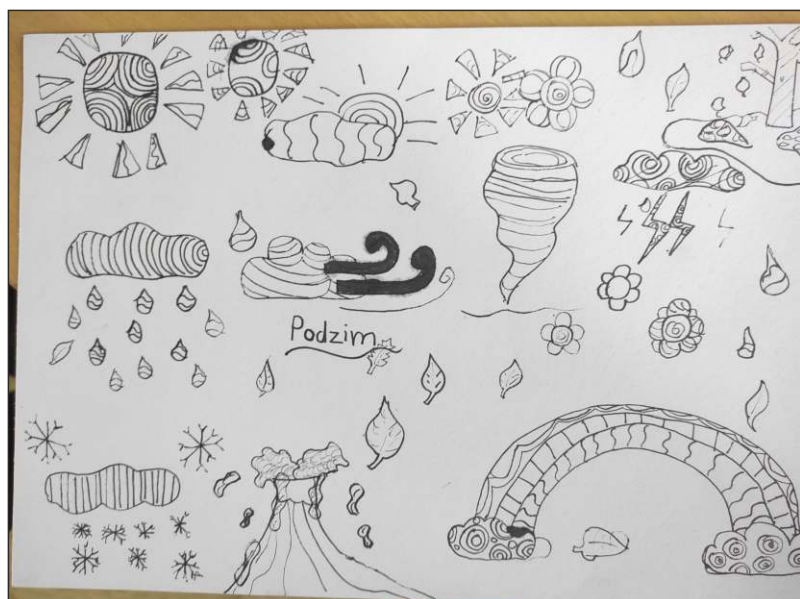
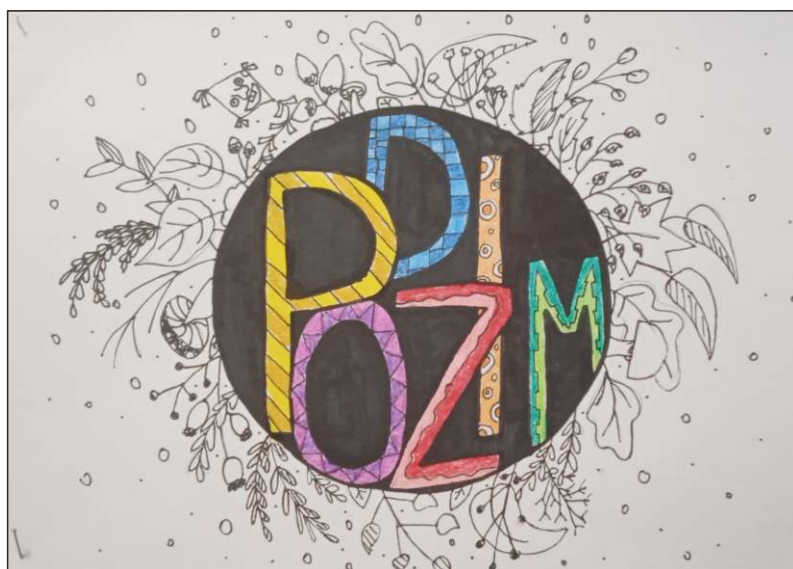
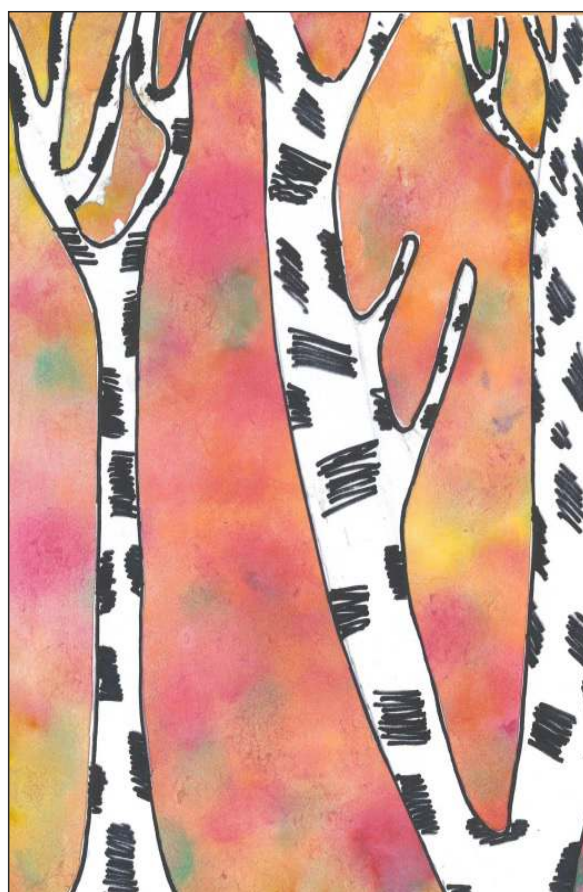

VÝTVARNÉ OKÉNKO

Podzimní tvoření

Naši žáci se chlubí svými výtvy

Devátáci si osvěžili techniku papírotisku, sedmáci perokresbou znázorňovali přírodní jevy a počasí. Kolorovanou muchlází propojenou se škrábáním pak ztvárňovali podzim. Šestáci tvořili břízky, čtvrtáci dýně a veverky a šestáci noční oblohu...

Monika Řezníčková

ZE ŽIVOTA MATEŘSKÉ ŠKOLY

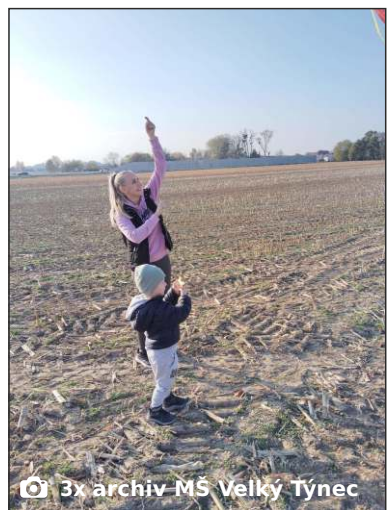
Drakiáda u Kuřátek

Koncem měsíce října se sešly maminky s našimi nejmladšími dětmi, aby si vyzkoušely svoje létající draky. Odpoledne jsme společně vyrazili ze školky na pole za sběrným dvorem a připravili svoje barevné dráčky. Sluníčko svítilo o sto

šest, ale vítr výjimečně ustal a po větrných dnech nastalo téměř úplné bezvětří. To nás však neodradilo a neúnavně jsme dostávali draky nahoru alespoň pár metrů nad zem. Děti i maminky musely vynaložit značné úsilí, aby své draky udržely nahoře co nejdéle, ale nevzdávaly se, nadšeně překonávaly polní terén a vytrvale běhaly po celém poli. Na závěr drakiády obdrželi všichni účastníci malou odměnu a perníčky na posílenou za svoji snahu. Ještě jednou děkujeme všem maminkám za jejich podporu a účast na letošní první akci a těšíme se na další společná setkání.

*Za Kuřátka a jejich paní učitelky
Marta Horáková*

Šamanův sen

Každá kulturní akce je pro všechny z nás příjemným osvěžením všedních dnů. Stejně tak to vnímáme i s dětmi naší mateřské školy. Vítáme u nás loutkové, divadelní i hudební akce. Některá jsou pro nás nová, ale některé se opakují A to proto, že stojí za to! Tohle je právě případ manželů Pokorných z Velkého Týnce, kteří se svojí produkcí zasloužili o opětovná pozvání. Letos nás navštívili se Šamanovým

snem, ve kterém nádherným způsobem propojili poetický příběh s doprovodem netradičních hudebních nástrojů i s čichovými hádankami. Děti spolu s hlavní hrdinkou prožívaly poetický příběh doplněný pohybem, tancem i hrou na tělo. Děkujeme a těšíme se na další návštěvu.

*Za celou mateřskou školu
Michaela Hrabcová a Berušky*

Uspávání broučků ve Včelce

Během prvních chladných dnů se naše školka proměnila v kouzelné místo plné světýlek a zábavy, když jsme společně s dětmi a jejich rodiči uspořádali tradiční akci Uspávání broučků.

Program začal ve třídě, kde si děti a rodiče vytvořili svého vlastního broučka. S radostí a fantazií malovali a zdobili, až vznikli jedineční broučci, berušky i ploštice. Poté jsme se všichni společně vydali ven za dobrodružstvím, na stezku, kde nás čekalo několik tematických úkolů označených svítícími lucerničkami. První stanoviště skrývalo tajemné sklenice, ve kterých děti hledaly ukrytý hmyz. Na dalším úkolu děti skládaly broučka z více dílků, což procvičilo jejich zručnost. Následně

pátraly po stejných dvojicích broučků, což byla zábava nejen pro děti, ale i pro rodiče. Na závěr děti uspaly svého broučka a uložily ho do připraveného domečku, kde broučci mohou v klidu přechkat zimu.

Na dobrou noc jsme broučkům společně řekli básničku, popřáli jim mírnou zimu a všichni jsme jim zamávali. Celý večer se nesl v přátelské a pohodové atmosféře. Děkujeme všem za účast a těšíme se na další společné akce!

Za všechny Včelky zdraví Veronika Batová

Autorka je učitelkou v MŠ Velký Týnec a zastupitelkou obce

Podzimní tvoření s rodiči ve Sluníčkách a Koťátkách

Na konci měsíce října v prvním patře Mateřské školy zavládla příjemná atmosféra plná smíchu a přátelských setkání. Děti pozvaly své rodiče na podzimní tvoření. Nachystaly drobné občerstvení a už se jen tvořilo a vytvářelo. Vzniklo spoustu krásných podzimních dekorací, které si děti mohly odnést domů. Obtisky listů, podzimní víla, stínítko pro svíčku na Halloween, dýni ze špagátu či zvířátko z ruličky. Po kreativních činnostech se rodiče ještě chvíli zdrželi, povídali si spolu i s námi učitelkami. Bylo to milé a příjemné setkání a my děkujeme rodičům, že nespěchali domů a s námi a se svými dětmi společně strávili podzimní odpoledne.

USPÁVÁNÍ BROUČKŮ

Poslední neděli v listopadu jsme se vydali uložit broučky k zimnímu spánku. Děti si svítily na cestu svými lampiony a k cíli nás vedla bludná světýlka. Atmosféra v podvečer byla uvolněná a přátelská. Na děti čekaly úkoly i tvoření. Z tvoření si mohly odnést broučka domů, jako upomínku.

Na rodiče i děti čekal domácí štrůdl a započali jsme společně punčovou sezónu. Moc děkujeme všem, kteří se účastnili a těším se na příští rok.

Dýňová slavnost ve školce v Suchonicích

Ve čtvrtek 17. října se u nás v mateřské škole konala kouzelná Dýňová slavnost spojená s uspáváním broučků. Na začátek čekala děti s rodiči dýňová stezka plná úkolů a hádanek. Malí dobrodruzi se snažili hodit kruhy na dýni, chodili s dýní na hlavě, skákali okolo dýně v pytli nebo shazovali kuželky. Po splnění všech aktivit a odhalení tajemky přišla sladká odměna v podobě ochutnávky dobrot z dýně a jableček, které rodiče s dětmi doma připravili.

Děkujeme všem, kteří se zúčastnili soutěže o nejlepší dýňový pokrm! Velká gratulace patří vítězi, který nás nadchl báječnými dýňovými muffiny s mascarpone. Po ochutnávce se děti pustily do tvoření – vyráběly z brambor a dalších přírodních materiálů malé broučky, které jsme následně šli uspat na kraj vesnice v lampionovém průvodu.

Děkujeme všem za krásné společné odpoledne a už se těšíme na příště!

Za tým MŠ Suchonice
Lucie Mandrholcová,
autorka je zástupkyní ředitelky
MŠ Suchonice

Zachraň kamaráda

Ve čtvrtek 7. listopadu nás navštívila paní ze záchranářské služby a děti z předškolní třídy měly jedinečnou příležitost naučit se základy první pomoci! Vyzkoušely si stlačování hrudníku na figuríně, učily se, jak správně otočit zraněnou osobu na bok a jak zkontrolovat, jestli dýchá. Na závěr si malí záchranáři

procvičili, jak obvázat ránu na ruce či noze, a za svou šikovnost získali diplom. Moc děkujeme za cenné zkušenosti a skvělé zážitky!

Za tým MŠ Suchonice Lucie Smékalová
Autorka je ředitelkou MŠ Suchonice

Zprávy ze SRPŠ

Děti se poučily o finanční gramotnosti

V říjnu proběhl minikurz nazvaný Finanční gramotnost, který byl určen žákům pátých tříd. Kurz pro naše děti zajišťuje pan Josef Oščádal z ČSOB. Osobně jsem se mohl díky laskavosti

vedení ZŠ Milady Petřkové zúčastnit ve třídě 5. A. A byl jsem nadmíru spokojen.

Petr Mlčoch
Člen vedení SRPŠ ZŠ Milady Petřkové

Petr Mlčoch

VŠEM DĚTEM, RODIČŮM A PŘÁTELŮM

Veselé Vánoce
přeje SRPŠ!

Klidné a pohodové svátky. Užívejte!

PF 2024

Víte o tom, že SRPŠ ...

... jsme navázali spolupráci s ČSOB a již druhým rokem jsme pro 5. třídy zajistili kurz Finanční gramotnosti, který proběhl 25. 10. 2024

... jsme se podíleli na akci Halloweenské dílničky konané dne 31. 10. 2024 tak, že jsme zajistili občerstvení a fotokoutek. Všem rodičům, kteří nám pomohli s pečením, prodejem či jakkoliv jinak děkujeme

... ve středu dne 13. 11. 2024 jsme měli tvořivé odpoledne na téma Pískování, tentokrát i se svítícím pískem

... 25. a 26. 11. jsme zajistili exkurzi do firmy Honeywell pro 9. třídy, kde se mohli žáci setkat s nejrůznějšími druhy technologií a přispěli jsme na autobus 5.000 Kč

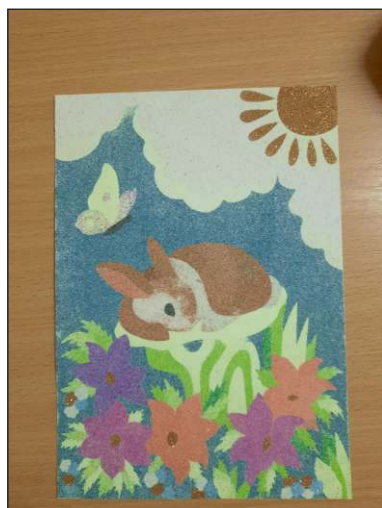
... na prosinec plánujeme tvořivé odpoledne na téma Ličení pro dívky a Baňkování - malování na baňky

Sledujte nás na našich facebookových stránkách nebo ve škole online, aby vám neunikla žádná akce.

Michaela Šuková
Autorka je předsedkyní SRPŠ
při ZŠ Milady Petřkové

8x Michaela Šuková

SKAUTSKÉ OKÉNKO

Výprava Líheň

V pátek v 16:00 jsme měli sraz v Čechovicích na autobusové zastávce. V 16:07 jsme odjžděli z Čechovic, někteří nastoupili ve Velkém Týnci a někteří na autobusovém nádraží v Olomouci, kde jsme vystoupili a čekali na další autobus. Čekali jsme zhruba 30 minut a někteří si koupili něco dobrého na zub. Jak přijel autobus, tak jsme všichni nastoupili, sedli si a jeli až do Dolan, kde jsme vystoupili a šli jsme lesem. Jak jsme došli na chatu, tak nám Alča dala každému svítící náramek za to, že jsme cestu zvládli. Čekali tam na nás taky Símíni rodiče, kteří nám dovezli vodu a jídlo. Dali jsme si večeři a šli jsme spát. Druhý den jsme měli budiček v 7:30 a poté jsme měli rozcvíčku. Pak jsme měli snídani a následoval program. Pro-

gram byl dobrý. Rozdělili jsme se do skupin a měli jsme za úkol chodit po stanovištích, kde jsme plnili úkoly, za které jsme dostávali krystaly, ale byl v tom jeden háček. Král (Lukáš) nám ty krystaly mohl sebrat. Pak jsme hráli další různé hry, po kterých následovala svačina. Po svačině jsme nabarvili povlaky na polštáře. Pak byl oběd, po kterém byl odpolední klid. Po klidu jsme šli na procházku, a pak byla stezka odvahy. Po stezce nás čekala výborná večeře: palačinky. Už jsme byli všichni unavení a šli jsme spát. Ráno jsme se probudili, sbalili se a vyrazili jsme na autobus.

Eliška Ostružina Zapletalová
Skaut Poutníci Čechovice, Šmoulové

2x Poutníci Čechovice

Výprava do Šlapanic u Brna

O jednom podzimním víkendu jsme se s dětmi vydali na výpravu do Šlapanic u Brna, která byla plná pohádkových příběhů a zážitků. Celý pobyt se nesl v duchu etapové hry na téma pohádek, díky které děti mohly zapojit svou fantazii, zábavnou formou si vyzkoušet týmovou spolupráci a užít si spoustu legrace.

Jedním z vrcholů programu byla návštěva šlapanického muzea, kde nás zaujala imaginativní herna. Děti si zde mohly hrát, tvořit a stavět.

Celá výprava byla podtržena skvělým zázemím, které nám poskytla skautská klubovna šlapanických skautů. Klubovna nám poskytla nejen střechu nad hlavou, ale také prostor pro společné hry. Počasí nám opravdu přálo, a tak jsme mohli trávit hodně času venku – ať už při objevování okolí, nebo při plnění úkolů

etapové hry. Dny nám utekly jako voda, a přestože jsme si domů odvezli trochu únavy, přivezli jsme si především spoustu úsměvných vzpomínek, nových kamarádství a pohádkových příběhů, které si budeme dlouho pamatovat.

Marie Zdráhalová
Skaut Velký Týnec

2x archiv Skautu Velký Týnec

SKAUTKY A SKAUTI VÁM PŘINÁŠEJÍ
BETLÉMSKÉ SVĚTLO
AŽ PROZÁŘÍ NEJEN VÁŠ DOMOV!
WWW.SKAUT.CZ

Skauti a skautky budou rozdávat
Betlémské světlo do týneckých
domácností **23. prosince mezi 16. a 19.
hodinou.**

Pokud se k vám světlo nedostane nebo budete v tuto
dobu mimo domov, zavolejte na tel. číslo 728 788 654
(Marie Zdráhalová, vedoucí skautského oddílu
Andromeda).

SKAUT

České dráhy

Český rozhlas

16. oddíl Andromeda Velký Týnec Vás zve již na tradiční akci:

NA ŠTĚPÁNA
není pána

26.12.2024 od 8:00 do 13:00

Chcete si zpříjemnit vánoční svátky? Potom se
zastavte za námi, najdete nás u "boudy" poblíž
rybníka mezi Velkým Týncem a Krčmaní. Bude
pro Vás přichystaný teplý čaj a možnost ohřát
se u ohně. V okolí budou jako každoročně
vystavené fotografie z oddílové i střediskové
činnosti.

<http://andromeda.skauting.cz/>

SKAUT

Letošní přehlídka Království hraje, zpívá a tančí se konala v Kokorách

Amatérský festival Království hraje, zpívá a tančí se letos konal v sobotu 16. listopadu 2024 v obci Kokory. Během společenského odpoledne se představily různé taneční, pěvecké, hudební a sportovní soubory. Celá akce probíhala ve velkém sále místní sokolovny. Pořadatelé připravili skvělé občerstvení – všude voněly řízky, dobré cukroví se jen usmívalo a lákalo k zakousnutí, nezapomnělo se samozřejmě ani na pitný režim.

Ve 14:00 hodin zahájil harmonogram všech vystoupení domácí pěvecký sbor ze ZŠ Kokory. Následovalo vystoupení hanáckého pěveckého souboru Majetínec. Svou pohybovou šikovností se představily již velmi známé a úspěšné gymnastky z Velkého Týnce. Další talentovaná děvčata, mažoretky z Brodku u Přerova, předvedla velmi pěkná skupinová vystoupení. Báječný ženský z Majetína svou taneční kreací potěšily a pobavily všechny přítomné. Nesmím zapomenout na duo sourozenců Bednářových, které zaujalo hrou na kytaru a zpěvem. Také sousední Grygov vyslal své zástupce, a to kapelu Žízeň.

A závěrečná vystoupení patřila Velkému Týnci, který měl největší zastoupení, co

se týká počtu vystupujících a počtu souborů. Dětský hanácký soubor Sedmíkrásky předvedl velmi působivé a milé pásmo písní a tanců. Je radostné vidět ty malé i větší děti! Věřím, že později přejdou jako zpěváci či tanečníci do hanácko-čuháckého pěveckého a tanečního souboru Týnečáci. Budou to naši nástupci, pokračovatelé! Takže soubor Týnečáci bude kráčet dál a dál. Děti, jste naše sluníčka! Vystřídala je o několik generací starší Poupata, která potěšila diváky dvěma tanečními sestavami. A je pravda pravdoucí, že vždy všechny rozesmějí a pobaví. Holky, byly jste super! Slavnostní závěr patřil týneckému národopisnému souboru Týnečáci, který dvěma pěveckými pásmy, za doprovodu Zdenky Fridrichové, důstojně a krásně zakončil společenské odpoledne. Týnečáci, povedlo se nám to! Dovolím si poděkovat všem vystupujícím, členům souborů z našeho Velkého Týnce, byli jste všichni bezvadní a opět jsme společně dokázali, že umíme důstojně reprezentovat naši obec.

Věra Fialová

Autorka je členkou NS Týnečáci

archív NS Týnečáci a Jakub Vrána

Království hraje, zpívá, tančí očima místostarosty obce

Sdružení obcí mikroregionu Království pořádalo 16. listopadu tradiční setkání obyvatel našeho regionu pod názvem Království hraje, zpívá a tančí. Letos se konal již 15. ročník a pořadatelství se ujala obec Kokory, která v objektu Sokolovny poskytla nezbytné zázemí pro toto kulturní a společenské setkání.

taci lidového folklóru. Milou samozřejmostí bylo vystoupení našich folklorních souborů Týnečáci a Sedmíkrásky. Potěšující je, že mezi jejich členy nejsou jen dospělí, ale také děti. Pozadu nezůstali ani věkem pokročilí obyvatelé mikroregionu, jak názorně ukázaly tanečnice ze skupiny Báječný ženský z Majetína a Poupata Velký Týnec, kde taneční kreace předvádějí i jeden tanečník. Živou hudební produkci zařídilo DUO Bednářovi z Blatce a na závěr setkání zahrála kapela Žízeň z Grygova. Díky úsilí pořadatelů se akce moc vydařila a za to jim patří náš velký dík.

Jakub Vrána

Autor je místostarosta obce pro kulturu

Jakub Vrána

Předsedkyně Mikroregionu Království a starostka Majetína Miroslava Zavadilová a starostka Kokor Jana Habáňová (vpravo)

Program byl velmi pestrý, od půvabných vystoupení sportovního charakteru mažoret z Brodku u Přerova a moderních gymnastek z Velkého Týnce (v několika věkových kategoriích), přes divadelní vystoupení členů hudebně-dramatického kroužku ZŠ Kokory až po prezen-

Jakub Vrána

Vystoupení jedné ze skupin týneckých moderních gymnastek

Jakub Vrána

Taneční vystoupení týneckých Poupat

Jakub Vrána

Společné vystoupení Týnečáků a jejich Sedmíkrásek

Jan Teimer

Vystoupení folklorního souboru Majetínec

Jan Teimer

Pohled na část členů hudebně-dramatického kroužku ZŠ Kokory

archív NS Týnečáci a Jakub Vrána

Jan Teimer

Jakub Vrána

Jan Teimer

Mužský sbor Rovina slavil dvacetiny

V sobotu 2. listopadu byl velký sál týnečského společenského domu svědkem oslav dvacátých narozenin mužského pěveckého sboru Rovina. Při gratulaci za naši obec jsem pány opakovaně omylem lokalizoval do Velké Bystřice, leč jejich působení je poněkud pestřejší. Členové totiž žijí v pásmu od Pivína až k Lutíně či Hlubočkám...

Ptáte-li se, jak vztah má Rovina k naší obci, kde působí Národopisný soubor Týnečáci, mohu jednoduše konstatovat, že velmi přátelský. Pánové totiž stojí za zrodem folklorní akce Sečení lúky, resp. za festivalem lidových muzik Ke kořenům. První akci můžete navštívit vždy v polovině května, tu druhou na počátku listopadu. Několikrát vystupovali i v našem kostele Nanebevzetí Panny Marie. Rovina se tedy dožila dvaceti let... Gratulovat přijela náměstkyně olomouckého hejtmána pro sport, kulturu a památkovou péči Monika Hryzbilová, etnomuzikolog pan profesor Pavel Klapil, předsedkyně HANFOS paní Hana Pospíšilíková a samozřejmě řada spří-

zněných folklorních těles. Všechny máte zachycené na přiložených fotografiích. Jen Ľudovou hudbu Heskovci ze slovenského Červeníka ne. Tu zastupoval jen jeden člen, který všechny ostatní omluvil, protože na „dušičky“ měli napilno a nebyli schopni na Moravu dorazit.

Nutno dodat, že přehlídka interpretů byla zcela úžasná! Každý měl na svou prezentaci dvacet minut, takže vše se vlezlo do tříhodinovky mezi sedmnáctou a dvacátou hodinou. Poté následovala volná zábava, jež měla trvat do hlubokých nočních hodin...

Osobně na mě nejvíce zapůsobil gajdoš Jan Maděrič ze Strání, který s kolegou houslistou Pavlem Popelkou zpíval především baladicky laděné písně. Dudy, housle, hlas a příběh – z této „syrové“ kombinace mi běhal mráz po zádech! Takže, pánové, vše dobré do druhé dvacetiletky! A ať se často setkáváme na našich akcích!

Petr Hanuška

Mužský sbor Rovina

Dudáci Tryhuci z Babic u Rosic

Gajdoši Pavel Poelka a Jan Maděrič ze Strání

Mužský sbor Folklorního studia Buchlovice

Mužský sbor Lovčice

Přání právě vyslovuje předsedkyně HANFOS paní Hana Pospíšilíková

Cimbálová muzika Záletníci z Velké Bystřice

Mezi gratulanty se ocitl i pan profesor Pavel Klapil, hudební pedagog, etnomuzikolog a skladatel

Ženský sbor Nivnička s Vlastimilem Ondrou z Nivnice

Mužský sbor Kudlovice a rodinná muzika Stanislava Gabriela

ZE ŽIVOTA NAŠICH KNIHOVEN

Pohádka o Krakonošovi zaplnila týnecké kino

V neděli 3. listopadu si mohli všichni příznivci pohádek užít romantický příběh Krakonošův hrnek. Děkujeme všem za tak ohromující návštěvnost, velmi nás těší, že o akce knihovny máte zájem. Na příští představení se můžete těšit opět v lednu!

KNIHOVNA VELKÝ TÝNEC
vyhlašuje

Vánoční sbírku záložek

Přineste do Knihovny Velký Týnec vlastoručně vyrobenou záložku a odměna vás nemine!

Všechny záložky budou předány Dobrovolnickému centru FNOL, které je dále rozdává pacientům ke zpříjemnění jejich pobytu v nemocnici.

KNIHOVNA VELKÝ TÝNEC
PŘEJE VŠEM

Veselé Vánoce PF 2025

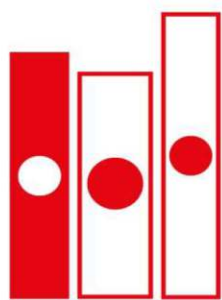
Klub seniorů Velký Týnec **KNIHOVNA VELKÝ TÝNEC**
pořádají

TANEČNÍ ODPOLEDNE

27. 12. 2024 OD 14:00
VELKÝ SÁL SPOLEČENSKÉHO DOMU
VSTUPNÉ 80 Kč

K tanci a poslechu hraje skupina **Alegro (manželé Hesovi)**
Vystoupení **Sedmikrásek**
Zajímavý host odpoledne
Bohatá tombola
Občerstvení zajištěno

**SRDEČNĚ ZVÁNI VŠICHNI
BEZ ROZDÍLU VĚKU!**

KNIHOVNA

Velký Týnec-Vsisko

OTEVÍRACÍ DOBA KNIHOVNY V DOBĚ VÁNOČNÍCH SVÁTKŮ

OZNAMUJEME, ŽE V **PONDĚLÍ 30. 12. 2024** BUDE KNIHOVNA **UZAVŘENA**

Všechny děti ze Vsiska mají možnost poslat prostřednictvím naší knihovny dopis Ježíškovi.

V pondělí 2. 12., 9. 12. a 16. 12. bude schránka i vše potřebné pro tvorbu dopisu k dispozici v knihovně vždy od 17 do 19 hod.

Důležité sdělení: dopis Ježíškovi musí obsahovat jméno, příjmení a adresu!!!

VÝZVA PRO DĚTI ZE VSISKA

Od pondělí **25. 11. 2024** bude v knihovně umístěn vánoční stromeček, který nám můžete pomoci nazdobit svými vlastnoručně vyrobenými ozdobami, řetězy, obrázky apod. Fantazii se meze nekladou.

V pondělí **23. 12. 2024** najde každý pomocníček pod našim stromečkem malý dáreček.

Těšíme se na Vás.

DUCHOVNÍ SLOVO

Světlo v temné noci

Všimli jste si, že ta největší tajemství křesťanské víry slavíme v noci? Ve vánoční noci slavíme narození Božího Syna, našeho Spasitele Ježíše. – V noci před jeho utrpením a smrtí slavíme Poslední večeři. – Při umírání Pána na kříži se slunce ztámelo a den se proměnil v noc. – V noci před velikonočním úsvitem slavíme Vzkříšení Pána. Bůh přichází nenápadně. Když přicházejí mocní páni světa na státnické návštěvy, děje se tak s velkou a hlučnou slávou. Bůh, Pán všemohoucí, přichází tiše, nenápadně, skromně. Mocní světa o jeho příchodu nic nevědí. I dnes je to tak. Zažíváme hluk předvánoční reklamy, ale není v tom Bůh. Existuje zmatek předvánočního shonu, ale není v tom Bůh. A shánliví lidé prohlašují: Není Bůh, není vůbec žádný Bůh! A když není Bůh, proč mít ohled na druhé!? A žijí bezohledně. Když není Bůh, není před kým se zodpovídat za své činy. A žijí nezodpovědně. Když není Bůh, není v koho doufat, že nám odpustí naše viny. A tak žijí v zoufalství a sahají si na život. O Vánocích bývá

nejvíce sebevražd, protože lidé ve Svaté noci stojí více než kdy jindy tvář v tvář prázdnotě tam, kde měl být v srdci Bůh. Ale Bůh je, Bůh přichází. V noci, tiše a nenápadně. Jeho příchod je možno i zaspat. Bůh, věčný poutník v betlémském Dítěti, klepe na dvířka všech lidských srdcí. I tvého! Pustíš ho letos, přijmeš ho, přivítáš ho? Bůh přichází v noci, ale tam, kde je přijat, tam proměňuje temnoty v jas, dřmoty v jásavou radost. Nejsem na životní zmatky sám. Můj přítel přichází. Nemusím se se svými nezmary a vinami vláčet životem dál a dál. Můj Osloboditel přichází. Nemusím hledět do budoucna se strachem a nejistotou. Můj Vůdce a Ochránce přichází. A tak právem zve všechny lidi otevřeného srdce vánoční koleda Radujme se, veselme se, spasení dnes stalo se.

*Tuto vánoční radost všem
z plna srdce přeje
Páter Václav Haltmar,
farář Církve římskokatolické ve Velkém Týnci
(Zpracováno podle P. Ladislava Simajchla)*

Zpráva o ekonomické činnosti farnosti ve Velkém Týnci

Vážení občané a farníci, opět po roce si Vás dovoluji informovat o ekonomické činnosti farnosti. Možná si vzpomenete, že před rokem jsem psal o objevení původu křížové cesty kostela ve Velkém Týnci akademickým malířem panem Machačkem, a to při příležitosti restaurování prvních sedmi zastavení. Letos na jaře byla tato část restaurovaných pláten a rámců instalována na svá místa a několik měsíců byla možnost porovnání částí křížové cesty před a po opravě. Na podzim bylo odvezeno druhých sedm zastavení, a předpokládám, že je budete moci vidět v květnu příštího roku. A nyní pár slov o nově chystané akci. Po asi 20 letech dochází k postupnému dožití stávající střešní krytiny, kdy již na některých citlivých místech (především úpatí mezi věží a lodí, na nárožích a úžlabích) začíná zatekat do krovu a obvodových zdí. Proto je nezbytné nutné provést výměnu střešní krytiny a ochránit tak nejen zánovní krovy, ale především interiér kostela s cenným mobiliářem. Tou nejdůležitější věcí je, že po delší věčné diskusi s Národním památkovým ústavem ČR jsme se dohodli na použití břidlice jako nejvhodnějšího typu kry-

tiny, s životností až 100 roků. Použití tohoto materiálu má svoji výhodu nejen ekonomickou, kdy investor díky životnosti výrobku ušetří několik milionů korun, ale i technickou, kdy použitý přírodní kámen není náchylný k neadekvátním reakcím na povětrnostní a klimatické vlivy jako některé nové typy krytin, ale zachovává si svoje vlastnosti. Práce jsou rozděleny postupně do 4 etap. Na jaře roku 2025 bychom měli začít od nejvíce postiženého místa, za věží směrem od zámku, kde sídlí obecní úřad. Ukončení prací předpokládáme v roce 2028. Chtěl bych touto cestou poděkovat za trvalou přízeň a podporu zastupitelstvu a vedení obce, kdy je jistě naším společným cílem nejen ochrana velmi významného kulturního a duchovního dědictví, ale také vzhled přirozené krajinné dominanty. Přeji Vám všem radostné Vánoce a úspěšný rok 2025.

*Jaroslav Hut
Technický administrátor děkanátu Olomouc*

Za betlémskou hvězdou: Advent a Vánoce v Arcibiskupském paláci v Olomouci

Od soboty 30. listopadu do úterý 31. prosince se můžete již potřetí vydat Za betlémskou hvězdou do Arcibiskupského paláce v Olomouci. Zpřijemněte si adventní čas komentovanou prohlídkou slavnostně vyzdobených sálů a výstavou betlémů. Dozvíte se třeba jak slavila Vánoce Marie Terezie, co večeřel na Štědrý den František Josef I., jaké dárky si přála císařovna Sisi, nebo co dostávaly pod stromček jejich děti. Kromě vyzdobených sálů a výstavy betlémů se můžete těšit na vyprávění o adventu a Vánocích v době historických osobností spjatých s Arcibiskupským palácem v Olomouci. Dozvíte se, jestli děti Marie Terezie dostávaly od Ježíška dárky, nebo jaký trest si sv. Mikuláš připravil pro jejího nezdárného synka. Zjistíte, jak slavili Vánoce olomoučtí arcibiskupové, nebo odkud se vzal a jak se rozšířil zvyk zdobení vánočního stromčku. Odhalíte také, který

habsburský císař si oblíbil oslavu u rozsvíceného vánočního stromku, nebo jaké byly Vánoce Františka Josefa I. roku 1848 v Olomouci. Prohlídky budou probíhat o víkendech po celý advent a také na Silvestra 2024. Prohlídky budou začínat každých 30 minut, trvat budou 45 minut. Doporučujeme rezervaci na tel. 587 405 421 nebo 737 148 078 nebo na e-mailu: arcibiskupsky.palac@ado.cz nebo prostrednikova.vendula@ado.cz.

**Otevírací doba
adventních prohlídek**

sobota 30. 11. | 7. 12. a úterý 31. 12.
10.00–15.00 poslední prohlídka ve 14.00
sobota 14. 12. | 21. 12. a neděle 1. 12.
| 8. 12. | 15. 12. | 22. 12.
10.00–12.00 a 13.00–17.00 poslední prohlídka v 16.00

ZA BETLÉMSKOU HVĚZDOU

Advent a Vánoce v Arcibiskupském paláci

**KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY
VYZDOBENÝCH SÁLŮ A VÝSTAVA BETLÉMŮ**

30. 11. 2024 – 31. 12.

Sobota 30. 11. 7. 12. Úterý 31. 12. 10:00–15:00 poslední prohlídka ve 16:00	Sobota 14. 12. 21. 12. Neděle 1. 12. 8. 12. 15. 12. 22. 12. 10:00–12:00 a 13:00–17:00 poslední prohlídka v 16:00	Prohlídky trvají 45 minut začátek každých 30 minut
--	---	--

Arcibiskupský palác Olomouc, Wurmova 562/9 | 587 405 421 | arcibiskupskypalac@ado.cz

www.arcibiskupskypalac.cz

PŘÍRODA KOLEM NÁS

Krtek - sametový tunelář

Krtkovi jsme se v Přírodě kolem nás chtěli věnovat již na jaře, ale nakonec je vidět, že se jedná o aktuální téma i začátkem zimy, kdy se zahrádky chystají na období klidu a naposledy posečený trávník už nestíhá zarůst a nechá tak vyniknout křtčím hromádkám.

Krtek obecný patří do řádu hmyzožravců a jeho nejbližšími příbuznými jsou u nás ježci nebo rejsci. Vlastní čeleď krtkovitých zahrnuje asi 60 druhů rozšířených pouze po severní polokouli. Jejich společnými rysy jsou menší velikost, hustá tmavá srst a přizpůsobení k podzemnímu nebo obojživelnému způsobu života. S krtkem obecným se můžeme setkat na poměrně velkém území od Velké Británie po západní Sibiř. Na sever se vyskytuje do jižní Skandinávie, ale v jižní Evropě a v jihozápadní Asii už nalezneme jiné druhy krtků.

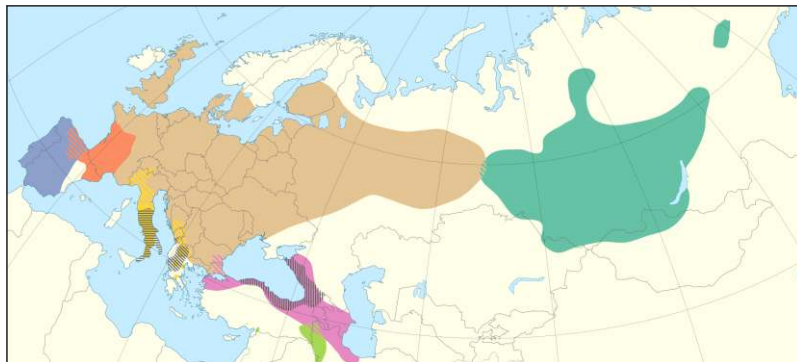
Vzhled krtka není potřeba dlouze představovat. Snad všichni znají sametový váleček se špičatým nosem, krátkým ocáskem a lopatkovitými předními tlapkami. Oči mají krtci velmi drobné, ale stále částečně funkční. Na těle krtka

probíhají v různých hloubkách, a tak pod jedním čtverečním metrem louky může procházet až 6 metrů tunelů. Při hrabání pracuje krtek vždy jen jednou přední tlapkou, druhá pomáhá zapřít tělo a po několika hrabavých pohybech se tlapky vystřídají. Za jednu noc dokáže krtek ve volnější půdě vyhrabat až 30 metrů chodeb, hlínu pak postupně vytlačuje k povrchu, čímž vznikají typické krtčí hromádky. Při této práci posunuje krtek chodbičkami masu hlíny, která váží několikrát více, než je jeho vlastní hmotnost.

Mělké povrchové chodby slouží především ke získávání potravy, kdy chodba funguje jako past, ve které krtek sbírá napadané živočichy. Jídelníček je tvořen z největší části žížalami, doplněnými o hmyzí larvy, stonožky nebo měkkýše. Krtek, který váží v průměru 100 g, spotřebuje za jeden den asi 80 g potravy. Před zimou si žížaly ukládá do speciálních zásobáren. Dešťovky jsou v zásobárnách omráčené zakousnutím do přední části těla, a tak nemohou utéct, ale zároveň vydrží čerstvé. Jen pro před-

mní spánek ani jinou formu zimního klidu, byl ale u nich popsán velice zajímavý jev zvaný Dehnelův fenomén. Ten zjednodušeně řečeno spočívá v tom, že některé druhy zvířat (u nás například právě krtek, rejsci nebo lasice) se zimnímu období přizpůsobí zmenšením své

stupnosti potravy (větší nabídka znamená menší teritorium) a na pohyblivost, v průměru bychom mohli uvést asi 2000 metrů čtverečních (plocha odpovídající obdélníku o stranách 40 x 50 m) na jedince. V průměrné zástavbě rodinných domků to znamená, že jeden krtek

Rozšíření jednotlivých druhů krtků v Eurasii

tělesné velikosti, především lebky, mozku a vnitřních orgánů. Tím se zároveň zmenší jejich energetické nároky a zvi-

zvládne hospodařit i na více zahrádkách. V době páření rozšiřují samci své revíry s cílem najít samičku, ale po spáření jde každý zase svou cestou. Ve svém hnízdě samička porodí většinou 3 - 6 holých a slepých mláďat, která rychle rostou a po 6 týdnech už si hledají vlastní teritorium. V této době se mladí krtci stávají nezdědka obětí predátorů, jako jsou sovy nebo lišky, protože často opouštějí bezpečné prostředí podzemí. Pohlavně dospívají krtci až následující rok a celkově se mohou dožít až 7 let.

Mediální obraz krtka je spíše negativní, přestože jeho škodlivost je především estetická a k závažnějšímu poškození kořenových systémů rostlin dochází jen vzácně. V přírodě navíc mohou krtčí hromádky pomoci k vyklíčení rostlin, které by v zapojeném porostu měly jen malou šanci. I přes to, že u nás s krtčkem od Zdeňka Millera prožívá dobrodružství už několikátá generace dětí (první film *Jak krtek ke kalhotkám přišel* je z roku 1957), mezi zahrádkáři jsou krtčí hromádky vnímány jako pohroma. I autory tohoto textu přítomnost krtka několikrát potrápila, ale nakonec náš krtek vřady po čase zjistil, že jinde jsou šťavnatější žížaly a my máme na pár měsíců klid.

Petra a Aleš Pečinkovi
Oba autoři působí v Ústavu
experimentální botaniky AV ČR

Pod hromádkami se skrývá důmyslný systém chodeb

nevidíme ani ušní boltce. Ušní otvory jsou schované jen za kožním záhybem, aby do nich nepadala hlína, ale sluch slouží krtkům dobře. Nejvíce se však krtci spoléhají na svůj čich a hmat, oba smysly jsou soustředěné především na jejich pohyblivém a hmatovými vousy řídkce porostlém čumáčku.

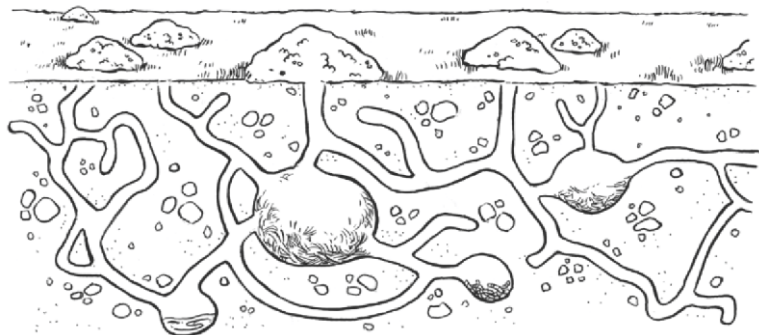
Krtek obývá široké spektrum stanovišť, na krtčí hromádky tak můžeme natrefit v otevřené krajině, okoli lidských sídel, v lese nebo na horách. Vyhýbá se pouze místům s vysokou hladinou podzemní vody a skalám. Velkou část svého života tráví krtek v podzemních norách, které

stavu - zásoby jednoho krtka mohou obsahovat až 800 žížal o celkové hmotnosti 1,5 kg.

Hlubší nory využívá krtek ke spánku a odpočinku, má zde také své hnízdo, 15 - 20 cm velkou komůrku, vystlanou suchým rostlinným materiálem. Kromě vlastních chodeb zakládá krtek po několika metrech svislé komíny na povrch, které zajišťují v podzemním prostoru výměnu vzduchu. Teplota v chodbách kolísá podle venkovní teploty a hloubky chodeb, ale v zatepleném, hluboce ležícím hnízdě se drží dlouhodobě okolo 20 °C. Krtci během zimy nepraktikují zi-

řata tak snáze přežijí období se sníženým přísunem potravy.

Jako většina hmyzožravců jsou i krtci samotáři, uvádí se, že zpravidla tolerují cizího jedince na vzdálenost 6 metrů. Velikost jejich teritoria je závislá na do-

S krtkem se nad zemí setkáme spíše vzácně

Krtek se svojí oblíbenou potravou

Adventní čas

Adventní aktivity

Advent nám klepe na dveře, děti už navštívil Svatý Mikuláš se svou družinou a ony nadšeně začaly vylupovat sladkosti z adventního kalendáře. Vánoce se blíží milovými kroky a já vám přináším

pár tipů na aktivity, pohádky a písničky, kterými se můžete před Vánoci zabavit. Co si třeba každý den vyzkoušet jednu adventní aktivitu?

ADVENTNÍ AKTIVITY

1. PUSTÍME SI OBLÍBENOU VÁNOČNÍ POHÁDKU
2. VYZDOBÍME SI POKOJÍČEK
3. RODINĚ NEBO SOUSEDŮM VYROBÍME PŘÁNÍ
4. NATRHÁME SI VĚTVIČKY DO VÁZY
5. PŘIPRAVÍME SI BÁSNIČKU PRO MIKULÁŠE
6. POVĚSÍME NA STROM KRMENÍ PRO PTÁČKY
7. POŠLEME POHLEDKY KAMARÁDŮM NEBO RODINĚ
8. BUDEME PÉCT CUKROVÍ
9. DNES BUDEME MÍT KOUPEL PŘI SVÍČKÁCH
10. PŮJDEME NA VEČERNÍ PROCHÁZKU OBDIVOVAT SVĚTÝLKA
11. ZAJDEME SE PODÍVAT NA BETLÉM
12. VYROBÍME SI NÁŠ BETLÉM

13. UDĚLÁME SI DOMA ČERNOU HODINKU
14. KOUPIME NEBO UTRHNEME JMELÍ
15. NAZDOBÍME SI VÁNOČNÍ STROMEČEK
16. ZAHRAJEME SI KOULOVANOU
17. POSTAVÍME/VYROBÍME SNĚHULÁKA
18. NAVŠTÍVÍME VÁNOČNÍ TRHY
19. VYFOTÍME SI VÁNOČNÍ FOTKU NA PF
20. UVAŘÍME SI KVETOUČÍ ČAJ
21. PŘIPRAVÍME JEDLÉ DÁRKY
22. ZAJDEME SI DO ZOO
23. ZAJDEME SI PRO BETLÉMSKÉ SVĚTLO
24. NACHYSTÁME ŠTĚDROVEČERNÍ STŮL

KUNČICKÁ.CZ

Písničky o Vánocích

Pouštíte si v průběhu adventu klasické české koledy? My tedy moc ne. Ty si pouštíme, a také zpíváme, až úplně těsně před Štědrým dnem. Ale v adventním čase u nás hrají moderní vánoční písničky nebo ty americké. A já tu pro vás mám seznam, který by vás mohl chytout za ouška.

Karol a Kvído – Ježíškova dílna
Miro Jaroš – Těšíme se na Ježíška

Smejko a Tanculienka – Vianočná

Štístko a Poupěnka – Vánoční

Ewa Farná – Vánoce na míru

David Deyl – Svatý čas

Monika Absolonová – Padá sněh

Dominika Mirgová – Šťastné a veselé

Míša Růžičková – Vánoční

Johny Machette & Teri Blitzen – Vánoční

Kryštof – Vánoční

Chinaski & Katarina

Knechtová – Milióny přání

Lunetic – Kouzelná noc

David Deyl – Zimní pohádky

Nightwork – Vánoční čas

Ondřej Ruml – Vánoce jsou tady

Dominika Mirgová – Čas zázraků

Miro Jaroš – Zabalené do papiera

Kristina – Čas zimních zázraků

Marek Ztracený – Stačí věřit

Pavel Callita – Tvůj song vánoční

Nikol – O Vánocích

Natálie – Vánoční

Vlasta a Linda Horvátovi – Chvilka vánoční

Stříhací adventní kalendář

Řetězovými adventními kalendáři, které slouží k odpočítávání do Štědrého dne, si můžete vánočně vyzdobit byt. Smysl těchto kalendářů tkví v tom, že děti každý den v prosinci odstříhnou jedno kolečko z řetězu. Jakmile je celý řetěz ostříhaný, přijde Ježíšek.

Z barevného papíru nastříhejte proužky, které slepíte do řetězu. Ke každému řetězu dotvořte obrázek. Buď podle vlastní fantazie, nebo se můžete inspirovat našimi tipy – sněhulák, perníková chaloupka, zvoneček a stromeček.

Zdroj: Mára do deště

Pro koho je tvoření určeno
Vyrábění se hodí pro děti, které chodí do školky i do školy. Školkové děti budou potřebovat pomoc dospělého, a to jak při stříhání, tak při lepení a psaní čísel.

Co budete potřebovat

- Barevný papír
- Lepidlo
- Nůžky
- Fixu
- Provázek na zavěšení

Netradiční novoročenka

Chcete si vyrobit s dětmi netradiční novoročenku? Máme pro vás jednoduchý návod. Tato technika je velmi jednoduchá a přitom efektní. Připomíná lino ryt.

dokumenty) a například tyčinkou na čištění uší nakreslit obrázek. Fólii pak obtiskneme na papír. Takto však získáme pouze jeden výtisk.

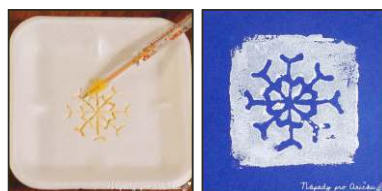
Zdroj: Nápady pro Aničku

Co budete potřebovat

- kousek hladkého polystyrénu (z tácky pod masem, pod síry nebo z krabičky z restaurace),
- fixu
- propisku

Obrázek si nejprve na polystyrén předkreslete fixou. Poté obtáhněte kresbu propiskou, na kterou hodně zatlačíte, aby vznikla rýha (viz obr.). Předškolákům bude asi potřeba pomoci s rytím, školáci by měli zvládnout sami. Vyrytý obrázek přetřeme štětcem hustšími barvami (např. tempery, remakolky). Na štětcích nesmí být příliš velká hrouda barvy, aby se barva moc nedostala do rýh (viz obr.). Nakonec obrázek obtiskneme na tvrdý papír a trochu přitlačíme. Chceme-li tisknout znovu je dobré rýhy trochu pročistit - třeba vytřít ubrouskem.

Nemáte-li doma polystyrén, můžete barvu natřít na fólii (např. složka na

Doplň chybějící písmena

	Á			
--	---	--	--	--

	V			E	K
--	---	--	--	---	---

	Z			B
--	---	--	--	---

		Ě	Z	
--	--	---	---	--

	T				Č	E
--	---	--	--	--	---	---

	Ě			
--	---	--	--	--

Doplň chybějící písmena

		D	Ě	
--	--	---	---	--

		S		
--	--	---	--	--

		Ž	Í		
--	--	---	---	--	--

				Ý	Ř
--	--	--	--	---	---

			I	E
--	--	--	---	---

		Á			É
--	--	---	--	--	---

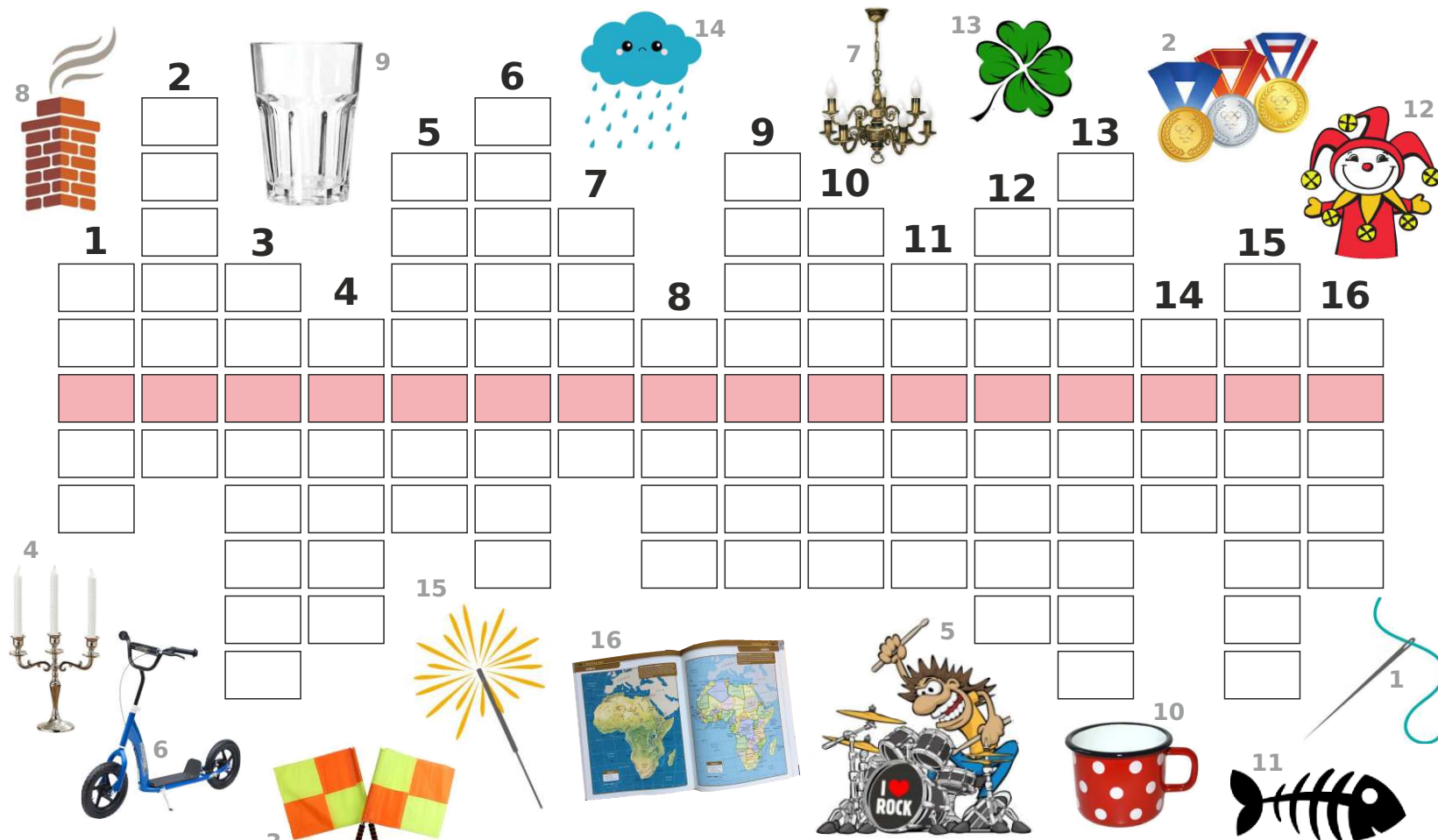
Chceš radši...?

A proč?

- 1) dostat deset celkem dobrých malých dárků, nebo jeden parádní velký?
- 2) neslatit příští rok Vánoce, nebo neslatit příští rok svoje narozeniny?
- 3) žít v perníkové chaloupce, nebo sníst perníkovou chaloupku?
- 4) dělat andělíčky ve sněhu, nebo jít bruslit?
- 5) Vánoce na sněhu, nebo Vánoce na pláži?
- 6) zabalit 100 dárků, nebo ozdobit 10 stromečků?
- 7) vědět předem, co dostaneš, nebo se nechat překvapit, co dostaneš?
- 8) dostat před Vánoci tisíc korun na dárek pro sebe, nebo deset tisíc korun na dárky pro druhé?
- 9) mít povoleno jíst dva celé dny jen perníčky, nebo jen bramborový salát?
- 10) dát pusu živému kaprovi, nebo se na chvíli v zimě ponořit do rybníka?

MLUVÍM TAKY ČESKY
čeština pro české děti ve světě

SOUTĚŽNÍ KŘÍŽOVKA PRO DĚTI

POZOR NA VÁNOCE!

Je čas ozdobit kapra, zabít stromeček, upéct dárky, vykuchat vánočku a zabalit salát... dokončení v tajence.

Podaří-li se vám tajenku vylustit, zašlete nám její znění do redakce na e-mail sekretariat@velkety nec.cz a my ze zaslaných odpovědí vylosujeme vítěze.

Správnou tajenku z minulého čísla (ty listy lepí zpět) zaslal a vítězem se stal Tomáš Vynohradník z Velkého Týnce. Gratulujeme!

Hodnocení podzimní části našich fotbalistů

Muži

V prosincovém čísle Týneckých listů začneme s hodnocením a uzavřením podzimní části nejsledovanějším týmem našeho oddílu, což jsou naši muži, kteří nastupují v 1.B třídě Olomouckého kraje. Chlapi ve svém podzimním účinkování získali 16 bodů ze 13 zápasů, což není úplně dobrý základ pro jarní část. Kluky po celou sezonu trápila střelecká produktivita, ke které se přidala nefotbalovost a totální chaos v naší hře v posledních 4 kolech podzimu. Do mužstva se postupně zapracovávají kluci, kteří v minulé sezóně hráli v dorostenecké kategorii, ale i u těchto kluků bych si představoval větší fotbalové vytížení. Oproti loňské sezóně došlo k výraznému omlazení mužstva a zároveň ke zvýšení konkurence v týmu. Bohužel bodový zisk a zároveň i předvedená hra v posledních zápasech letošní sezóny nás nemůžou nechat klidnými pro jarní část a je třeba začít poctivou prací v přípravě, která bude posléze promítnuta ve výsledcích jara, abychom starosti se záchranou přenechali někomu jinému.

Dorost

Dalším družstvem, které ukončilo své účinkování v měsíci listopadu, jsou naši dorostenci hrající krajskou soutěž dorostu sk. A. Kluci patřili poslední roky výsledkově mezi nejlepší v naší fotbalové organizaci, což bohužel neplatí pro letošní podzim, když v 9 kolech získali 7 bodů a patří jim předposlední pozice v 11tičlenné tabulce. Většina z nich sbírá zkušenosti ve vyšší kategorii a je to pro ně zcela nová zkušenost, když ve většině zápasů nastupovali proti klukům o 3 až 4 roky starším.

Kategorie dorostu se během podzimu potýkala s početně úzkým kádrem, což způsobilo jednak přeřazení 3 kluků mezi muže, jednak někteří ukončili své sportovní působení. Negativní roli sehrála i zranění, takže kluci odehráli všechna utkání prakticky ve 13 lidech, což odpovídá dosaženým výsledkům. Jarní účinkování začnou dohrávkou z podzimu 29. března 2025.

Starší a mladší žáci

Starší a mladší žáci hrají ze všech našich týmů nejvyšší soutěž, a to krajský přebor. Starším žákům patří po 12 odehraných kolech pozice v klidném středu tabulky a se ziskem 21 bodů jsou nejspěšnějším mužstvem týneckého fotbalového oddílu. Kluci hrají ve spojení s kluky z Doloplatz a dělají v soutěži radost nejen sobě, ale i trenérovi a zároveň dobře reprezentují obě obce. Po špatném vstupu do soutěže najeli na vítěznou vlnu a v posledních 8 kolech prohráli pouze utkání se Zábřehem a ztratili bod v utkání s Novými Sady. Své jarní účinkování začnou 29. března 2025.

Stejně soupeře jako žáci starší mají i žáci mladší, kteří ve 12 zápasech získali 8 bodů za 3 výhry, když ta s Nezamyslicemi byla až po penaltovém rozstřelu. Kluci se statečně perou s přechodem na větší hřiště a věříme, že jejich aklimatizace se projeví v jarní části a promítne se to i do tabulky a fotbalových

1.	TJ Sokol Mostkovice	13	12	1	0	55:7	37
2.	Sokol Olomouc - Chomoutov	12	9	1	2	44:23	28
3.	TJ Sigma Lutín	13	7	3	3	27:17	24
4.	Slovan Černovír	12	7	2	3	33:19	23
5.	SK Haňovice	13	6	2	5	36:36	20
6.	SK Slatinice	13	6	0	7	32:32	18
7.	TJ Sokol Příkazy	13	6	0	7	25:28	18
8.	FC Lužice	13	4	5	4	17:20	17
9.	Sokol Velký Týnec	13	4	4	5	19:20	16
10.	TJ Sokol Přovice	13	4	3	6	30:37	15
11.	Sokol Doloplatz	13	3	4	6	22:40	13
12.	Sokol Vícov	13	4	0	9	16:30	12
13.	Sokol Olšany u Prostějova	13	3	1	9	21:54	10
14.	SK Protivanov	13	1	2	10	21:35	5

1.	FK Velká Bystřice	10	10	0	0	79:12	29
2.	SK Slatinice	10	9	0	1	46:10	27
3.	TJ Sokol Úřetice	10	6	0	4	26:23	17
4.	Nezamyslice-Němčice	9	5	0	4	33:23	16
5.	Sokol Olšany-Lutín	9	5	0	4	38:28	15
6.	TJ Sokol Velké Losiny	9	5	0	4	26:24	14
7.	Sokol Vrahovice	10	3	0	7	36:33	10
8.	SK Haňovice	10	3	0	7	16:47	10
9.	FK Slavonín "B"	10	3	0	7	34:42	8
10.	TJ Sokol Velký Týnec	9	2	0	7	26:31	7
11.	SK Řetězárna	6	0	0	6	5:92	0

výsledků. Někteří z kluků už odehráli i utkání za starší žáky a poprvé si ochutnali klasické fotbalové rozměry hřiště a hru 11 na 11, což je určitě plusovým bodem do budoucna.

Nejmladší kategorie

Působení těch nejmladších začneme hodnocením starší přípravky, která v letošním podzimním půlroce zvítězila ve více utkáních, než ve kterých kluci a holky prohráli. Je to jediná kategorie, ve které hrají kluci a holky, což je v těchto kategoriích vcelku běžná věc. A je hezké, že se některá z děvčat posunula i do kádru olomoucké Sigmy. Zápas se hraje turnajovým způsobem a jarní část bude zahájena v měsíci dubnu.

Ročník 2015

Jedná se o nejúspěšnější ročník nejmladších ročníků. Kluci patří pravidelně mezi 4 nejkvalitnější týmy ve své kategorii. V podzimní části odehráli 2 turnaje a opět potvrzovali výsledky z minulých let a patřili k tomu nejlepšimu, co na okrese působí.

Ročník 2016

I tahle kategorie patří k těm, kterým se daří již delší dobu a potvrzují svými výsledky postavení mezi těmi nejlepšími v turnajích, které hrají. To dokazovali i na podzim, a to ve dvou turnajových rozlosováních.

Ročník 2016-2019

Nejmladší s označením 2016 B, po loňském vstupu do soutěží, kdy po náboru kluků a holek začali hrát organizovanou soutěž, dokázali zvítězit v několika utkáních podzimu, a i když to jako fotbal u těch nejmladších ještě moc nevypadá, tak i oni si užili radosti ze vstřelených branek a z vítězných utkání.

Tímto bych uzavřel stručné hodnocení podzimní části a věřím ve zlepšení výkonů v jarní části, zejména u dvou nejstarších kategorií. Na závěr hodnocení bych rád poděkoval všem fotbalistům, fotbalistkám, trenérům a všem členům výboru za činnost, kterou reprezentují týnecký fotbal, ale zároveň i naši obec. Velký dík patří rodičům, kteří se aktivně zapojují do všech akcí i mimofotbalových.

Fotbalový areál bez zimní přestávky

I v letošním roce se budeme v zimních měsících snažit zkrášlit fotbalové pro-

středí našeho oddílu. Některé věci se snad stihnou do začátku jarní sezóny, v dalších se bude pokračovat v jarní části, v létě i na podzim. V zimních měsících dojde k vybudování plotu a síťové zábrany za hlavní tribunu, k výměně sítě za zadní bránu, k vylepšení sezení na straně hlavní tribuny a k opravám obou střídaček. Probíhat budou i další práce, kterých si určitě všimne každý z vás, kdo náš areál navštíví. Budu rád, když se nepřijedete podívat jen, co je v areálu nového, ale stanete se fanoušky týneckého fotbalu. Myslím, že náš areál patří k těm nejhezčím, a když se k tomu přidají výkony našich fotbalistů, můžete si od konce března zpříjemnit neděli podporou našich fotbalistů.

Poděkování za rok 2024

Fotbalistům, fotbalistkám, trenérům a členům výboru jsem již poděkoval, ale nesmím zapomenout na poděkování lidem, kteří podporují náš klub finančně: Obci Velký Týnec, Olomouckému kraji a zejména všem, kteří chodíte na fotbal a stáváte se nedílnou součástí našeho fotbalového klubu. Do roku 2025 vám všem jménem oddílu kopané přeji hodně zdraví, štěstí a pohody.

Robert Prečan
Autor je předsedou TJ Sokol Velký Týnec

Jak se dařilo během podzimu týneckým stolním tenistům

Přeji dobrý den všem příznivcům sportu, stolnímu tenisu zvláště!

Čtenářům Týneckých listů přinášíme průběžné zprávy o činnosti oddílu Pinec Týnec během roku 2024.

Druhé kolo Zlaté ligy se uskutečnilo netradičně v pozdějším listopadovém termínu, konkrétně v sobotu 2. listopadu. Turnaj se konal jako vždy pod záštitou a s podporou Obce Velký Týnec a organizačně byl pokryt naším oddílem.

Obsazeny byly opět všechny kategorie: děti (4 účastníci), ženy (6), registrovaní hráči (16) a amatéři-otevřená kategorie OPEN (24). Celkem se tedy zúčastnilo 40 aktivních hráčů. Vše probíhalo – řekl bych – až v ladném tanečně-valčíkovém rytmu. Počet účastníků dovoloval, aby mohli hráči, kteří po základních skupinách neuspěli v „pavouku“, mohli hrát dál o konečné pořadí. Nesmím zapomenout prozradit, že o hráče bylo postaráno i po stránce občerstvení v bohatém Lido Bufetu.

V jednotlivých kategoriích se na stupních vítězů umístili:

Děti:

1. Tomáš Zlámal, 2. Tomáš Svrchokryl, 3. Filip Zlámal

Ženy:

1. Lucie Kuchařiková, 2. Monika Kováčová, 3. Pavla Chudobová

Amatéři:

1. Michal Eber, 2. Jaroslav Štábl, 3. Jiří Molnar

Registrovaní:

1. Radek Hrubý, 2. Ondřej Hynek, 3. František Adamko

Závěrečné 3. kolo Zlaté ligy stolního tenisu 2024 plánujeme uskutečnit v tradičním termínu 27. prosince. Termín bude upřesněn v předstihu a pozvánku na turnaj najdete jako obvykle na webových stránkách Obce Velký Týnec a doufám že i na stránkách Týneckých listů.

Na závěr příspěvku ještě informace o soutěži Veřejného přeboru Olomouc-

6x Josef Vrána

kého kraje. Právě probíhajícího ročníku 2024/2025 se účastní dva naše týmy: A-tým bojuje v nejvyšší soutěži VP 1, B-tým ve třídě VP3. Výsledky týmů jsou

prezentovány na webovém portálu pinec.info.

Josef Vrána

Autor je manažer a hráč oddílu Pinec Týnec

Stupně vítězů děti

Stupně vítězů open

Krásnější polovičky

Stupně vítězů profi

Stupně vítězů ženy

Obec Velký Týnec a Pinec Týnec pořádají
VT2024

**ZLATOU LIGU
STOLNÍHO
TENISU 2024**

3. kolo

Sobota 27. prosince 2024
zahájení turnaje v 9⁰⁰ hodin

Sportovní hala ZŠ Milady Petřkové Velký Týnec

Registrace účastníků od 8:30 do 8:55 hodin
Kategorie: **muži** (amatéři/registrovaní), **ženy** a **děti**

Startovné včetně občerstvení 150 Kč, mládež ZDARMA. V kuchyni k dispozici řada dalších specialit.

Modrý zázrak Nákladní speciál s technikou supersportu

3x archiv Mercedes-Benz

Náš vánoční příspěvek nás zanele 70 let nazpět. Chtěli bychom vám představit speciál, který tehdy vzbudil zaslouženou pozornost. Je to nákladní vůz, ale v jeho útrobách se skrývá technika ze světa tehdejších supersportů. Jedná se o přepravník závodních vozů, ve své době nazývaný „Das blaue Wunder“, tedy Modrý zázrak, nejen díky lakování v typické modré barvě servisních vozů Mercedes-Benz. Toto vozidlo vzniklo z důvodu, že kalendář tehdejších závodů mistrovství světa sportovních vozů (srovnatelného s dnešním seriálem formule) byl velmi nabitý a závodní vůz bylo často potřeba po závodě co nejrychleji dovézt do dílen závodního oddělení ve Stuttgartu, vůz připravit na další

závod a opět ho rychle odvézt na místo konání dalšího závodu. Rozhodnutí o stavbě rychlého speciálního nosiče padlo v roce 1954, kdy byl Mercedes-Benz na špičce tehdejšího motorsportu s monoposty W 196 R a s jejich karosovanou verzí 300 SLR (typ W 196 S). S těmito závodními sportovními vozy vyhrál Mercedes-Benz v roce 1955 mistrovství světa sportovních vozů.

Původní vozidlo bylo vyrobeno jako jediný kus v roce 1954 v testovací dílně Mercedes-Benz pro následující sezónu motoristického sportu. Vůz přesto úzce souvisí se sériovými produkty své doby. Inženýři a konstruktéři použili při jeho stavbě mnoho komponentů z osobních vozů, vyráběných v polovině 50. let: podvozek pochází z vysoce exkluzivního osobního modelu 300 S (W 188). Sedan „Ponton“ (W 120) vyšší střední třídy přispívá četnými díly karoserie. A šestiválcový motor M 198 o zdvihovém objemu 2 996 kubických centimetrů pochází ze supersportovního vozu 300 SL „Gullwing“ (W 198). Tam agregát produkuje 158 kW (215 k) při 5800 ot./min. V rychlém transportéru je to 141 kW (192 k) při 5500 ot./min. Rychlost 105 mph, která je na vozidle uvedena, představuje maximální rychlost 170 km/h, což bylo na tehdejší dobu více než úctyhodné. Masku chladiče s centrální hvězdou připomíná tehdejší sériové sportovní a zá-

vodní vozy. Různé sériové komponenty harmonicky zapadají do designu vozu, který je prakticky uměleckým dílem. Tvary podtrhují chromované lišty od nárazníků až po rámy oken a světlometů. Dvoudílné zadní okno kopíruje tvar kabiny, zakřivuje se kolem ní a zároveň směrem dovnitř.

Interiér kabiny je navržen pro pohodlí při rychlé jízdě na dlouhé vzdálenosti. Typická kostkovaná látka tehdejších závodních a sportovních vozů zdobí plochy sedáků a opěradel i výplně dveří. Palubní deska je obložena kůží a středový tunel látkou. Za velkým volantem je perfektně vidět otáčkoměr a rychloměr. Označená maximální rychlost: 140 km/h. Komfort pro posádku však končí nakládáním a vykládáním. Nejsou zde žádné mechanické pomůcky, jako je zvedací plošina. Místo toho jsou na vozidle uloženy čtyři lehké kolejnice. Ty se upevňovaly na zad, aby vytvořily rampu pro nájždění závodních vozů. Při velkých silničních závodech bez servisních boxů sloužily tyto nájezdy také jako improvizovaná dílenská rampa pro opravy zesopdu – například na Targa Florio v roce 1955 na Sicílii, jak můžete vidět na fotografii.

Sezóna 1955 byla pro Mercedes-Benz jednou z nejúspěšnějších sezón v celé

historii motorsportu. Na dobové fotografii můžete vidět unikátní vůz na Kristianstad Grand Prix 1. srpna 1955 s vítězným vozem 300 SLR na ložné ploše. Fanoušci motoristického sportu Mercedes-Benz byli transportérem v roce 1955 nadšeni. Oproti tehdejším osvědčeným běžným nákladním vozům, na jejichž korbě se závodní vozy převážely, tento unikát září svou jedinečností, elegancí a rychlostí. Bohužel, originál 6,75 metru dlouhého vozu s rozvorem 2,9 metru se nedochoval. Poté, co se značka na konci sezóny 1955 stáhla ze závodů, byl používán ve vývoji při jízdách testech a v roce 1967 sešrotován. Daimler-Benz AG nechal unikátní kus znovu vyrobit až na přelomu tisíciletí. Autentická rekonstrukce podle historických podkladů z firemního archivu byla úspěšně dokončena v roce 2001. Dnes může každý, kdo navštíví muzeum Mercedes-Benz ve Stuttgartu, zažít svůj „Modrý zázrak“ v místnosti, která se nazývá „Galerie der Lasten“ – galerie nákladů. Na vozidle není naložený jen tak obyčejný náklad. Jde o jeden z originálů jedinečných 300 SLR, nejúspěšnějších závodních aut let 1954 a 1955.

S využitím podkladů Mercedes-Benz Classic zpracoval David Chleboun

Krásné Vánoce a šťastnou cestu rokem 2025 vám přeje Daimler Truck

SUDOKU

			4			8		9
	1	5		8				
7					3			
6				5			2	8
	5						6	
3	4			6				7
			5					4
				2		6	7	
1		4			6			

Autorem výroku v tajence prosincové křížovky je Eddie Van Halen (1955-2020), nizozemsko-americký kytarista a skladatel.

Tajenka z listopadového čísla zní: Vlastnost, která se líbí u cti-tele, bývá odmítána u manžela. Správnou odpověď zaslala výherkyně se stala paní Zdena Zdařilová ze Vsiska. Gratulujeme.

Správné znění tajenky zašlete poštou, e-mailem nebo ho zatelefonujte na Obecní úřad Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72, Velký Týnec, telefon.: 585 151 111, e-mail: sekretariat@velkytynec.cz a to do konce aktuálního měsíce.

VELKÝ TÝNEC	VELKÝ TÝNEC	Vodní pták (bahňák)	Tajenka 1	Řecký vzduch	SPZ Kladna	VELKÝ TÝNEC	Základní číslovka		Neobutý (napiš obráceně)			Ženské jméno (4. března)	Středověký nájezdník
							Okouzlení		Skutečně (slovensky)				
VELKÝ TÝNEC	Ale					Vlastní obrovi			Ověřená listina				
	Velké teplo												
Ubytovací zařízení						Nájemné			Projev úcty				
						Německý skladatel (Johann Sebastian)			Nejvyšší karta				
Opotře- bení dřením					Baže			Vzdušné (hudeb.)			Internet (slangově)		
					Potom (hud.)			Stupeň citlivosti filmu			Čes. hokej. brankář		
Rada obrany státu (zkr.)				Brazílský ořech				Donucení			Domácky Helena		
				Lawnteni- sový klub				Mezinár. kód Mon- golska			To znamená		
Brloh							Sev. mor. energetika		Korbelá- řovo jméno				
							Cizí předpona (nové)		Pílpul				
Obšítí						Druh pštrosa				Nedobrá		Snad (napiš obráceně)	Tvoji
						Jeden ze smyslů							
VELKÝ TÝNEC	Podnik zahranič- ního obchodu	Jezdecký klub (zkratka)			Značka helia			Surový parafín		Neomý- vat			
		Lad			Asociace pracov. agentur			Koord. stř. transplan- tací		Slovensky nic			
Váda				Vražedné šílenství				Z vnitřku pryč			Larva škodlivého hmyzu		
				Inic. rež. Lipského				SPZ Tábora			Značka prvku cer		
Záplava							Policejní centrála					Ludolfovo číslo	
Vydržet nápor							Otec zdrob- něle					Pomůcka Aer, Aereo, Gáč, Poi, Pond, Teut, Udek, Vox	

ZA PLOTEM

CO SE DĚJE ZA HRANICEMI NAŠÍ OBCE

**Vyhlášení výsledků fotografické soutěže
mikroregionu Království**

Olomoucký kraj **MIKROREGION KRÁLOVSTVÍ**

Sdružení obcí mikroregionu Království pořádá
fotografickou soutěž pro všechny své občany

**KRÁLOVSTVÍ OBJEKTIVEM
OBČANŮ KRÁLOVSTVÍ**

Vyhlášeny jsou dvě kategorie:
1. POLE A ZAHRÁDKA
2. JAK SE ŽIJE V KRÁLOVSTVÍ
- 17. ročník -

- autorem je občan mikroregionu Království
- fotografie velikosti A4 musí být vystaveny na fotografickém papíru
- fotografie musí být pořízeny na území mikroregionu Království
- jeden občan může do soutěže přilážit až 4 snímky v každé kategorii
- na zadní straně musí být každá fotka označena jménem autora, adresou, mailovou adresou a místem pořízení snímku

Fotografie můžete odevzdat na kterémkoli OÚ mikroregionu Království do 31. října 2024

**Vernisáž a vyhlášení výsledků se uskuteční
v neděli 17. listopadu 2024 ve 14:00
v Kulturním domě v Císařově**

Vítěze vybere komise Sdružení obcí mikroregionu Království. Vítězové převzou na vernisáži hodnotné ceny! Akce se koná za finanční spolupráce Olomouckého kraje.

17. ročník soutěže Království objektivem občanů Království

Pole a zahrádka

1. místo – Vojtěch Kintl
Kožušany-Tážaly
2. místo – Marie Švédová
Brodek u Přerova
3. místo – Miroslav Heckelmoser
Majetín

Jak se žije v Království

1. místo – Marie Švédová
Císařov
2. místo – Miroslav Heckelmoser
Majetín a Vojtěch Kintl
Kožušany-Tážaly
3. místo – Andrea Sedláčková
Krčmaň

8x archiv mikroregionu Království

Hanácký mužský sbor Rovina
za podpory Olomouckého kraje a města Velká Bystřice

Hanácky zpěve adventní

neděle **15. 12. 2024** v 18:00

kostel Stětí sv. Jana Křtitele

Velká Bystřice

Hanácký mužský sbor

Rovina

Cimbálová muzika

Záletníci

www.cmZaletnici.cz

www.RovinaOlomouc.cz

Junák – český skaut,
středisko Ladislava Ruska a kapela MS Band
Vás srdečně zvou na

Vánoční zpívání

v kostele sv. Anny a sv. Jakuba Většího
ve Staré Vodě

Společné zpívání proběhne za svitu svíček
v sobotu **14. prosince 2024** v 16 hod.

- pestrá směs českých a světových písní s vánoční tematikou
- na místo budou vypraveny autobusy, při zájmu o jízdenku prosím pište na adresu: msband@email.cz

OPEN-AIR VÝSTAVA

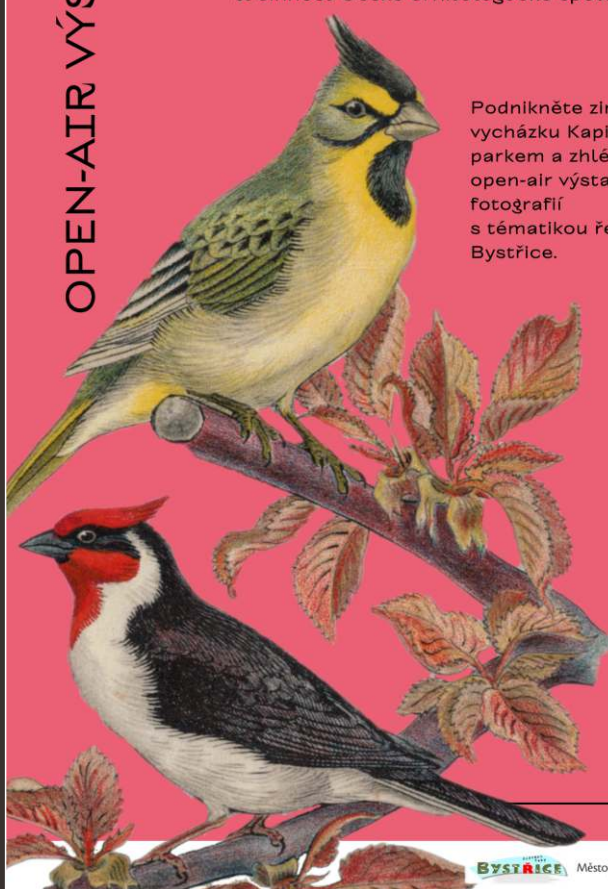
Kapitulní park Velká Bystřice

PTACTVO

& činnost České ornitologické společnosti

Podnikněte zimní vycházku Kapitulním parkem a zhlédněte open-air výstavu fotografií s tematikou řeky Bystřice.

1.12. - 31.12.2024

BYSTŘICE Město Velká Bystřice

Spouštíme kluziště!

Zámecké náměstí
Velká Bystřice

Od neděle 1. prosince
se těšíme na první bruslaře!

Kluziště bude následně otevřeno pravidelně v těchto časech:

pondělí a středa	úterý, čtvrtek a pátek	sobota a neděle
13:00 – 14:30	15:00 – 16:30	13:00 – 14:30
15:00 – 16:30	17:00 – 18:30	15:00 – 16:30
17:00 – 18:30		17:00 – 18:30

Vstupné za 1 blok:

děti do 15 let: 40 Kč
dospělí a mladiství od 15 let: 80 Kč

Půjčovna bruslí je připravena pro vaše pohodlí:

dětské brusle: 50 Kč / blok
dospělé brusle: 100 Kč / blok
vratná kauce: 500 Kč / pár
broušení bruslí: 50 Kč / pár

Zimní sezóna začíná, těšíme se na vás!

PŘESAHY

12
24

do světa historie a kultury

Kodl
Jirků
Klusák
Jareš
Fiker
Příbáň
Ševčíková
Vránová
Hanuška

55 minut s Martinem Kodlem

„Vlastně celý profesní život se snažím nedělat chyby. Nepokazit to, co začali ti přede mnou,“ říká majitel nejvýznamnější české aukční síně.

Vůbec první aukci uspořádal Martin Kodl se svými přáteli v posledních měsících skomírajícího komunistického režimu, doslova v předvečer listopadové revoluce, a prodal tehdy umělecká díla v hodnotě 400 tisíc československých korun. O tři desítky let později dosáhla neúspěšnější z 90 velkých sálových aukcí, jež Galerie Kodl dosud uspořádala, obrát přes 400 milionů korun. Souhrnný obrát této aukční síně přitom představuje téměř polovinu celkových aukčních tržeb v České republice.

Po 35 letech je tedy Galerie Kodl lídrem na zdejšímu trhu s uměním a – mimochodem – také výjimečným podnikatelským fenoménem. V Česku pravděpodobně neexistuje tak úspěšná rodinná firma, jejíž kořeny sahají až do 19. století. Už 150 let Kodlové sbírají umělecká díla a jak dokazují smělé plány a projekty nejmladších z nich, ještě dlouho sbírat budou. Jak to, že se v téhle rodině daří předávat uměnímilovné řemeslo z generace na generaci? Nad tím se zamýšlí Martin Kodl.

O jednom správci a odkazu

Aukční síň je úspěšná, ano, daří se nám. Nemohu ten úspěch vztahovat ale jen k sobě. Spíš si připadám jako dobrý správce. Správce rodinné sbírky, ale ještě víc jako správce odkazu lidí, kteří ji založili a budovali. Vlastně celý profesní život se snažím nedělat chyby. Nepokazit to, co oni začali.

Příští rok to bude 150 let, kdy se můj pradědeček Jan Kodl usadil se svou ženou Helenou v Písku a díky půjčce od jejího otce koupil se společníky dědictví po tamním starostovi a podnikateli Františku Gamischovi. Získal tím nejen cihelnu a pozemky na pražském předměstí, ale i kompletní Gamischovu obrazárnu. Tím to všechno začalo a mne až mrazí, když si uvědomím, že z těch 150 roků připadá už 35 let na mne. Čas je nesmlouvavý.

Pradědeček musel být každopádně výjimečný člověk. Pocházel sice z chudé rodiny z Březnice, ale dobře se učil, takže získal stipendium ke studiu na univerzitě ve Vídni. Tam úspěšně absolvoval, navázal důležité kontakty a také potkal Helenu von Rudkowskou. Pocházela z bohaté německo-polské šlechtické rodiny a myslím, že to byla ona, kdo pradědu přivedl k umění. Kodlovi začali nabytou sbírku postupně rozšiřovat o klasickou krajinářskou tvorbu Haushoferovy školy a impresivní malby Mařákových žáků, sbírali také díla Chitussiho a dalších umělců. V Písku byli také známí jako významní mecenáši: podporovali píseckou malířskou rodinu Quastů, která se věnovala miniaturám, a také třeba Mikoláše Alše. Vlastnili řadu jeho raných obrazů, které byly později velmi ceněny. Aleš také vyzdobil fasádu jejich nového domu v Písku svými charakteristickými sgrafity.

O umění současníků

Kolik uměleckých děl Jan Kodl přidal do Gamishovy původní sbírky, nevím. Každopádně se držel zásady, kterou ctily i následující generace: nerozprodával, ale sbírku doplňoval o díla žijících současných autorů. Že je to rodinné pra-

vidlo, jsem si uvědomil, až když přišly moje děti s nápadem, že chtějí vybudovat KodlContemporary. Nejprve jsem si myslel, že jim to vymluvím, nějak nenápadně je dovedu k tomu, co mám rád sám. Vyrůstal jsem mezi obrazy přelomu 19. a 20. století, posléze jsem propadl České moderně až po surrealismus a tomuto období se věnuji systematicky dodnes. Kategorii svých současníků jsem úplně přeskočil, i když mne v 70. a 80. letech táta často bral na výpravy po uměleckých ateliérech a sám rodinnou sbírku o díla žijících autorů doplňoval. Já v tom nepokračoval, netáhlo mě to. Ale připomněl jsem si tohle rodinné pravidlo, když Matyáš s Jakubem rozjeli projekt KodlContemporary a začali se soustředit na dnešní tvůrce. Nedali se přesvědčt, vytrvali. A já jsem tomu už rád.

O dědovi a úplatcích

Kdo první začal v naší rodině s uměním skutečně obchodovat? Pradědův syn Jiří se narodil už do bohaté rodiny, určitě se nepotřeboval takhle žít, ale občas nějaký obraz prodal, jindy zase něco koupil, směnil, protože se vyskytla příležitost, protože měl umění rád. Byl avantgardní architekt a také známý malíř – akvarelista, přátelil se s řadou umělců, pravidelně také podnikal výpravy na podzimní pařížské Salon a přivázel odamtud někdy nové „klenoty“ do rodinné sbírky. Byl bonviván, výrazná osobnost, k jeho osobním přátelům patřili malíři Bauch, Beneš, Čapek, Filla a mnozí další umělci včetně literátů a herců, často se setkával i s architekty Gočárem, Honzíkem nebo Živným, udržoval přátelství s podnikateli a zároveň sběrateli jako byli Waldes, Morawetz nebo Ringhoffer. Od továrníka Barucha třeba koupil část slavné kolekce Jana Preislera... Prostě se celý život pohyboval v centru společenského a uměleckého dění, byl navíc respektovaným úředníkem – dnes bychom řekli, že pracoval v ateliéru hlavního architekta města Prahy, a také byl jednatelem spolku Mánes.

Když se v osmačtyřicátém moci chopili komunisti, bojoval o to, aby mu sbírku a vilu, kterou si postavil v Břevnově, nezkonfiskovali. Ten dům byl vlastně galerie. Tatínek mi vyprávěl, že by dědu zabilo, kdyby o něj přišel. A tak radši obětoval obrazy. Uplácel jimi komunisty. Pochopili totiž, že ta vila je jeho slabost, a tak mu neustále vyhrožovali konfiskací, nebo nájemníky, které mu do ní nastěhují. V padesátých letech jsme takhle přišli mimo jiné o kolekci francouzských impresionistů.

O otci a kriminálu

Dědova sbírka impresionistů byla pověstná. Roky po tom, co umřel, za mnou přicházel staříčkový sběratel pan Houbá. Vždy neohlášen, zazvonil, sedl do fotelu a já musel všeho nechat, nabídnout mu kafe a poslouchat. Vyprávěl mi o první republice, o dědovi, a jen tak mezi řečí se vždycky zeptal, jestli nějaký ten impresionista někde u nás přece jen nezbyl. Přesně si pamatoval, kde ty obrazy ve vile visely a myslel si, že mu je zapírá. Neměl jsem co schovávat, ale přesně to

Alžběta Jungrová

Martin Kodl (*1961) – Patří ke čtvrté generaci sběratelské rodiny Kodlů. Vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, je špičkový znalec v oboru výtvarné umění, přičemž se zvláště zaměřuje na přelom 19. a 20. století a díla České moderny. V roce 1992 se podílel na založení aukčního domu Galerie Kodl, který se pod jeho vedením stal záhy jedničkou na českém trhu s uměním a tuto svou výjimečnou pozici potvrzuje při každé aukci.

charakterizuje dobu, ve které jsem vyrůstal. Rok 1948 všechno obrátil na ruby. Vlastnit nějaký majetek bylo nemravné. A sbírat umění? Obchodovat s ním? Spekulace, za kterou bylo několik let kriminálu.

Otec, který na přelomu 40. a 50. let dospíval, tuhle změnu strašně těžce nesl, a když se nedostal kvůli „buržoaznímu původu“ na žádnou vysokou školu, zavrhl se. A pak už režim jen sabotoval. Pracoval v bezvýznamných zaměstnáních – třeba jako kotelník nebo správce hradní zříceniny – a ve volném čase se zabýval uměním. Byla to taková poloilegalita, jako dítě jsem zažil dvě nebo tři domovní prohlídky a od té doby jsem se o něj strašně bál.

Svého času šla o tatínkovi Prahou hláška: „Kodl dělá větší obraty než podnik Klenoty.“ Lidi se posmívali neschopnému režimu, ale pro tátu ta legrace mohla být smrtelná. Myslel si, že mu komunisti nakonec stejně nějaký paragraf přišijí a zavrou ho. Ale nechat toho nemohl. Přicházeli za ním lidé, kteří znali ještě dědu. Měli po rodičích krásné obrazy, věděli, že ve státním podniku Klenoty, kam by je měli podle komunistických zákonů jít nabídnout k prodeji, bu-

dou okradeni. Donutí je prodat pod cenou. A tak prosili tátu, ať jim pomůže. Táta se vypracoval na respektovaného znalce umění, byl slušný, potomek Kodlů, důvěřovali mu.

V kurzu tehdy bylo 19. století, především zahraniční autoři, a pak staří mistři. Radši jsem se táty neptal, jak to dělá, ale dokázal i za hlubokého komunismu prodat umělecké dílo tajně do zahraničí, anebo tady směnit za valuty. Dědalo to třeba v přepočtu 100 000 korun za obraz. Když si uvědomíme, že průměrná mzda byla v tehdejší Československu 1500 Kč, byly to obrovské peníze. A tedy důvod na zavření.

Všichni sběratelé byli vlastně tehdy na zavření. Měli směšné malé výplaty, žádné úspory, když si tedy chtěli koupit nový obraz, museli prodat jiný. A to už komunisté kvalifikovali jako spekulaci. Táta pak byl v jejich očích spekulant na druhou.

O sběratelích

Vzpomínám si, jak se sběratelé scházeli u nás doma, hrozně kouřili, zapáleně si vyprávěli o umění a případně obrazy směňovali, protože neměli dost peněz.

Sběratelství mělo prostě úplně jiné parametry než dneska. To, co naše rodina shromažďovala dlouhá desetiletí, dokáže teď leckterý člověk dát dohromady za tři nebo pět let. Tak diametrální je rozdíl mezi dobou mého otce a současností. Současné sběratele si dělím v duchu do tří kategorií. Ti první si umění pořizují pro investici. Vydělali hromady peněz v jiných komoditách, nakoupí si tedy spoustu uměleckých děl a když k nim za dva tři roky přijdeme, stojí ty obrazy ještě někde v koutě, ve skladu, zabalené, netknuté. To mě vždycky nadzvedne, nemám to rád. A tak jim radím a fakt to myslím dobře: jestli chcete investovat, kupujte akcie, dluhopisy, zlato. Když však trvají na umění, přidávám další radu: s obrazy se musíte naučit zacházet, spřátelit se s nimi. Je pravda, že poměrně dost těchto investorů postupně pod naším vlivem svůj vztah k umění přehodnotí. To je tedy druhá kategorie – „převychovaní“ sběratelé. Třetí kategorie? Srdcaři. Obrazy milují, kupují je pro radost a – pro děti. To je moc hezké, to vědomí pokračování.

O normálním a nenormálním světě

Můj táta byl ovšem rozený vizionář. „Hele, kdyby dneska žil, měli byste dvojnásobné obraty,“ říkají mi jeho starší kamarádi. Asi mají pravdu. Vzpomínám si, jak táta někdy v 80. letech objevil ve výloze starožitností na Můstku malý obrázek od Filly. Stál 12 tisíc, táta měl jen devět a půl tisíce. A tak šel poprosit paní Hochovu, co tam prodávala, aby mu ho podržela, než si někde ty zbylé peníze půjčí. Ale ona odmítla obraz zablokovat, musela prodávat. Filla tedy visel měsíc ve výloze, lidi okolo chodili bez zájmu, až zase dorazil táta. A přesně ti kama-rádi, kteří ho dnes tak chválí, se mu tenkrát smáli, že na Fillovi prodělá kabát. Táta nepochyboval. „Jen počkej,“ říkal mi, „jestli se dožiješ normálního světa, vyděláš na tom. Tohle je krása, která teprve na svůj čas čeká.“ Táta nakupoval obrazy České moderny, protože se mu líbily, chtěl s nimi žít. Přitom byl přesvědčen, že se sám doby,

kdy jejich cena mnohonásobně stoupne, nedožije. A pak přišel listopad 1989 a vše se změnilo doslova přes noc.

O první aukci

V létě roku 1989 jsme s Jirkou Pavlem, což byl syn spisovatele Oty Pavla, spoluzařadali galerii. Tedy, podle komunistických zákonů, se nazývala podnikem přidružené výroby a vlastně mi je záhadou, že nám to vůbec dovolili. My ale jásali a na podzim jsme uspořádali první aukci. Když jsem řekl tátovi, co chystáme, měl strach, že nás zavřou. Ale nerozmlouval nám to. Bral jsem to jako dobré znamení, ale když jsem pochopil, že polovina publika v sále, kde jsme aukci zorganizovali, jsou fízlové, spadlo mi srdce do kalhot. Když skončila první část dražby, vyběhl jsem na balkon na cigaretu, abych se trochu zklidnil. Už tam stál Jirka Pavel, připaloval si jednu od druhé: „Ten tvůj fotr měl pravdu. Mohli jsme jít na ryby, a půjdeme do kriminálu.“

Naštěstí zavřít nás už nestihli. A na začátku roku 1990 přijel strejda z Ameriky. Byl emigrant, velice bohatý, chtěl si pořídit pár obrazů, které si pamatoval ještě z dětství, protože byl strašně šťastný, že je zase doma. Koupil Špálu, Kupku, Preislara. „Ten obraz přece nemůže stát jen tisíc dolarů,“ vrtěl hlavou nad našimi cenami. „Já vám za něj dám dva tisíce!“ Postupně přijížděli další emigranti, další cizinci...

Táta tehdy hodně vydělal. A užíval si to plnými doušky. Byla to pro něj obrovská satisfakce. Viděl také, jak se daří mé galerii, jak prosperuje bráchova rámařská firma. Zemřel bohužel už v roce 1993, nebylo mu ani šedesát, ale myslím, že odcházel šťastný. A protože byl vizionář, stihl nám ještě říct: „Rodinná sbírka není svatá. Snažte se ji samozřejmě držet pohromadě, neprodávejte věci z maličerných důvodů, ale kdybyste se dostali do ekonomické tísně a potřebovali nutně peníze na život, nebojte se a do sbírky sáhněte.“

Bylo to od něj úžasné gesto. Usnadnil nám to. Ano, musel jsem občas prodat,

abychom mohli žít tak, jak jsme chtěli. Vždycky to bolelo. Ale táta ze mne snal trochu té tíhy. Dokážu rodinný odkaz, tu odpovědnost unést.

O dětech

Otec měl bezpochyby velký talent na sběratelství. Jestli ho mám já? Lidi si o mně myslí, že vím dopředu, jak aukce dopadne, že prostě mám ten „čuch“. Roky zkušeností nejen mých, ale i mých předků mě k tomu asi předurčují, ale ještě je spousta věcí mezi nebem a zemí, které se předpokládat nedají. Když je ale člověk usilovný, slušný a ví, jak se má s obrazy zacházet, úspěch se dostaví. Snad tedy svou práci nedělám špatně. A moje děti? Jak je tak z dálky pozoruju, líbí se mi, jak k tomu přistupují. Nikdy jsem je do rodinného podnikání nenutil, dokonce jsem ani nechtěl, aby studovali historii umění, aby nebyli tím oborem zbytečně svázáni. Všichni si zvolili vlastní cestu, ale nakonec k umění stejně doputovali a teď se perfektně

doplňují. V trojici jsou silní, přičemž každý hraje na vlastním písečku. Jakub má KodlContemporary, která se jako platforma pro současné umění už výborně etablovala, Matyáš zase před třemi čtyřmi lety založil aukční portál Artslimit, který má dnes už obrovskou hodnotu. A nejmladší? Myslím, že Adélka jim oběma jednou bude šéfovat. Studuje v Londýně psychologii, ale navštěvuje tam i kurs obchodu s uměním a trénuje také licitátorství. To ji zvlášť baví, je v tom dobrá. Sama si už – stejně jako kluci – buduje vlastní uměleckou sbírku. Věřím, že se bude umět s obrazy kamarádít, povídat si s nimi. To bych svým dětem přál ze všeho nejvíc. Je to dar, který život povyšuje, dodává mu na kráse. Rád pobývám s obrazy, zvláště s těmi, mezi nimiž jsem vyrostl. Promlouvají ke mně jinak než před lety. Je to krásné.

*Zaznamenala Irena Jirků
Autorka je publicistka, šéfredaktorka časopisu Finmag, pro nějž vznikl i tento text.*

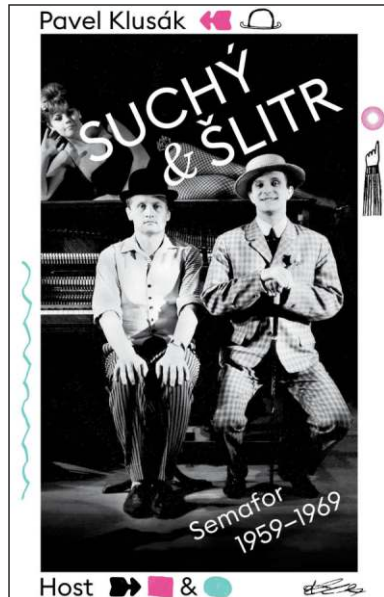

Martin Kodl se syny Matyášem (vpravo) a Jakubem, kteří pokračují v rodinném uměnímilovném řemesle. Jakub řídí projekt KodlContemporary a věnuje se současnému umění, Matyáš založil a stará se o úspěšný aukční portál Artslimit.

KNIHA, O KTERÉ SE MLUVÍ Suchý & Šlitr Semafor 1959-1969

Pavel Klusák

Na konci první sezony Divadla Na zábradlí, tedy na jaře 1959, byl Jiří Suchý ve specifické situaci. „Divadlo“, tedy především Ivan Vyskočil a Vladimír Vodička, si nepřálo, aby se objevil na scéně. Nemohl tedy hrát, dokonce ani zpívat své texty. Bylo to v příkrém rozporu s doslova hvězdným postavením, jaké zažíval v Redutě (připomeňme slova z roku 1956 o pocitu, že mu Praha leží u nohou). Suchý se potřeboval vrátit na vysněnou trajektorii autorského komika. V takové chvíli se velmi hodila ambicióznost a elán Jiřího Šlitra: po pobytu v Bruselu na Expu 58 měl chuť pracovat naplno, vydat ze sebe to nejlepší, kombinovat talent a profesionalitu, „a navíc“, jak praví Suchý, „jsme měli v záloze kufr plánů a nápadů“. Šlitr Suchého navrhl, aby společně založili vlastní scénu, přičemž použil slova „hudební divadlo“. Připomeňme, že Šlitr se v té době shodou okolností rovněž nacházel v nepříliš šťastné pozici: hudbu k písniám Na zábradlí si rozebrali jeho kolegové, když dlouhodobě vystupoval na Expu. Podíl

na zakladatelském úspěchu tak měli – coby písňoví skladatelé – Vladimír Vo-

díčka, Jaroslav Jakoubek a Jaromír Vo-máčka: Suchý po „jejich“ sezoně těžko mohl oznámit, že chce pracovat výhradně s partnerem, který stál doteď stranou. Navíc bylo Šlitrovi v té době už pětatřicet (byl o sedm let starší než Suchý), nechtěl ztrácet čas. Cítil, že vlastní scéna, kde by S & Š rozhodovali, může být konečně krokem k profesionální kariéře.

Cesta k osamostatnění měla několik mezizastávek. Suchý a Šlitr se nejprve rozhodli vrátit do Reduty a provozovat divadlo v prostorách, které už dobře znali. Provozní Kotula byl nadšený vizí dalších společných úspěchů (ekonomické nevyjímaje) a tlačil na Suchého a spol., ať začnou co nejdříve. Suchý získal velmi zajímavou zkušenost díky hře-pásmu Pondělí je ve středu: při povinném předložení ji úředník národního výboru neschválil, potažmo zakázal. Zjevně ze dvou důvodů: pro skepsi (výtečné písně „Zlá neděle“ a „Svítání“

nepostrádají melancholii, únavu a odpor) a post-surrealistickou obraznost (sám Suchý tu mluví o paralele s Nezvalovou metodou synestezie v knize Chtěla okrást lorda Blamingtona z roku 1930). Suchého to zaskočilo: viděl, že v očích úřadu představuje jeho tvorba nevíтанé politikum, on sám však o nic podobného neusiloval. „Nedovedl jsem to pochopit. Byl jsem tou dobou tvor zcela apolitický a ze všeho nejímí mě zajímalo stát se odpůrcem režimu.“ Zvolna začínal chápat, že tak může být vnímán. Hra Pondělí je ve středu nebyla nikdy uvedena, ale některé písně přešly do pozdějších inscenací. Tím vyhasla varianta „divadlo S + Š v Redutě“. Suchý tu s kolegy odehrál ještě nějaké koncerty, dokonce vytvořil speciální program s nově otextovanými písněmi Duka Ellingtona. Materiál to byl krásný, důležitější však byl pro Suchého pocit, že tento návrat do stejné řeky není plně možný. Jeho značka už byla populární, alespoň v okruhu umělců a studentů. Reduta představovala kultovní místo, a byla do-

konce předmětem fám a vzrušených zvěstí o blížícím se zákazu. Svědčí o tom i zápis z Deníku — tehdy třiačtyřicetiletého — scenáristy Pavla Juráčka.

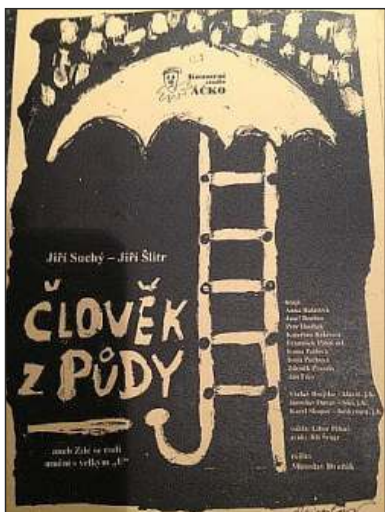
29. dubna (1959), středa

Do Reduty jsme se sotva dostali. Museli jsme přemluvit vrátného, aby nás pustil, protože všechny stoly byly zadány. Před časem jsem tam byl na Text–appealu. Tím tenkrát vlastně skupina kolem Suchého začínala. Letos si otevřeli Divadlo Na zábradlí a v Redutě mají jen dvakrát týdně večer v půl jedenácté pořad.

Je tam prý vždycky nabito. Společnost se tam schází velice zajímavá. Spousta mužů má vousy a pohybuje se tam celá řada známých tváří. Včera jsem tam viděl Šefranku, Horníčka, Filipovského, režiséra Macha a ještě jiné známé lidi. Kromě toho tam bylo moc exkluzivních dívek a žen ve společnosti neméně exkluzivních mužů.

Sál se chce podobat polským existencialistickým klubům. Mušle orchestru je vyzdobena skoro tachisticky a na stěnách visí všelijaké komposice. [...] Bylo to naposled, někdo to zakázal; někdo z ÚV.

(Zábradlí asi také zavřou.)

Období Reduty však už tehdy zvolna končilo z vůle samotného Suchého. Následovala další peripetie v podobě nabídky, která mohla vypadat neodolatelně: výzva Jana Wericha, ať Suchý založí a vede pod Divadlem ABC malou scénu. Werich pro ni navrhoval název Sputnik ABC: jméno sovětské řady družic se tu ocitlo nepochybně ve snaze, aby byl nový útvar stravitelnější v očích úřadů. Tak to Helena Philippová, kdo Suchého odradil od začlenění do Městských divadel pražských a pod legendárního, ovšem stárnoucího Wericha. „Nedělejte to,“ cituje ji Suchý, „Vy jste mladý, perspektivní a on to cítí. On už je za zenitem. Postavte se raději na vlastní nohy.“ Suchý tušil, že by Werich malou scénu ovlivňoval, a tak soustředil energii na založení vlastního divadla.

K získání divadelních prostor pomohla budoucímu Semaforu konkurenční řevnivost mezi městskými částmi. Suchý se Šlitrům zašli za osvětovým inspektorem v Praze 2: když může mít Praha 1 svoje Divadlo Na zábradlí, neměla by Praha 2 mít také ambici vést výraznou mladou scénu? Suchý byl od časů Reduty populární tváří a příslibem čehosi nového, vzrušujícího. Úředník Prahy 2 jim přidělil sál v budově Ženských domovů v ulici Ve Smečkách. (Je to adresa, na níž od roku 1965 dodnes působí Činoherní klub.) Suchý měl na sál svéráznou vzpomínku: odehrávala se tu dobová recitační pásma a on tu jako dítě viděl recitovat zapálenou propagátorku soci-

alistické poezie Ludmilu Pelikánovou. Začátky divadla se neobešly bez hledání zaštiťujících postav, jakou byl Na zábradlí dr. Vladimír Vodička. Jiří Suchý vzpomíná:

Jako intendant, tenkrát se tomu říkalo provozní šéf, byl Jiří Vrba. To byl člověk, se kterým jsem se náhodou setkal, když jsem měl něco se zuby, v noci jsem šel na pohotovost a on tam byl taky. On byl velice inteligentní, kultivovaný člověk, jemný. Osobnost na první pohled. A ten si ke mně přisedl a říkal: „Vy jste pan Suchý, že, vy jste teď odešel ze Zábradlí, co budete dělat?“ Já jsem říkal, že bych rád ještě divadlo, protože Šlitr mě k tomu dohnal, já sám už jsem to nechtěl, v životě do divadla ne, jsem si říkal. A on: „Já bych vám mohl pomoci, mám kontakty.“ Tam jsme se dali dohromady. Ten Vrba už tam začal vládnout, měl organizačtí talent. Potom přišel, a že by jeho kamarád Milan Schulz byl dramaturg. Vyjeli jsme za Schulzem do Kobylis, kde on bydlel, vešli jsme a já jen zíral: Leninova busta, veškeré Marxovy spisy, česká a sovětská vlaječka.

A já jsem říkal, teď si tohle zatáhneme do divadla? Tak jsem si říkal, že mu nemůžu otevřeně říct, že ho tam nechci, lidé jako on jsou dneska u moci, to by byla sebevražda. A on, když jsme tam byli, nás přijal a já jsem říkal: „Já proti panu Schulzovi nic nemám, ale my dramaturga vlastně nepotřebujeme. Já se nedokážu podřídit, že by mně někdo říkal, jak mám něco napsat. A osvědčil jsem se už Na zábradlí, kde hráli dva kusy ode mě.“ A Schulz říká: „Podívejte se, já vím, že vy dramaturga nepotřebujete, ale já mám docela novou pozici a já bych vám dělal jakéhosi advokáta.“ On i v tisku byl redaktorem něčeho, říkal, že má dobré konexe, že by Semafor prosazoval a obhajoval ho. Já jsem tomu sice moc nevěřil, ale co se dalo dělat. Tak jsem řekl, že jo. A on šel a napsal o nás veliký článek. A skutečně se za nás pral na místech, na která jsme přístup neměli, já vůbec. Ale on jako kovaný komunista si tykal se všemi možnými mocnáři. My jsme se potom brzy vyloženě skamarádili, protože jsem zjistil, že to je děsně fajn kluk a že mu pozvolna ubývá přesvědčení o straně. Najednou prokoukl ty machinace, co mně ta strana prováděla. Postupně se dostal do takové situace, že když se to později hodilo, tak zdrhnul do té svobodné Evropy...

Divadlo potřebovalo název. Milan Schulz nebo snad Jiří Vrba přišli s bezvadným nápadem: jméno bude znít Dimafor, podle čím dál uživanější charakteristiky „divadlo malých forem“.

O „divadlech malých forem“ se v Československu začalo mluvit nejpozději od návštěvy polského souboru Syrena (s autorskou a hereckou účastí Stefanie Grodzieńské) v roce 1955. Byl to J. R. Pick, v jehož článku bylo tehdy zřejmě spojení „divadlo malých forem“ užito poprvé.* Tehdy ještě nebylo zřejmé, že po vzoru Divadla Na zábradlí a Semaforu začnou nové soubory, tedy „divadla malých forem“, v Československu růst jako houby po dešti a významně promluví do vývoje divadelní, hudební a literární kultury. Jednu takovou scénu, divadlo Paravan, založil v roce 1959 sám autor článku J. R. Pick a působil s ním v Redutě po odchodu skupiny Suchého. Přihlásit se k tomuto sousloví byl opravdu dobrý nápad. Ale DIMAFOR? Suchý se svým smyslem pro obraznost slov navrhl název posunout: ať je to SEMAFOR s tím, že k Se- už se něco vymyslí. Nešlo

semaFOR

to snadno, padaly návrhy jako „sentimentální“ či „semitské“ malé formy. Nakonec se jako nejlepší řešení zdálo „sedm“. Programová náplň se vymýšlela zpětně, divadlo k ní mělo ovšem dobré spolupracovníky. Měly se tu psát:

1. hudební divadlo
2. divadlo poezie
3. loutky
4. pantomima a tanec
5. film
6. výtvarné experimenty
7. koncerty — jazz

Řečeno modernější řečí, Suchý a Šlitr doufali, že tu vedle vlastní tvorby budou i kurátory programu svých kolegů. Měli je dobře vybrané: mladí absolventi loutkářského oboru Jan Švankmajer a Juraj Herz, textař Jan Schneider, fotograf Josef Koudelka, filmař a scenograf Jaromil Jireš... Dokonce se to sedmero občas vyprávělo v obměně a figurovalo v něm provokativní paradox „kabaret pro děti“, jak ho v Semaforu zkusil vytvořit Ladislav Smoljak a mimo Semafor (ovšem s písněmi S & Š) Helena Philippová v Rokoku představení *Byl u vás Vlk?*.

První dvě sezony s představeními „mimo dílnu Suchého a Šlitra“ byly nepochybně zajímavé, ale ukázaly, že malé formy kromě úspěchu hudebních inscenací divadlo ztěžují. Semaforští taky neuměli řešit problém rozdílného publika: inscenace Švankmajerovy skupiny pojmenované Divadlo masek, tedy *Škrobené hlavy* (1960), *Johannes doktor Faust* (1961) a *Sběratel stínů* (1962) byly cenným experimentálním divadlem, ale na rozdíl od masového zájmu o písničkové divadlo S & Š měly devět až osmnáct repríz, byly tu pro jiný typ obcenstva. Pověstné malý zájem byl o recitační vystoupení

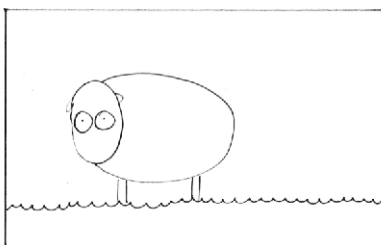
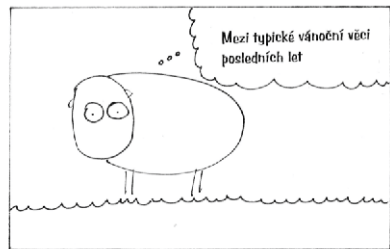
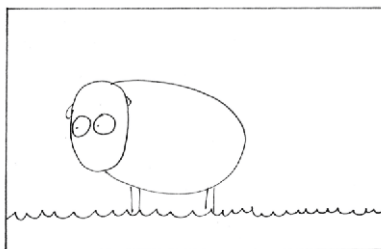
v režii Jiřího Osternanna, zakladatele poetické vinárny Viola, nazvané *Divadlo zázraků* (1960, dvanáct repríz). Když později Semaforští cítili, že se v některém projektu skrývá průšvih, říkali: To zas bude divadlo zázraků! I *Ukradený měsíc* (1960, v režii Ladislava Smoljaka) a večer Matušková textaře Jana Schneidera *Vo co de* (1961) nakonec napověděly, že inspirace odjinud znesnadňují publiku pochopit, co Semafor vlastně nabízí.

S & Š byli natolik zaměstnaní, že na — do té doby inspirativní a semaforicky chytrou — kurátorskou práci přivádění jiných, leckdy náročnějších proudů do divadla už nezbyl čas. Zvláště když do toho značka Semafor ztratila od pod-

zimu 1961 střechu nad hlavou. A tak ostatní představení postupně vymizela, s nimi i koncept sedmi malých forem a zůstalo „divadlo písniček“.

KOMIKS Zlá ovce

Michal Jareš

dokonce ví, že po našem příchodu muž, jenž byl pravděpodobně Giogliem Krňochem, ze sanatoria odcházel."

"A nepotkali jste se?" divil se Ludva.

"Proklouzl nám."

Ludva se podíval zdola.

"To všechno je velice pádné a každého opravdového provinilce by to muselo zničit," připustil. "Rád bych vám ovšem pomohl. V mých knihách vždycky vítězí dobro nad zlem, jinak by mi to úřady nepovolily k vydání, a v životě se snažím jednat rovněž spravedlivě. Chcete mi opravdu obrátit byt naruby?"

"Naruby je ošklivý výraz, pane Láce. Máme poznamenánu tělesnou výšku Gioglio Krňocha a víme, kam se může vejít. Dále věříme, že váš byt není opatřen tajným vchodem ani tajnou místností. Vaše paní choť není doma, nemůže tedy být obtěžována. Ostatní členy rodiny si ovšem rovněž nedovolíme obtěžovat. Kdybyste nám nedovolil byt prohlédat, byli bychom nuceni hlídat celý dům, a nakonec by asi práce jen došlo k tomu, že bychom vás navštívili a po vašem svolení už se neptali."

Ludva povstal a protáhl se.

"Tato hrozba je jalová," poznamenal unaveně. "Ale chápu, že je vám úzko. Pospěšte si tedy. Plán bytu nemám."

"Není ho zapotřebí. Mohu začít zde?"

"Začněte si, kde chcete."

Detekтив rovněž vstal, rozhlédl se a otevřel Ludvův šatník. Vypadlo na něj dvacet pomuchlaných kravat, do nichž se zamotal. Gioglio Krňoch tam nebyl. Mohl však být v koutě za psacím stolem. Místo Giorgia Krňocha se tam vršily staré rukopisy, poházené cigaretovými nedopalky. Tam Ludva nedovolil nikomu sáhnout ani při velikonocním úklidu. Poněvadž si tam pěstoval pavouka pro štěstí (nosí peníze), vytáhl se odtamtud detektiv s pořádnou pavučinou na zádech. Tu mu tam Ludva nechal.

Detekтив nemalomyslně. Rozhlížel se ještě chvíli, zvedl zraky i k lustru a otevřel postranní vrátka psacího stolu. Našel jen anglické zásuvky, v nichž by se byl mohl Gioglio Krňoch octnout pouze zlisovaný na placato.

Odhrnul koberec a pod Ludvovým posupným pohledem vytáhl zásuvku gauče. Objevu tam hrůzný chumel ložního prádla, podušek a příkrývek, vše se stopami Ludvových podešví. Ludva to chladně vysvětlil, pravě, že věci v zásuvce našlapává, jelikož ještě neobjevil systém své nepřítomné choťi, která to dovede skládat tak, aby se to tam vešlo. Neméně zajímavý byl Ludvův prádelník, kde odložené prádlo bylo kupodivu čistší než vyprané. Opět podal Ludva vysvětlení, že našpiněné prádlo tam nepatří a bude pravděpodobně po manželčině návratu odstraněno, a co se týče prádla čistého, spadla mu do něho otevřená lahvička inkoustu pro plnicí pera. Gioglio Krňoch tam nebyl.

Knihovna rovněž neskrývala nic nápadného, kromě dvanácti prázdných lahví od slivo-více. Ludva řekl, že na ně má zálohu.

Vyšli do před síně. Ludva se tvářil pohrdavě, neboť detektiv neobjevil v jeho pracovně skříš pod parketami.

"Pozor na tyto dveře," řekl detektiv hlídači u východu, ukazav hlavou na ty, z nichž právě vyšli. Obrátil se k Ludvovi. "To je ovšem kvůli panu Krňochovi, nikoli kvůli vám." V před síni na věšáku odhrnul Ludvův župan, propálený cigaretami, a podíval se do skříně. Na tom místě Ludva zbledl. Poznal Krňochův svrchníček s přidrátkovanými knoflíky, pečlivě rozvěšený na dřevěném ramínku. Detektiv si toho nevšímal. Byla to vina pana rady Fťáčka. Svrchníček s knoflíky přišitými drátem byl zvláštním znamením Giorgia Krňocha. Bohužel, pan rada, jenž znal Giorgia Krňocha třicet let, talentovaně tuto okolnost v popisu opominul.

"Sudička!" vyrazil Ludva poděšeně.

Sudička se bramborově usmála. "Vy mě nepoznáváte?" zaskuhrala.

"To je bába, co vybírá z popelnic před domem flašky," hádal Ludva.

Růžolící babička popadla pramen zažloutlých vlasů, které jí vyhlédaly na čele pod šátkem, a bezbolestně si je vytrhla. Byl to kus koudele. Pak si stáhla šátek z hlavy.

Babička s holí hledala v kabele brejle. Šicí babička se začala nahlas divit. Jen Ludva se v tom pořád ještě nevyznal.

"Pojďte dovnitř," pravila babička Krňoch, "ať se neprobudí veřejný zájem. Vaše klíče mám, pane Láce, vytáhl jsem vám je v sanatoriu z kapsy."

Ludva zakopal něco věcí z kufru přes práh do bytu. To, co ještě zbylo, sebrala odevzdaně šicí babička. Babička s holí se obrátila k přestrojenému vetřelci.

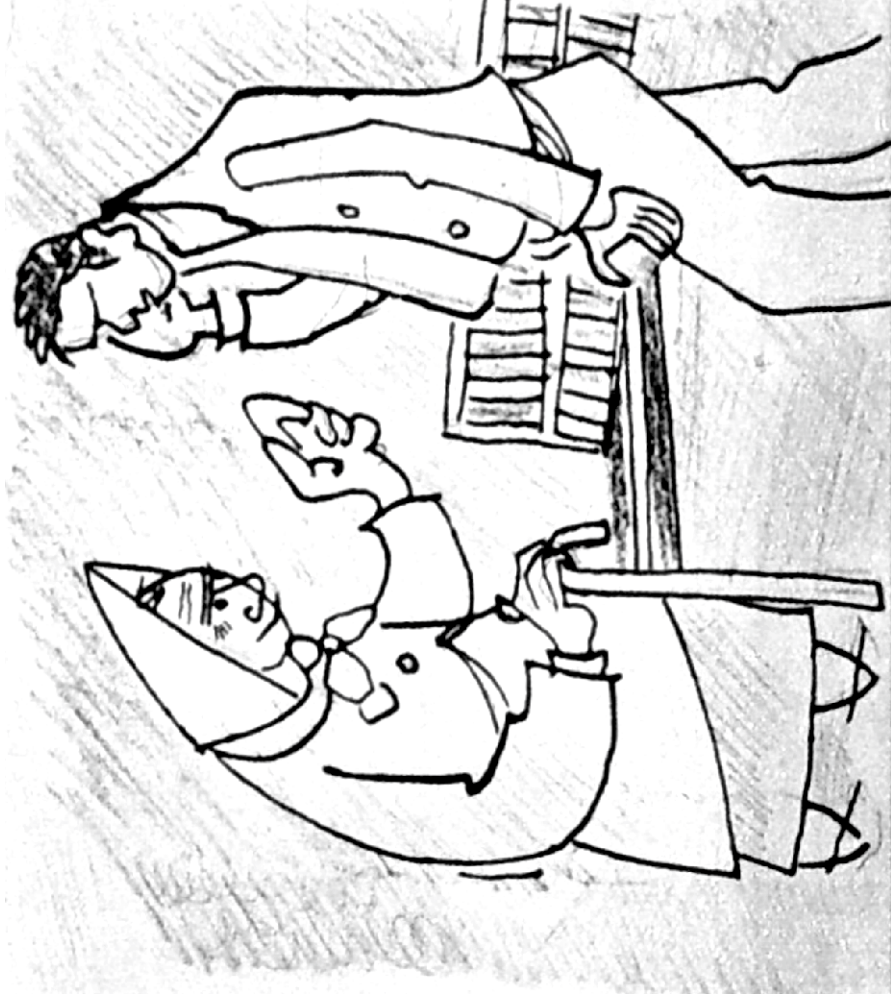
"Moc ráda bych věděla," tekla energicky, "co je tohle za komedii. Nejdřív jste měl být jako nějaký můj bratranec. Teď je z vás záhadná babice. Za chvíli se třeba změníte v bílou paní našeho rodu. To bych si vyprosila. Co to všechno znamená?"

"To znamená," pravil Ludva zamračeně, přitáhnuv za sebou pečlivé dveře, "že nás zavřou. Neuváděj tedy toho chudáka zbytečně do rozpaků."

"Koho zavřou?"

"Jeho a mne."

"A proč, ježíšmarjá?"

„Protože jsme zloději,“ řekl Ludva otevřeně. „Nelamentuj a sedni si. Strejčku, myslíte, že přijdou za vámi sem?“

„Co jiného jim zbývá?“ odvětil Giooglio Krňoch sladce. Bez šátku na hlavě, s poloholou lebkou a v sukních vypadal jako samuraj.

„Musel jste jít strašit zrovna sem?“

„Musel,“ přikývl Giooglio Krňoch s bramborovým úsměvem. „Nemám, kam jinam se vrátit. Do příši středy je nutno vydržet.“

„Jak to?“

„Ve středu odjíždím do Brna. Do té doby musím uhájit osobní svobodu.“

Giooglio Krňoch se omluvil šicí babičce, protože to, co měl na sobě, náleželo jí. Koudel vzal z Ludvovy kožené lenošky, kterou neznatelně rozpáral a kterou se šicí babička ihned jala s úspěchem zašít. Červená na tváře si vypůjčil z toalety paní LoLy.

„Je zajímavé,“ pravil Ludva, podepřev si boky, „jak nenucené se u nás pohybujete, strejčku.“

„Já jsem babička,“ odtušil Giooglio Krňoch.

„Těch už mám dost.“

„V Brně je jeden knihkupec, abych volil příklad z vašeho oboru, který jich má padesát.“

„Kde by je vzal.“

„Objednal si je.“

„Ale vás nenapsala Božena Němcová,“ pravil Ludva zuřivě.

„Já se s tím nechlubím. Tři babičky si můžete bez násilí odvodit z rodokmenu desaterým způsobem.“

„Mám už dost na tom strejčkoví, poslouchejte!“

Ještě se hádali, když zazněl dveřní zvonek. Giooglio Krňoch si spěšně uvázal šátek pod bradou a zastrčil pod něj kus koudle. Šicí babička vstala od křesla, které spravovala, a šla bezelstně otevřít, ačkoli ji nikdo neposlal. Ludva, jenž už ji nemohl zadržet, zalomil rukama a strčil babičku s hoi do spiže. Na prahu stáli dva muži. Oba velmi zdvořile pozdravili. Jeden z nich držel v ruce vkladní knížku.

„Domníváme se,“ pravil dobromyslně, „že je to vaše. Našli jsme to přede dveřmi.“

Šicí babička se usmála celým obličejem.

„Jéje!“ řekla, „to on to asi Ludvíček vytrousil z kufru. To je Ivančina knížka k narozeninám.“

Páni velmi slušně požádali o rozmluvu s panem Láce. Ludvu bylo ostatně od dveří vidět.

„Tady jsem,“ přihlásil se ledově, „děkujeme. Zavřete, babičko.“

Ukázali jakési odznaky. Jako náhodou měli oba nohy za prahem. Šicí babička proto ani zavřít nemohla. Vstoupili.

„Teď můžete zavřít,“ pravil jeden z nich šicí babičce laskavě. „My hledáme jistého Gioogliu Krňocha.“

„Už zas?“ hnul se Ludva. „Kterak já mám o něm vědět?“

Usmívali se shovívavě.

„Aby nebylo zbytečného nedorozumění, pane Láce. Jde o muže, jehož jste adoptoval jako svého strýce či snad on vás jako svého synovce. Toho přece musíte osobně znát.“

„Jak že se jmenuje?“

„Giooglio Krňoch.“

„Ach tak!“ Ludva se bacil do čela, „Giooglio Krňoch! Pravda. Ale to máte říct hned.“

„My jsme to řekli, pane Láce.“

Ani nemrkli, když Ludva prohlásil, že Giooglio Krňoch šel asi zachraňovat z požáru ty vepřové ocsáky. Pouze řekli, že je to lež, načež jim Ludva odvětil, že tedy neměli lhát.

Pak znovu upozornili, že jsou od policie. Ludva odvětil, že Giooglio Krňoch taky, ale že už ho neviděl celou věčnost. Pak je pozval nenuceně do své pracovny, šel však jen jeden. Druhý zůstal jako Kerberos u venkovských dveří.

„Pane Láce,“ řekl ten, který pak v Ludvově pracovně usedl, „na Gioogliu Krňocha je vydán zatykač pro zcizení předmětu v ceně jednoho milionu. Toto upozornění snad vám stačí, abyste si ujasnil, že záležitost je nesmírně vážná.“

„To by byla,“ připustil Ludva a poškrábal se na hlavě. Zatím mu zůstávalo tajemstvím, proč se Giooglio Krňoch zasloužil o ocenění koránu SPK na jeden milion, jestliže to nyní jeho situaci ztěžovalo.

„Víte o tom něco, pane Láce?“

Ludva řekl, že ne.

„Běží o vzácný rukopis nesmírné historické ceny, pane Láce.“

To jim tedy zdárně namluvil z Brna pan rada Ftáček, a nebylo divu, že tomu věřili. Ludva se uklidnil. Počínal chápat, proč z tohohle začarovaného kruhu nechce Giooglio Krňoch pana radu pustit.

„Dovoím se s vámi jednat upřímně, pane Láce,“ pravil detektiv dále. „Policie má právo smýšlet o každém špatně a přesvědčit se raději dvakrát než jednou, že podezřívá nevinného.“

„Týká se to mne?“ otázal se Ludva s širokým úšklebkem, který měl zakrýt jeho napětí.

„Týká se to částečně i vás,“ přisvědčil detektiv. „Můžeme si totiž myslet, že z nějaké sympatie, o níž nám nenáleží uvažovat, snažíte se pana Krňocha chránit. Skutečně jsme hleděli, abychom vám nezpůsobili ani nejmenší nepříjemnost. Jelikož však náš systém klamal, obrácíme se na vás přece.“

Jenom je-li to pravá adresa,“ zapochyboval Ludva.

„Je,“ pravil detektiv pevně. „To si můžeme upřímně přiznat. Giooglio Krňoch je u vás. Nemůžete-li nám ho ihned vydat, alespoň nám ho závazně slibte.“

„To mi připadá jako ta pohádka o panu králi, který slíbil čarodějnicí v lese to, o čem doma nevěděl,“ pousmál se Ludva přišerně. „Znáte pana Krňocha osobně?“

„Nemáme tu čest,“ odpověděl detektiv bez ironie, „známe však jeho přesný popis. To, doufám, stačí.“

Ludva pokyvoval. Poněvadž druhý detektiv stál v předstíni určitě ne jen proto, aby v pracovně nenašlapal, běželo asi o to, aby prohledal být. Neměli k tomu ovšem povolení, to bylo jisté. Mohli tak učinit zatím jen v případě Ludvova souhlasu. Ludva od nich dostal po lopatě dost, aby jim nabídl prohlídku bytu sám, čímž by bývalo bylo podle všeho účinně povinnosti zadost. Ludva však mlčel a nenabízel nic. Dával najevo rostoucí sebevědomí, jímž se stával detektiv očividně nejistějším.

„Dovoil byste, pane Láce,“ řekl detektiv konečně, „abychom se u vás trochu porozhlédli?“

„Jak to?“ otázal se Ludva nechápavě.

„Nepředpokládáme, že byste byl proti zákonu, pane Láce, a naši nedůvěru jistě omluvíte. Máme svědka, který viděl člověka, nápadně Gioogliu Krňochovi podobného, vstoupit dnes odpoledne do tohoto domu.“

„Já jsem dnes odpoledne doma nebyl,“ řekl Ludva určitě.

„Je ve vašem bytě, pane Láce.“

„Vstoupil sem tedy bez mého vědomí,“ pravil Ludva palčivě. „Není tomu dlouho, co jsem se vrátil sám. Byl by musel mít svoje klíče. Kromě toho bych ho tu byl jistě zahlédl. Moje klíče jsou zde a druhé má moje manželka v sanatoriu. Ihned se o tom můžete přesvědčit.“

„Vykonstruovali jsme si cestou teorii o dnešním použití klíčů od vašeho bytu, pane Láce. V sanatoriu se zcela určitě pamatují na muže, na něhož se popis hodí. Vrátný

BÁSEŇ MĚSÍCE

Jezdec z neznáma...

Tomáš Přidal

Věnováno Martinovi & Zuzaně Golecovým, srdečně a s potěšením

Psal se rok 700 před Kristem
a lid platěnické kultury
byl ve strachu a velkých obavách.

Halštatský kníže Utalla
umíral a na smrtelné posteli
požádal svoji rodinu,
aby nechali do jeho honosného dvorce
osobně přivést
dvorního pobočníka Gupaccu,
jež byl též oddaným Utallovým přítelem.

Z Rakouska,
ze samotného Hallstattu,
vysocí velmožové
psali Utallově rodině
a žehnali knížeti a jeho uzdravení.

Utallovy dny byly sečteny,
byť každou třetí sowatu,
(šestý den v týdnu)
v den díkůvzdání bohům,
byly zakopávány obětiny
v podobě bronzových šperků,
aby knížeti navrátily lesk jeho duše
a vzácnou sílu zdraví.

„Můj drahý Gupacco“,
zašeptal kníže
a pohládl svého přítele
po tváři.

„Velevážený kníže“,
poklonil se mladý pobočník,
kterému letos bylo třiatřicet zim.

„Ne.. neklaň se mi,
odcházím k věčným hájemstvím
a...“

„To jistě ne...“

„Mlč!“ utál jej Utalla rázně,
až se mu roztrásla ramena a rozkašlal se.

„Přeji si pokojně odejít z tohoto světa,
a Tebe, můj milý příteli Gupacco,
žádám o jediné:

Prosím, zajed' k velmožům
do Alp a vyberte mi čestné místo,
kde bude zbudována moje knížecí mohyla,
prosím, zajed' do hallstattského hřbitova
a zaříd' můj věčný odpočinek“.

S těmito slovy
(jež ho velmi vysílily)
se rozkašlal ještě víc a mávl rukou
ke dveřím.

Mladík pochopil;
je čas!

Čas splnit poslední knížecí přání.

Nesmí meškat,
čas je drahocenný,
možná dražší než kdy dřív,
a on svého knížete nesmí zklamat!!!

Za žádnou cenu,
i kdyby měl v Alpách pojit
jako zbídačený pes.

Přání knížete je Zákon,
stojící na vrcholu,
nad zemí, kterou má ve své moci.

Gupaccu ve dveřích zastavila
Lubassa, velevážená kněžna
a milující Utallova manželka.

„Gupacco...“
hlesla.

V hlase se mísil strach
a obavy z nejhoršího.

Objala manželova věrného pobočníka
a přítele.

Ten její objetí zmateně opětoval.

„Milostivá paní...já...já“
Gupacca najednou ztratil řeč,
jako kdyby mu někdo vyřízl jazyk
a nechal jej ležet v bronzovém koflíku
jako to nejsvětější votum.

„Utalla Ti věří jako nikomu jinému“.

Znělo to jako ohromný závazek
a mladý pobočník
sklonil hlavu.

Lubassa k mladíkovi vztáhla ruku.

„Tady, vezmi si jej,
je to dar od mého muže“.

Gupacca pokorně poslechl a nabízenou věc
si nechal položit na mozolnatou dlaň.

V témže okamžiku
pozbyl jakéhokoliv slova
a s úžasem pozoroval,
co vlastně drží ve své chvějící se dlani.

Poznal, že je to
postranice
z Utallova koňského postroje,
s kterým sám kníže procestoval půlku Evropy.

„Vezmi si jej
a připni svému koni,
přinese Ti úspěšné splnění Tvého úkolu“.

*O tři těžké dny
a dvě probdělé noci později...*

Leč bohové tomu chtěli jinak...

Proslulí lučištníci z východu,
z oblasti Černomoří,
donesli před svého velmože
uťatou hlavu mladého muže,
v jehož tváři zračilo se překvapení
z nenadálé smrti.

Skytský velmož
si odplivl:

„Kde jste ho našli?“.

Civěl na mrtvolu,
respektive hlavu mrtvého,
jako o by to bylo koňské lejno.

„Mířil podél Alp,
naše hlídka jej stopovala.

Viděli jsme, že má koně!“

„Koně?!“ zarazil se skytský velmož.

„Ano, jel v jeho sedle jako zkušený jezdec...“

Jezdec z neznáma...

ucechtl se tajemně Skyt,
tvář měl však *na pohled* vážnou
jako skalní masiv.

„Mohl být nebezpečný,
zabili jsme ho!“

„Dobře jste udělali,“
usmál se zlomyslně skytský velmož.

„A kde je ten kůň...?!“

*O tři sta padesát šest kilometrů dál,
podél luk a lesů, v nitru středu Moravy...*

Kůň s krásným jhem a bohatě zdobeným
postrojem
letěl v kopcovité krajině střemhlav,
jako skytská střela, která na dálku zabila
jeho jezdce (jemuž poté obrovitou sekerou s
tulejí
uťali hlavu),

a v tu chvíli, kdy se chtěl konečně napojit
a svlažit své vyschlé pysky ve vodě
místní tůňky,

skácel se k zemi a následoval
tak do záhrobí svého jezdeckého pána.

Za více jak dva a půl tisíce let,

jiný mladý muž,
s jiným posláním,
při povrchovém sběru na poli,
našel torzo podivně vyhlížející opracované
kosti
a vědom si její archeologické povahy,

oznámil to povoláním odborníkům,
kteří počali se jí věnovat
a přispěl tak k dalšímu objevení
střípku nejdávnější minulosti,

která znovu, po tisíciletích, ožívá...

*To už je ovšem
úplně jiný příběh...*

SLOUPEK

Vítej, milá AI!

Je ráno. Nespěchám. Nikam, kvůli nikomu a ničemu. Nic není třeba, nic bych neměla stihnout, udělat, nic nemusím, nechci, nic mi neuteče, nic nezmeškám. A tak si to nicnedělání užívám. Zvolna, pole-houčku...

Píp! Píp! už to nevydržel kávovar a hlásí, že je připraven. Odměním snaživého premianta zeleným tlačítkem a zatímco mele, napouští, vypouští, presuje, vyšlehává, zašlehává, podrbu za knoflíky myčku stojící hned vedle. Nadšeně vypustí páru, zabublá a za hlasitého cachtání se vrhne do nejdělsího programu. Druhým hlasem se vzápětí přidává pračka, až je z toho osobitě blues. Stačí zavřít oči, nastavit tvář mořskému vánku, zhoupnout se na vlnách. Dvakrát, třikrát. Na pověstnou druhou vlnu ale nečekám, vím, že z druhého pokoje právě vyrazí Kraken. Ano, tak mu říkám. Ten čas pročesává každý kout, šmejdí v kruzích po parketách, honí prach pod stolem či pod knihovnou a přitom dokola vyřvává jakousi pirátskou odrhovačku. Sotva stihám uskakovat, když nečekaně mění kurs. Chvilí si hrajeme na kočku a myš, až se mi podaří vymanit z jeho kruhů. Právě včas, v troubě zlátnou croissanty, jogurtovač lomcuje víkem, aby se mohl pochutnat nejčerstvějším zbožím, odšťavňovač přidává ještě sklenici jiskřivé šťávy a káva... Ach, káva tak voní!

Mám ráda tahle pomalá rána. Nespěchám. Nikam a nic nemusím. A moji přátelé – věci, mlčenlivé i méně mlčenlivé, pracují za mne. Ano, nezřídka s nimi i rozmlouvám. Zvesela a láskyplně.

Jak bych tedy já mohla být nepřítelem umělé inteligence! Jen pojď milá AI, zaťukej na naše dveře. Kraken ti otevře, myčka s pračkou tě provedou bytem a pak se už můžeš pustit do práce. Máme tu ještě žehlení, mytí oken, čištění bot, třídění lýchých ponožek a spoustu dalších činností, které fakt nemám ráda. Ty jsi ovšem dokonalá, mnohem dokonalejší, určitě si je oblíbíš a ještě si budeš zpívat. Možná dáte s myčkou a pračkou trojhlas? Ano, mám ráda věci, mlčenlivé i zpívající. Zvláště, když mi pomáhají tam, kde potřebuji. Měla bys ale, milá AI, vědět, že psát za mě nikdo nemusí. Tenhle sloupek jsem napsala sama. Ráda. Moc ráda. Tak hybaj zpátky do kuchyně, k žehlícímu prknů!

Irena Jirků

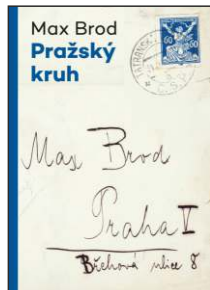
KULTURNÍ KURÝR

NOVINKY ZE SVĚTA KNIH, AUDIOKNIH A HUDBY

KNIHY

Pražská německá literatura ve vzpomínkách

Vzpomínková kniha *Pražský kruh* (1966) představuje poslední dílo Maxe Broda, známého německého spisovatele,

Brod, Max:
Pražský kruh.
Praha, Akropolis 2024,
336 stran

esejisty a překladatele. Pět kapitol této knihy, v níž přítel Franze Kafky a vůdčí osobnost pražských německých spisovatelů vypráví a vzpomíná, výrazně přesahuje hranici literatury a stává se svéráznou literárněhistorickou prací. Je to kniha poutavá a zároveň faktograficky tak bohatá, že pro české čtenáře zůstává neocenitelným průvodcem po pražské německé literatuře. V *Pražském kruhu* plasticky ožívají lidské a literární osudy nejen nejznámějších protagonistů (Kafka, Werfel, Rilke), ale i osobností, tří, čtyř předcházejících generací (od Marie Ebner-Eschenbachové až po Huga Saluse, Franze Adlera, Victora Hadwigeru, Paula Leppina a Oskara Wienera). Je nemalou zásluhou Maxe Broda, že se literární veřejnost seznamuje nejen s Franzem Kafkou, ale i s ostatními pražskými německojazyčnými autory, s tímto malým světem uvnitř velkého českého města.

Kniha nyní vychází v revidovaném překladu po více jak 30 letech od prvního českého vydání, s novou předmluvou profesora Manfreda Weinberga, ředitele Centra Kurta Krolopa v Praze, a doslovem profesora Steffena Höhneho. V aparátu knihy rovněž najdete předmluvy ke starším vydáním knihy od Eduarda Goldstückera a Petera Demetze.

Příběhy zraněných lidských duší a drama slepé žárlivosti

Na starší svazek České knižnice, který představil vrcholnou prózu Ivana Olbrachta (1882–1952), letos navazuje vydáním jeho neméně významného raného triptychu O zlych samotářích, obsahujícího povídky „Jozka, Forko a Pavlína“, „Žak“, „Rasík a pes“, a psychoanalytického románu patologické žárlivosti Žalář nejtemnější, jimiž Olbracht coby mladý vídeňský reportér a novinář

Olbracht, Ivan:
O zlych samotářích - Žalář nejtemnější.
Brno, HOST 2024,
384 stran

vstoupil do širšího čtenářského povědomí. V doprovodném komentáři editor Michal Topor zevrubně dokumentuje proměny recepce jednotlivých textů v průběhu celého století a zaznamenává jejich jazykové i stylistické úpravy.

Nezval mezi genialitou a zkorumpovaností

Ústřední téma životního příběhu Vítězslava Nezvala, jednoho z největších

českých básníků 20. století, je ryze faustovské. Znovu a znovu se v něm vrací touha po epochálním společenském úspěchu a cena, kterou je nutné za něj zaplatit. A to jak v časech první republiky, tak po roce 1945, respektive 1948, kdy se rozhodl vykupovat své postavení a životní úroveň umělecky velmi spornými počiny a bezmeznou loajalitou vůči komunistickému režimu. Že šlo o cenu příliš vysokou, pocítil jak Nezval sám, tak jeho syn Robert.

Básníkův přítel Jan Werich v roce 1957 podotkl, že kdyby Nezval patřil k jinému národu, byly by „dvě tlusté knihy napsány o tomto tlustém muži; jedna pro a jedna proti“. Přestože již žijeme ve 21. století, objemné knihy o Nezvalovi dosud nevyšly. Toto je první „tlustá“ kniha, která v sobě (snad) spojuje obě.

Wanatorowiczová,
Krystyna: *Nezval Básník a jeho syn*.
Praha, Kodutek 2024,
752 stran

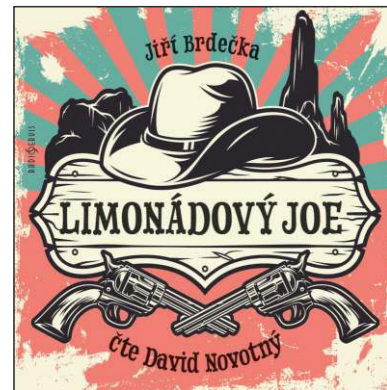
AUDIOKNIHY

Humoristický román z roku 1946 o pistolníkovi z Divokého západu...

...který pije pouze Catlettovu limonádu, pomáhá utlačovaným a bojuje proti zlu a neřestem. Knižní předloha se od pozdějšího slavného filmu v mnohém liší, některé známé postavy mají jiné jméno, mnohé se ve filmu ani neobjevily. Velký úspěch se dnes dá odhadnout předem, ale trvalý úspěch je vždycky záhada. Limonádovému Joeovi je letos 84 let a nepřestává bavit se filmové, divadelní i literární podobě. Jak je to možné? Vznikl náhodou, a kdyby nebylo německé okupace, nemusel se narodit vůbec.

„Když Němci zavřeli roku 1939 vysoké školy,“ říká autorova dcera Tereza Brdečková, „živil se můj otec Jiří Brdečka v Praze kreslenými vtipy a povídkami pro časopis Ahoj na neděli, který spadl pod vydavatelství Melantrich. Utočiště tu našlo mnoho autorů a redaktorů a všichni každý týden uvažovali, co zábavného nabídnout čtenářům, aby to zároveň nevzbudilo podezření okupačních cenzorů. A tak začal ve druhém roce války vznikat Limonádový Joe v první verzi. Otec miloval romantiku Divokého západu a hodně o něm věděl. Hltal Hawksovy a Fordovy westerny, kde vystupovali civilní, a přesto romantičtí hrdinové. Žili v nekonečně velké a svobodné zemi. Mohli odjet, kdy a kam chtěli. To všechno otec a jeho přátelé tehdy ani později za komunismu nemohli a romantika westernů je unášela pryč od skutečnosti. Otce začalo zajímat, jaké byly pravé osudy mužů opředěných legendou: Billa Hickoka, Jesseho Jamese, Wyatt Earpa. Byl jejich znalec. Ve společnosti kolem redaktorů Melantrichu dával jejich příběhy k lepšímu, a tak ho požádali, aby napsal sérii povídek parodujících 'kaubojky'. Redaktoři určili charakter hrdiny: měl být tak pozitivní, až by to bylo stupidní. Nato otec přišel s doplňujícím nápadem: pistolník je tak všestranně kladný, že odmítá alkohol, ale ve skutečnosti je přestrojeným cestákem prodávajícím limonádu. Nemožná Joeova dobrodružství se odehrávají na pozadí historicky věrně vy-

kreslených postav a událostí. Téma si samo řeklo o šroubované vzletný jazyk, který Brdečka užíval nejen pro legraci, ale asi i proto, aby text byl delší. Povídky sám ilustroval. Limonádový Joe začal v Praze žít vlastním životem. Režisér Josef Šmída časopisecký seriál zdramatizoval v divadle Větrník v budově U Topičů a doplnil jej dialogy z dobré Chisholmovy kovbojky Žlutý kůň. Otce se nezeptal, zda je mu to vhod, a brzy kromě nadšených kritik přišlo i obvinění z plagiátu. Malinké divadlo mělo ale každý večer vyprodáno a představení sršela energií, takže se otec podle svých slov přes tu nepříjemnost lehce přenesl. Šmída dala zapomenutá inscenace předznamenala sérii pozdějších dramatizací, které už dělal otec sám. Vždycky ale zdůrazňoval, že bez Šmídova nápadu by další dramatické úpravy těžko vznikly. Souběžně vznikala na objednávku nakladatele Hynka kniha Limonádový Joe v podobě, v jaké vychází dodnes. Otec měl Joea velmi rád, ale jeho úspěchu se nikdy nepřestal divit. Dnes víme, že za tím úspěchem stojí jeho schopnost skloubit romantiku, legraci a ironii, čemuž u nás porozumí každý, dodává Tereza Brdečková.

Brdečka, Jiří: *Limonádový Joe*.
Praha, Radioservis 2024. Čte David Novotný.
Režie Dimitrij Dudík. Celkový čas: 05:19:00 hodin

HUDBA

České Vánoce bez Rybovy mše? Jako by nebyly...

Nejslavnější dílo Jakuba Jana Ryby a skladba symbolizující české Vánoce vznikla v roce 1796. Není to mše v tradičním slova smyslu, ale lidová hra o zvěstování a narození Ježíše Krista

Ryba, Jakub Jan:
Česká mše vánoční.
Praha, Supraphon 1966/2024.
Celkový čas: 42:50 minut

a příchodu pastýřů k jeslíčkám na důvěrně známý český text začínající slovy „Hej mistře, vstaň bystře“, který si Ryba napsal sám. Hudba je to radostná a velmi přístupná, mnoho výjevů si posлуhač snadno zapamatuje a rád se k nim vrací. Už od svého vzniku je to neobyčejně populární dílo a v čase Vánoce se objevuje v desítkách či spíše stovkách provedení. Na vinylové desce teď znovu vychází jedna z klasických nahrávek, která má romantický a trochu nostalgický charakter, jaký obvykle Vánoce mají. Je to snímek s dlouholetým šéfem Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK Václavem Smetáčkem, zpívá Český pěvecký sbor (dnes Pražský filharmonický sbor) s legendárním sborníkem Jose-

fem Veselkou a sólisté Jaroslava Vymazalová, Marie Mrázová, Beno Blachut a Zdeněk Kroupa. Nahrávka byla pořízena už v roce 1966 a součástí Vánoc může být úplně stejně, jako klasické české filmy a pohádky. Deska navíc obsahuje nejznámější Rybovu pastorelu Rozmilý slavičku v podání Heleny Tattermuschové.

Bulis poprvé na elpíčku

Skladatel, textař, klavírista a zpěvák

Jiří Bulis (1946 - 1993), charismatický bonviván úzce spjatý s brněnskou divadelní scénou, napsal mnoho silných, osobních a nadčasových písní: Hosté na Zemi, Nekonečný valčík či Anděl radosti.

Studiového alba se ovšem během svého

Bulis, Jiří:
Slunce na peřinách.
Lucie Dlabolová 2024.
Celkový čas: 41:12
minut

života nedočkal a jeho skladby – jak pro divadlo, tak pro potěšení sebe sama i přátel – tak vyšly „jen“ na několika již dávno rozebraných výběrových CD. Slunce na peřinách, pojmenované podle jedné z Bulisových neoptimističtějších písní, je prvním LP v jeho diskografii, zároveň díky zařazení několika písní zaranžovaných pro více nástrojů ukazuje, jak by případné studiové album mohlo vypadat. Kromě toho na LP Slunce na peřinách úplně poprvé vyjde skladba s textem Jana Vodňanského Nestřel

holuba. Podle Bulisovy dcery a spoluautorky dramaturgie alba Lucie Dlabolové jde o píseň, ve které nejhutněji, ale také se závěrečným smířením zazní bulisovské motivy touhy, stesku, nepokoje a pomíjivosti.

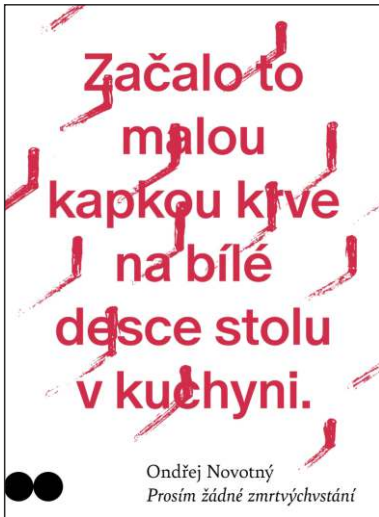
Sestavil Petr Hanuška

RECENZE

Propadání panice

Debutující čtyřicátník, a navíc debutující básnickou sbírkou – není to trochu obehrané, ale zároveň pro celou naši li-

terární historii vlastně někdy typické? V případě Ondřeje Novotného (*1984), dramatika a dramaturga, to čekání na první knihu trvalo možná až zbytečně dlouho, ale mělo svoje důvody. Novotný byl sice už v roce 2009 oceněn prvním místem v Literární ceně Vladimíra Vokolky (takže už to byl jen krůček k tomu, aby někde vyšel jeho debut), ale později přeskočil na jinou mizu a etabloval se jako dramatik. K poezii se víceméně vrátil – v publikační činnosti, jinak s ní podle všeho koketuje stále – až kolem roku 2020. V roce 2022 vyhrál Novotný československou soutěž Básne SK / CZ. Jeho pozdní prvotina s trochu anti-„kristovským“ názvem *Prosím žádné zmrtvýchvstání*

Novotný, Ondřej:
Prosím žádné zmrtvýchvstání.
Brno, Host 2024, 76 stran

výchvstání je obrazem toho, co se za patnáct let s básníkem stalo a kam až došel i co tam viděl.

Zpráva o světě z jeho básní není příliš veselá: docela by se na ní dala vyučovat někdejší rozhněvanost mladých mužů, kterou přelila nastupující krize středního věku. Potkávají se v těch verších tiché shody i hluboká nedorozumění mezi generacemi. Je bezvadný a zdánlivě nestranný pozorovatel, umí použít floskule a fráze, aby jim dal jiný význam a jiné kontexty. V básni s úvodem: „*Miminkům se střihají nehty / nejlépe ve spánku*“ (s. 41) proklepne básník během pár řádků celou

roduinu a její funkčnost i nefunkčnost, aby končil u velkých a všechny nás přesahujících věcí: „*Růst vlasů po smrti / je pověra.*“ V básni je na malém prostoru rozptýl od miminek (narození)

až po hrob, od spánku po smrt, od hmatu a tělesnosti až po jejich znejištění a rozptýlení. Skvěle uhraná a dobře skloubená věc, která funguje pořád. Novotný tu a tam přepne do vyprávěče příběhů (ostatně k dramaturgii příběhy patří) a naznačí dost slušnou hloubku, kterou jen tušíme z těch pár řádků. Příklad za všechny: „*Otec špatně odhadl síly svých dětí / které se únavou nervové zhroutily. / Matka intuitivně navedla rodinu do bezpečí.*“ (s. 15) Rodina v případě Novotného není ani masarykovským základem státu, ani přístavem bezpečí. Je to místo střetu, pod hladinou se dějí nejrůznější bolesti: „*Nevěděli jsme na jednu, co počít: / jak vysvětlit zelenou barvu, / jak správně uchopit nůž. // Jestli jsme vůbec měli mít děti.*“ (s. 43) Lehká příměří jsou na hraně rozpadu. Odráží to možná soukromé poznání, proměnu lásky i nenávisti, dospění do nějakého bodu, který už bylo třeba pojmenovat. Povedlo se to básníkovi? Asi ano, ale zároveň si uvědomuje, že je vyděděncem, že je přesně v té pozici, kterou „ti druzí“ sotva mohou chápat, protože on sám ji sotva nahlédne. Proto je to postavení až tak vyhrčené, proto varuje v té až lehce náboženské zkratce: „*Raději na mě nemluvte. Nekontaktujte mě. / Na ulici se vyhněte mým předpokládaným drahám.* / (...) / *V žádném případě mě neob-*

*jímejte. / (...) / Pokud budu prosit o slito-
vání, nevěřte mi. / Nepropadejte panice
a v klidu pokračujte v chůzi. / Důsledně
se vyvarujte všech pokusů o oživení.*“ (s. 23) Ano, tady je ten klíč. Štve ho lhostejnost, ale neumí s ní jinak nic dělat, než o ní mluvit. Vadí mu vlastní selhávání, ale nedovede z něj vykročit jinak, než pojmenováním skrz verše. To je přece úkol básníka, pokud básníci nějaké úkoly chtějí mít. A Ondřej Novotnému se povedl na výbornou. Jenže tu jsou některé odbočky a některá sdělení, která sbírku trochu brzdí nebo ji dávají přešlapovat na místě. Třeba třetí oddíl s podtitulem „básně Václava Kilárky“ mi přijde v celku jako nadbytečný. Ano, to má debut dělat, má překvapovat barevností a mnohohlasím, vezměte si, jakým způsobem a co všechno řekl třeba ve své prvotině Vítězslav Nezval (a je jedno, že to bylo před 102 lety!). To, co devatenáctiletý nebo dvacetiletý básník smí, ten čtyřicetiletý už by neměl mít tak zjevné. Měl by být možná rozumnější, ironičtější a víc omlácený: to Ondřej Novotný je, bezesporu, ale tu a tam chce ještě pořádk být chlapcem, co básní.

Michal Jareš

Autor je básník, literární vědec a kritik

Proč a jak Škvorecký miloval ženy?

Nová kniha líčí československá léta autora „skandálních“ Zbabělců

Michal Přebán

Na konci září vyšla nenápadná kniha, která se stala jednou z nejcitovanějších v letošních knižních bilancích (pronikla i mezi finalisty Knihy roku Deníku N). Co nového zjistil literární vědec Michal Přebán o spisovateli Josefu Škvoreckém, od jehož narození letos uplynulo 100 let? Podle Josefa Škvoreckého máme každý autora, „k němuž přes vzdálenost času, místa, osudu, námětu i kvality cítíme vnitřní spřízněnost, který byl pro nás kdysi něčím na způsob zjevení“. Literární vědec a spisovatel Michal Přebán (1966) toho svého zřejmě našel v Josefu Škvoreckém. Edičně se podílel na vydání skoro dvou desítek jeho beletristických knih i dopisových souborů. Vloni vydal knihu V různosti je síla, která byla nominována na cenu Magnesia Litera. Na pozadí prolínajících se ideových, politických, ekonomických, genderových i ryze osobních faktorů v ní vyličil střetávání i sporadické pokusy o spolupráci exilového nakladatelství '68 Publishers manželů Škvoreckých a západoněmeckého Indexu.

A letos byl konečně publikován první díl

jeho spisovatelovy biografie Errol; Josefa Škvoreckého život první, 1924 – 1969, v něm zužitkovává vše, co za ta léta o česko-kanadském literátovi vybídal nebo se od něj osobně dozvěděl. Chronologicky se zabývá autorovým životem i dílem, jež je podle něj někdy těžké rozlišit.

Umanutost vůči dívkám

Při sledování vzniku spisovatelových próz se zdá, jako by Škvorecký neuměl či nechtěl fabulovat příběhy svých postav „takřikajíc od čistého stolu“. Když Přebán (někdy snad až příliš podrobně) srovnává osudy jeho fiktivních postav a jejich reálných předobrazů, jsou prý jako dvě rovnoběžné kolejnice, u kterých se málokdy stane, že by jedna z nich prudce a trvale odbočila do jiného směru. U jedné povídky Josefa Škvoreckého dokonce poznamenává, že bychom ji mohli či měli vnímat spíše jako reportáž. (Módní pojem „autofikce“ ale Přebán nepoužívá, ostatně je otázka, nakolik by v tomto kontextu byl vůbec přínosný.) Při rekonstrukci života Josefa Škvoreckého ovšem Přebán vychází hlavně z dochovaných dobových dokumentů. Spisovatelovo náhodské dětství líčí i prostřednictvím někdy až dojemně naiv-

ních deníkových zápisků jeho milující a starostlivé matky, která ale zemřela předčasně ve věku nedožitých jednapadesátilet. Relativně dlouhé období pozdějších neopětovaných lásek zase hojně ilustrují citace ze Škvoreckého dopisů. Přebán přitom pomyslně kroutí hlavou nad umanutostí, s níž Škvorecký vytrvale psal dívkám, o kterých roky věděl, že jsou zadané, a zřejmě je tím až obtěžoval. Vysvětluje to tím, že se snad až vyžíval v roli věrného trpitele. Jedné přítelkyni ostatně napsal, že mnohem krásnější než být milován, protože bolestnější, „je milovat a nebýt milován“. Podle Přebána si Škvorecký ze svých zbožňovaných dívek vytvářel obraz nedostupné bohyně a sám sebe přesvědčil, že žádná jiná na světě není.

Submisivní dítě touží po soucitu

Nad stovkami a stovkami stran spisovatelových zoufalých dopisů zvláště Marii

Štichové-Vašákové se podle Přebána těžko vyhnout úvaze nad Josefovou výchovou a jeho velmi silným vztahem k zesnulé matce. Josef Marii neustále ujišťoval o své loajalitě, velebil její moudrost, svěřoval se jí naprosto se vším a snažil se vyhovět všem jejím rozmarům, snad k ní vzhlížel jako k autoritě spíše mateřské. Za to od ní žádal (a často si přímo nárokoval) pozornost, laskavé slovo a chválu. Podle autorova nepřikrášleného hodnocení se často choval „jako submisivní dítě toužící po soucitu a náklonnosti dominantní ženy“, i když současně toužil i po fyzické lásce. Pokud si maximální pozornost, kterou mu vždy věnovala matka, vyžádala nějakou daň, pak podle Přebána asi právě v Josefově zkresené představě, co má a může od svých partnerek očekávat, „jako by ho nenapadlo položit si otázku, co ony očekávají od něj“. Což se ale rychle změnilo po setkání se Zdenou Salivarovou, s níž se už po pár měsících roku 1958 oženil. O jejich vzta-

hu se v knize čtenář vlastně dozví méně než o těch předchozích, nešťastných, trýznivých, a dokonce provázených pokusem o sebevraždu, snad kromě toho, že manželství zůstalo bezdětné. Výraznější místo pravděpodobně Salivarová zaujme ve druhém dílu jako hlavní „tahounka“ jejich torontského nakladatelství.

Skandální Zbabělci

Příběh ovšem podrobně sleduje i Škvoreckého spisovatelskou dráhu: od dětského pokusu sepsat „fanfíkni“ pokračování příběhů Jamese Olivera Curwooda přes účast v poúnorové literární soutěži. Podle její poroty byly jeho texty nejlepší, ale zároveň mu vzhledem k politické situaci doporučila je v jeho vlastním zájmu nevydávat.

Kniha vrcholí skandálem kolem románu Zbabělci. Po něm mnoho lidí, včetně autorů prvních necenzurovaných, pozitivních recenzí, přišlo o práci. Jistý oficiální spisovatel Josefa Škvoreckého tehdy přirovnal ke kotěti, které je „nebezpečně napadené prašivinou“, takže je potřeba dopravit je ihned ke zvěrolékaři.

Škvorecký po nenávislné kampani zveřejnil kající dopis, ale jeho knihy pak několik let nesměly vycházet. Spisovatel, který se narodil do středostavovské rodiny spořádaného bankovního úředníka a místního činovníka Sokola, se strachem vnímal, když například později popravený Rudolf Slánský po únorovém převratu hlásal, že všechny, kdo pocházejí z buržoazních rodičů, na filozofické fakultě zlikvidují.

Nicméně ve zmíněném románu se potřeboval podle Příběhů především vyrovnat se životním stylem a hodnotami této společenské vrstvy. S řádem jejich světa, který trochu právem, „zčásti mylně ztotožnil s umělými slupkami,

do nichž byly zabaleny obřadnost, formálnost, strojená či přímo falešná komunikační vstřícnost či služba“.

Jazz a holky

Místo nich zdůrazňoval hodnotu toho, co sám stihl na prahu dospělosti objevit. Například „jazz a holky“, jak mu předhazovala dobová kritika. Ale také třeba klukovsky upřímnou podstatu dospívajících přátelství.

A dále navíc „jako zásadní hodnotu přidal svou vlastní životní nejistotu“, která jeho až silácky formulované soudy činila relativními a nezávažnými.

„Čtenář románu přece dobře ví, že většina takových soudů je vždy brzy zpochybněna, a tedy zneplatněna ve své závaznosti“, a to obvykle samotným autobiografickým hrdinou Dannym, vysvětluje v knize Příběh.

A doplňuje, že pamětníci-současníci, jejichž osudy román zachycoval, později tvrdili, že jim ani tak nevdalo, kdo všechno se mohl v románu poznat. Naopak prý byli rádi, že příběh revoluce v Náchodě, který ovšem v autorově fikčním světě nese název Kostelec, zůstane zachován, ačkoli pochopitelně v subjektivním světle.

Spíš jim bylo líto, že Zbabělci vyzněli

jaksi „protiburžoazně“. Po roce 1989 pak Škvorecký v rozhovoru řekl, že názor změnil také on sám, aniž ovšem chtěl román přepsat. Dospěl k názoru, že buržoazie je nekladnější složka společnosti, protože právě na ní závisí její úspěch: „Ten nedělají ani milionáři, ani dělnická třída. Tvůrci energie, která hýbe společností, jsou vždy lidé, jimž se pejorativně říká buržousti, tedy středostavovští měšťané.“

Devastace sebevědomí

Na konci Příběhůvy knihy Škvoreckého s manželkou opouštíme roku 1969 v situaci, kdy už jsou si jisti, že se z kanadské „kapitalistické“ ciziny, v níž buržoazie není oficiálně prohlašována za třídního nepřítele, nevrátí.

Ve svých čtyřiačtyřiceti letech byl tehdy už Josef Škvorecký v Československu slavným spisovatelem. Od časů Zbabělců byl pro statisíce čtenářů „autoritou nejen literární“, pro skalní komunisty naopak nepřítelem.

Ovšem zahraniční překlady jeho děl se teprve chystaly, také mezinárodní úspěch měl teprve přijít. Škvorecký uměl výborně anglicky a z literatury dobře znal i angličtinu americkou, ale například s učitelskou profesí neměl žádnou zkušenost a celkově byl tehdy „na hranici věku, za níž už by bylo téměř nemožné závládnout úplně nový začátek v cizí zemi“.

Příběh spisovatele vykresluje jako citlivého intelektuála, který se samozřejmě životu pod vládou komunistů, ač nekomunista, musel přizpůsobovat. Kupříkladu psal ideologicky vhodné doslovy, aby jeho překlady některých západních literátů směly vyjít.

A nadále si byl nejistý sám sebou a trpěl pochybami, zda vůbec „kdy napsal něco, co má nějakou cenu“. Navíc mu neúspěchy u vyhládnutých slečen dlouho

„doslova a bez nadsázky devastovaly sebevědomí“.

Škvorecký a ženy

To všechno líčí Příběh nepredsudečně, vzhledem k dobovému politickému, ale i ke spisovatelovu osobnímu životnímu kontextu. Empatii má i vůči lidem ve Škvoreckého okolí. Nezastírá, že zvláště chování jeho partnerek vlastně někdy chápe lépe než jednání svého hrdiny.

V dalším dílu Příběhůvy biografie, který se ke čtenářům dostane přibližně za pět let, se dočteme, jak se spisovatel v torontském exilu podařilo uspět. Jak se co by univerzitní profesor vyrovnával s civilizačním šokem, když zjišťoval, že předat „dětem z prérí“, svým kanadským studentům odchovaným hlavně televizí, zkušenost života v totalitě nebo i jen dědictví jejich vlastních účtyhodných anglosaských klasiků je hodně obtížné.

A snad také budoucí druhý díl osvětlí, jaké bylo spisovatelovo setkání se se západním feminismem. V některých tiskovinách a kontextech je dnes totiž Škvorecký představován hlavně jako ten člověk, jehož vinou se u nás po sametové revoluci šířil zkarikovaný obraz feministek.

Recenzovaná kniha však paradoxně ukazuje, jak moc pro něj byly ženy důležité a uctíváníhodné a co vše v jeho životě znamenaly. I když to někdy dával najevo ne zcela vyzrálým způsobem.

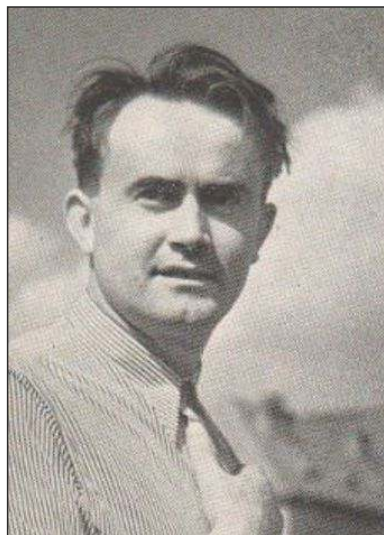
Jan Lukavec

Autor je redaktor Nezávislého deníku.

Text je otisknut s laskavým svolením redakce, se kterou mají Přesahy uzavřenu dohodu o vzájemné spolupráci

HISTORIE

Prosincová výročí středomoravského regionu

Před 120 lety - dne 4. prosince 1904 se v Pelhřimově narodil Jan TRŠKA, sochař, restaurátor.

V mládí působil krátkou dobu jako herec kočovné společnosti Slavinského. Při divadelní štaci v Tršicích opustil společnost a šel pracovat do dílny tršického kameníka Čeňka Pavlíka, u kterého se vyučil v l. 1921 - 23 řemeslu a získal tovaryšský list. Zde vzniklo jeho první dílo, portrét matky, která s ním žila. Od r. 1924 pracoval v olomouckém ateliéru. Po ukončení vojenské služby se v r. 1926 přihlásil na AVU do Prahy, kde absolvoval medailérskou speciálku O. Španiela. V r. 1929 žil v Paříži. R. 1932 se vrátil na Moravu a trvale se usadil v Prostějově. O tři roky později pobýval na studijní cestě v Itálii. Zprvu se věnoval drobné plastice, a to zejména portrétní tvorbě, restaurátorské práci a stavbě nových pomníků. V l. 1932-43 byl členem Sdružení výtvarných umělců moravských

v Hodoníně a od r. 1933 vystavoval své práce ve Volném sdružení hanáckých výtvarníků Rejssek. Souborně v r. 1934 vystavil v Prostějově se svým bratrem Františkem (1901-75) 39 prací. Jeho sochy najdeme v Olomouci, Náměšti na Hané, Brně, Konici. Vytvořil medaile pro Wolkerův Prostějov. Restauroval prostějovskou radnici. Pro brněnskou expozici Antropos vytvořil řadu soch pravěkých lidí a je autorem sousoší v Javoříčku. Zemřel 24. 9. 1976 v Prostějově.

Před 90 lety - dne 5. prosince 1934 se v Úsově narodil doc. PhDr. Josef BEK, DrSc., hudební vědec a sběratel kramářských písní.

Po maturitě na reálném gymnáziu v Litovli odešel v r. 1952 studovat hudební vědu na FF Masarykovy univerzity. Po promoci působil v l. 1957-58 v Krajském vlastivědném muzeu v Olomouci a poté do r. 1960 v Univerzitní knihovně Olomouc. Pak odešel do Brna, kde působil na vojenské akademii jako vedoucí katedry výchovy uměním a dva roky jako osvětový instruktor ústředního domu armády. V r. 1964 trvale zakotvil v Praze, kde do r. 1993 působil v Ústavu hudební vědy České akademie věd jako

vědecký pracovník a zástupce ředitele. Souběžně působil v l. 1972-90 jako vysokoškolský pedagog na Katedře hudební vědy Univerzity Karlovy, kde se v r. 1982 habilitoval na docenta a r. 1987 obhájil titul DrSc. Po odchodu do důchodu r. 1993 učil němčinu na různých školách a externě spolupracoval se zahraničními hudebními firmami. V době studií na litovelském gymnáziu hrál ve smyčcovém triu, které se po r. 1957 rozšířilo na komorní soubor. V l. 1958-60 podnikl terénní výzkum kramářské písně na Litovelsku, Konicku a Zábřežsku. Pro Československý hudební slovník napsal několik hesel o osobnostech litovelského hudebního regionu. Vydal knihy: Hudba XX. století (Brno 1961), Impresionismus a hudba (Praha 1964), Světová hudba XX. století (Praha 1968), byl spoluautorem a hlavním redaktorem 2. dílu Dějin české hudební kultury XX. století (Praha 1981), Hudební neoklasicismus (Praha 1982), Avantgarda (Praha 1984), Erwin Schulhoff (Hamburk 1994). Napsal více než 100 odborných statí a studií. Zemřel 10. 9. 2005 v Praze.

Před 55 lety - 8. prosince 1969 se narodil v obci Hlinka u Bruntálu Petr TURANEC, komunikální politik a aforista.

Od r. 2003 působí v Přerově. Publikuje do novin a užívá pseud. Lancelot. Člen přerovského zastupitelstva. Ve výroční den přístupu České republiky do NATO vydal v r. 2022 vlastním nákladem publikaci Myšlenky muže ve středním věku. Celá částka z prodeje byla věnována na podporu Ukrajiny za její boj o svobodu. V r. 2022 mu vyšla publikace Myšlenky při toulkách Přerovem. Doplněno úžasnými ilustracemi autora, na nichž se objevila oblíbená místa v Přerově.

Jubilujícímu přejeme hodně zdraví, štěstí a plno dobrých nápadů!

Před 55 lety - dne 14. prosince 1969 zemřela v Praze Eva JURČINOVÁ, vl. jm. Anna Weberová, roz. Navrátilová, prozaička, básnířka, dramaticka a překladatelka z francouzštiny a ruštiny.

Narodila se dne 20. 4. 1892 v obci Studňoves u Slaného. Dětství a mládí prožila ve

Vranovicích u Brna a ve Velké Bystřici, kde její otec Richard Navrátil (1856-1911) působil jako chemik, asistent a později ředitel cukrovaru. Od mládí se pokoušela o literární tvorbu. První prózu jí zveřejnil r. 1906 otcův známý Josef Merhaut (1863-1907), český prozaik, novinář a redaktor Moravské orlice. Pomohl jí také s volbou literárního pseudonymu, debut byl podepsán Eva Jurovčinová. V l. 1909-11 se stýkala s F. X. Šaldou. Po smrti otce v r. 1911 se přestěhovala s maminkou do Prahy. Prošla soukromou výukou, též za pedagogického vedení francouzského profesora. V l. 1912 - 14 navštěvovala přednášky z oboru srovnávací literatury, literární historie a filozofie na univerzitě v Paříži. Na počátku 1. sv. války studovala krátce ve Vídni. Od r. 1913 pravidelně přispívala do Moderní revue, v r. 1915 do Květů. Její literární salón navštěvovali mj. Viktor Dyk, Jan Zrzavý, Zdenka Braunerová, členové rodiny Julia Zeyera, Růžena Jesenská, Helena Dvořáková a další. Psala básně, eseje, portréty, od r. 1922 přispívala do Lidových novin, kam zejména v l. 1925-30 posílala literární referáty. Přednášela také o francouzské a anglické literatuře a podnikla několik cest zejména po Francii a Itálii. Knižně debutovala r. 1920 titulem Návrat a jiné novely. Její první prózy vyprávěly o osudech žen z měšťanské společnosti. Z prostředí pražských a severomoravských podnikatelských vrstev napsala román Jen srdce (1936), život žen v jihoitalských městech popsala v knize Povídky o lásce (1944). Knižně vyšly také dvě básnické sbírky: Psyche mluví (1928) a Mlha nad růžemi (1933). Zpracovala také několik knih esejů a literárních portrétů. O jejích životních osudech psal také František Kožík v románu Zdenka Braunerová.

Před 10 lety - dne 15. prosince 2014 zemřela ve Velké Bystřici Zdenka PLACHÁ, knihovnice a publicistka.

Pocházela z Olomouce, kde se narodila 16. 9. 1923. Čtyři roky studovala Slovanské gymnázium v Olomouci a poté Rodinnou školu Pöttingeum. Po dokončení středněškolských studií v r. 1943 pracovala jako úřednice. Po osvobození působila skoro sedm let na ředitelství Moravských elektrotechnických závodů a v r. 1954 se s rodinou přestěhovala do Velké Bystřice. O deset let později převzala knihovnu v místě od místního řídícího učitele Jindřicha Roba a vedla ji do r. 1979. Je neuvěřitelné, co vše musela zvládnout, aby středisková knihovna získala v r. 1966 krajské uznání. V r. 1968 založila kroniku knihovny. Titulní list nakreslil akademický malíř, profesor Karel Svolinský, který v dětství navštěvoval bystřickou měšťanskou školu. V kronice byla zpracována historie knihovny zpětně od r. 1879 a končí r. 1979, kdy knihovna oslavila stoleté jubileum a knihovnice odešla do důchodu. Tím ale neskončila její aktivita. Její celoživotní zájmy o literaturu, malířství, kulturu, korespondenci s umělci a dění v rodném kraji jí přinášely nejen pohodu a radost, ale občas ji přiváděly na zajímavá setkání s občany. Od r. 1990 publikovala články o rodácích a osobnostech regionu na stránkách Velkobystřických novin. Znalost prostředí a badatelská invence přinášela nová a dosud neznámá zjištění a fakta, z kterých pak čerpala někdejší olomoucká okresní knihovna. V r. 2011 převzala ocenění za velký přínos v oblasti kultury a Cenu města Velké Bystřice. Poslední týdny pobývala v Domově pokojného stáří U svaté Anny ve Velké Bystřici.

Před 120 lety - dne 16. prosince 1904 se narodila ve Štěpánově Marie GRUZÍNOVÁ, roz. Krylová, sekretářka pravoslavného biskupa Gorazda (1879-1942).

Bydlela v rodném domě čp. 332, Horní ulice 101. Byla také členkou pěveckého sboru pravoslavné církve. Při zatýkání pravoslavných kněží v Praze byl v roce 1942 zatčen také pravoslavný duchovní Václav Antonín Číkl (1900-42), spolupracovník biskupa se svou manželkou a jejich byt byl gestapem uzamčen. Dvě nezaopatřené děti (dcery Olga a Taťána) si vzala do opatrování Marie Gruzínová. Pro děti potřebovala ošacení, a proto vnikla oknem do Číklůva bytu. Děti ještě stačila odvézt k příbuzným do Přerova. Záhy poté byla však také zatčena dne 20. 7. 1942 a dne 24. 10. popravena v Praze. Pamětní desky Marie Gruzínové jsou na pravoslavném kostele a na hřbitově (původně na rodném domě).

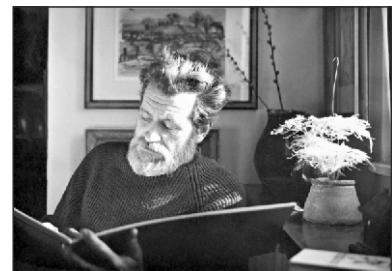
Před 140 lety - dne 18. prosince 1884 se narodil v Rudě nad Moravou Josef KUBÍČEK, český pedagog.

Narodil se jako šesté dítě v rodině řídícího učitele Eduarda Kubíčka. Po obecné škole studoval v l. 1906-10 na české realce v Litvli. Odtud odešel do Polské Ostravy na učitelský ústav, kde maturoval v r. 1914. První učitelské místo získal v Radvanicích-Lipině na Ostravsku. V období 1. sv. války působil na Zábřežsku, poslední dny války v Bohdíkovicích. V r. 1921 působil v Písařově jako řídící učitel a od r. 1924 byl odborným učitelem v Lošticích. V r. 1930 se stal ředitelem školy v Hanušovicích. Potom dálkově studoval v Brně, kde zkoušky udelal v r. 1934 a stal se školním inspektorem. Za války působil v Novém Jičíně, po osvobození v Jihlavě a v Brně. V r. 1948 vykonával svou funkci v Zábřehu. Po návratu do rodného kraje žil v Lošticích, kde zemřel 26. 3. 1982. Byl aktivním členem Učitelské jednoty.

Před 50 lety - dne 18. prosince 1974 zemřel v Šumperku Hugo ŠILBERSKÝ, malíř, grafik a ilustrátor.

Narodil se 26. 3. 1920 v rodině loštického stavitele. Výtvarná studia započal na pražské Akademii výtvarných umění u prof. Karla Mináře v r. 1939. Po osvobození se

na akademii vrátil, ale studia z politických důvodů nedokončil. Po r. 1948 pracoval v gumárně ve Zlíně, kde těžce onemocněl tuberkulózou. V 60. l. pracoval v Třineckých železárnách v propagaci, odkud odcházel do důchodu. Poté žil v rodišti a plně se věnoval výtvarné tvorbě. Orientoval se na krajinomalbu a veduty, z grafických technik se prezentoval nejvíce dřevorytem a linorytem. V Lošticích a okolí, např. v Loučce u Lipníka a v Úsově najdeme také jeho nástěnné malby a fresky. Jeho výtvarná tvorba je zastoupena v řadě soukromých sbírek a muzeích v Olomouci, Mohelnici, Lošticích a v Šumperku. První soubornou výstavu měl v r. 1943 v Lošticích, r. 1956 v Mohelnici a retrospektivní výstavy se konaly v regionu v l. 1980, 1995 a naposledy v r. 2001. Jeho půvabné ilustrace najdeme v prvním vydání knihy Martina Strouhala Báje a pověsti z r. 1944.

Před 125 lety - dne 21. prosince 1899 zemřel v Jičíně prof. František LEPAŘ, klasický filolog a lexikograf.

Pocházel z rolnické rodiny. Narodil se 1. 8. 1831 v Lipňanech jako mladší bratr pedagoga a spisovatele Jana Lepaře (1827-1902). Absolvoval farní školu v Tršicích. Od dvanácti let studoval gymnázium v Kroměříži a Olomouci, kde maturoval v r. 1851. Poté začal studovat FF, ale v r. 1852 byla olomoucká univerzita zrušena, přišel do Prahy, kde pokračoval ve studiu. Promoval v r. 1855 jako středoškolský profesor. Poté krátce učil jako suplující profesor v České Lípě. Od r. 1856 byl profesorem na gymnáziu v Jičíně, kde byl v r. 1871 jmenován ředitelem. Působil zde až do r. 1891. Při odchodu na odpočinek byl vyznamenán titulem školního rady. Jeho literární a vědecká činnost se týkala řecké lexikografie. Jeho práce patřily mezi nejlepší práce české vědecké literatury. Kromě slovníků řecko-českých vydal pro potřebu gymnázií také prostřednictvím České Akademie věd (1891-2) Nehomérovský slovník řecko-český. Velkou oblibu měla i znamenitá učebnice řeckého jazyka, která se dočkala sedmi vydání. Vydal také Bajky z řečtiny přeložené (1881), psal do odborných filologických listů a též do Časopisu českého národního muzea. V r. 1886 vyšlo také jeho historické pojednání o dějinách jičínského gymnázia. Některého jeho statí vyšly též v Riegrově Slovníku naučném.

Před 75 lety - dne 23. prosince 1949 se v Čechovicích u Velkého Týnce narodil JUDr. Jan PEČINKA zvaný „Jambo“, dlouholetý kriminalista Policie ČR a vůdce 19. střediska Junáka Velký Týnec, resp. vedoucí skautského oddílu Poutníci v Čechovicích.

Maturoval v r. 1968 na Střední průmyslové škole strojní v Přerově. V dubnu t.r. začínal se skautem v Lazničkách u Přerova. Rok byl u vodních skautů v Kroměříži, kde také absolvoval vojenskou službu. Vinou normalizačního zákazu působení skautu tyto aktivity skončily. Následně pracoval u Policie ČR na kriminální službě, směr vyšetřování finanční a hospodářské kriminality. Dálkově vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy. V průběhu let vedl turistický oddíl Zlatá kotva Velký Týnec a od r. 1990 středisko Velký Týnec, které si vzalo za své obnovu kostela ve Staré Vodě. Tato úžasná kapitola se začala psát dnem 1. května 1995. Od r. 2000 se staral o skautské zahraniční výměny mezi městem Owensboro ve státě Kentucky v USA a městem Olomouc. Za tuto aktivitu obdržel ocenění od guvernéra státu Kentucky. Byl také hlavním organizátorem setkávání skautských sběratelů. Jeho články o činnosti skautů na Olomoucku najdeme nejen v regionálním tisku, ale i ve skautských a církevních časopisech. Zemřel 30. 4. 2024 ve Velkém Týnci.

Před 95 lety - dne 25. prosince 1929 se v Olomouci narodil Jiří ČADA, herec, zpěvák, tanečník, malíř, režisér baletu, emeritní člen Moravského divadla v Olomouci, choreograf folklorního souboru Haná Velká Bystřice.

Rodák z Olomouce - Bělidel. Divadelní geny zdědil po mamince, která hrála přes čtyřicet let ochotnické divadlo a zpívala. Absolvoval Obchodní akademii v Olomouci, ale od mládí tihnul k divadlu. Jeho mateřskou scénou byla Volánková ochotnická jednota, která hrála v Národním domě. Učil se zpívat u prof. Žákové a navštěvoval baletní školu u mistra Relského. V r. 1954 absolvoval na taneční konzervatoři v Brně, současně byl členem Úhehlůva Moravskoslováckého souboru. V l. 1955-56 byl členem Vojenského uměleckého souboru v Bratislavě, kde se naučil plno lidových tanců. V l. 1957-91 působil jako herec a sólista baletu Moravského divadla Olomouc. Od r. 1974 byl choreografem Moravského divadla v Olomouci. Vytvořil zde na 170 rolí. Spolupracoval s folklorním souborem Mladá Haná ve Velké Bystřici. Vytvořil na 50 choreografií. Je autorem těchto choreografií: Dožatá, Maškare dó, Menuety, Vánoční koledování, U muziky na Lipenském Záhoří, Písníčky z ozvěnou, Zábijačka, Šefci (1995), Hůsaři, Není trnka jako trnka, Šmígrust (2002), Zelí, Baba zlá, Námlůve, Menuety, Staré hanácké tance, Na Štěpána není pána (2002). V r. 2016 se stal laureátem Ceny Olomouckého kraje jako Osobnost roku v oblasti kultury. V r. 2018 byl jmenován emeritním členem MDO. Svou lásku k tanci vyjadřoval také svými nádhernými obrazy. Uměl zachytit ten zlomek vteřiny, kdy je tanečník na vrcholu. Z jeho obrazů i tanečních pásem na nás dýchá jeho veselá a skromná povaha i jeho snaha pobavit diváka a aspoň na chvíli jej odtrhnout od starostí všedního dne. Zemřel 4. 11. 2024 v Olomouci.

ARCHEOLOGICKÁ AKTUALITA

Nejvýše položené petroglyfy v Evropě byly nalezeny v Alpách

V impozantní výšce přes 3000 metrů, v pohoří Valtellina Orobie v italské Lombardii, se podařilo objevit sérii petroglyfů. Tyto pravěké rytiny na skalách se tak staly nejvýše položenými v Evropě. Nález v národním parku Stelvio přináší cenné vodítko o přítomnosti člověka v horských oblastech v dávnověku. V roce 2017 si zvědavý turista všiml zvláštních rytin na skále. Když se o nález dozvěděli archeologové, provedli

jejich důkladný průzkum a zjistili, že petroglyfy pocházejí ze střední doby bronzové, z doby před 3 600 – 3 200 lety. Na skalách zde můžeme spatřit vyryté lidské postavy podobající se „modlícím se postavám“ s rukama zvednutými k nebi, spirály, vyobrazení zvířat i dalších geometrických obrazců, jejichž význam nám dnes již není zcela zřejmý, ale mohli například sloužit jako topografická značení.

Objev těchto petroglyfů je o to významnější, že se nacházejí v tak vysoké nadmořské výšce. Alpské vrcholy se tak staly domovem nejvýše položených petroglyfů v Evropě. Je možné, že tato místa měla pro tehdejší lidi velký duchovní význam a sloužila jako jakési horské svatyně.

Petroglyfy v národním parku Stelvio jsou umístěny nad průsmekem Gavia a představují důkaz o dlouhodobé a opakované přítomnosti člověka v těchto vysoko položených oblastech. Jsou úzce spojeny se skalními nalezišti například v údolí Val Camonica, kam se lze dostat právě průsmekem Gavia. Toto území bylo vyhlášeno památkou UNESCO právě pro unikátní množství pravěkých petroglyfů. S více než 130 000 petroglyfy je toto údolí považováno za největší koncentraci skalních rytin v Evropě. Nejstarší z nich pocházejí z doby přibližně před 10 000 lety.

Vendula Vránová
Autorka pracuje
v Archeologickém centru Olomouc

PETROGLYFY

Petroglyfy jsou fascinující otisky našich předků, vytesané do kamene. Jsou to obrazy vytvořené opracováním povrchu kamene řezáním, dlabáním, tesáním nebo obrusováním. Tyto často velmi staré symboly a obrázky nám poskytují jedinečné okno do minulosti a odhalují nám něco o životě, víře a myšlení lidí, kteří je vytvořili.

Petroglyfy byly pravěkým způsobem komunikace. Představovaly zprávy, mapy, rituály nebo prostě jen umělecké vyjádření.

Petroglyfy lze nalézt na všech kontinentech, s výjimkou Antarktidy. Nejčastěji se vyskytují na skalních stěnách, balvanech nebo na povrchu skalních útvarů.

Přesné datování petroglyfů může být obtížné, protože se opírá o různé metody a často podléhá revizím. Nicméně za jedny z nejstarších jsou považovány Gobustanské skalní památky v Ázerbájdžánu. Tato oblast u Kaspického moře je domovem tisíců petroglyfů, jejichž stáří se odhaduje až na 20 000 let. Zobrazují lovecké scény, zvířata a abstraktní motivy.

whc.unesco.org

LIDOVÉ OKÉNKO

Co jste možná nevěděli o štědrovečerní večeři

Vánoce jsou svátky plné tradic a zvyků, které se předávají z generace na generaci. Některé z nich jsou hluboce zakořeněné v naší kultuře a dodržují se dodnes, jiné se postupně vytratily. Jedním ze základních kamenů Vánoc je jistě Štědrovečerní večeře.

Štědrovečerní večeře byla dříve mnohem více než jen jídlem. Byla to sváteční událost plná symbolů a tradic. Obvykle začínala s první hvězdou na obloze a byla ryze postní. Na stole se objevovaly pokrmy z obilovin, luštěnin, hub a zeleniny.

Večeře začínala po modlitbě, a to symbolickým kouskem chleba nebo trochou hrachu, případně oplatkou s medem a česnekem, která měla mít ochrannou moc. Zbytku vánoční oplatky se přikládaly léčivé účinky a dával se vážně nemocným.

Dalším chodem bývala polévka, převážně z luštěnin, hub, až později bývala rybí. K polévce se mnohde přikusovaly nemastné vdolky pečené z kynutého těsta z žitné mouky.

Důležitou součástí večeře byla kaše – obilná, jáhlová nebo pohanková, slazená medem. Symbolizovala hojnost (při vaření nabývá), med znamenal zdraví a spokojenost.

Hlavním chodem pak nebyla ryba, ale nejčastěji to byl vánoční kuba neboli vánoční hubník. Kuba se těšil velké oblibě a existuje ve spoustě krajových variant. Slaný anebo sladký nákyb ze sušených hub (s česnekem anebo sušenými švestkami) měl celé rodině zajistit štěstí do dalších Vánoc.

Na stole nesmělo chybět ovoce, které symbolizovalo svornost rodiny. Bylo buď čerstvé, sušené, vařené i jinak upravené. Oblíbená byla staročeská muzika, vařené sušené ovoce s vánočním kořením a medem. Muzika může mít jak řid-

ší podobu, kdy připomíná kompot, tak i hustou formu omáčky.

Téměř všude se podávala dodnes oblíbená vánočka, původně nazývaná calta, štědrovka či pletanka. Poměrně často se na otevřeném ohni pekly sladké lívance a v závislosti na místních zvyklostech se připravovaly také vdolky a koláče. Počet chodů štědrovečerní večeře se lišil podle regionu, zvyků a možností rodiny, ale často se podávalo 12 chodů, symbolizujících 12 apoštolů.

Zajímavosti:

Kapr se na vánočním stole začal objevovat až v druhé polovině 19. století. I tak byl pro prostý lid velmi drahý a mnozí si jej dovolit nemohli. Za tradiční vánoční pokrm se začal považovat až ve 20. století.

Štědrovečerní večeře nesměla podle církevního postního nařízení obsahovat maso a alkoholické nápoje. Lidé to často ale obcházel a dělali bohatou hostinu s masem o den dříve, a to zejména na Moravě, kde takové opulentní večerí říkali hojná, tučná nebo obžerná.

U našich sousedů, na Slovensku, jsou stále prvním štědrovečerním jídlem tenké oplatky, na které se natírá med pro sladký život a česnek pro zdraví.

Vendula Vránová

dějiny a současnost

č. 9 (listopad)

Ještě než se česká společnost v rámci připomínky událostí v listopadu 1989 pustila do inventury aktuálního stavu demokracie, pohltit veřejný prostor Jan Žižka. Uplynulo totiž šest set let od jeho smrti. A protože je Žižka bytostně spojen s husitskými ideály, jež se v průběhu staletí v mnohdy nepředvídatelných kontextech staly významným politickým, zaměřili jsme tematický blok tohoto čísla – Radikální středověk – právě na ně. A to nikoliv jen v souvislostech 15. století, ale rovněž i 20. a 21. století. Analýza společenských změn v období husitských válek přilákala nejedno velké jméno (nejen) české historiografie. Mezioborový pohled na konci šedesátých let nabídl ve studii o sociologickém modelu husitské revoluce i Karel Hrubý. Pohnutky svého odborného zájmu pak popsal v pamětech: *Dějepisectví, tak jako každá vážná věda, je neustálý zápas s předsudky. S tím, co je dobově považováno za „samozřejmost“, a co má mezeř, které volají po opravě. (...) Ale za tím vším je u každého pozorovatele základní motiv, který ho vede životem a nasměruje i cestu jeho poznání...*

Co se v DaSu 9/2024 dočtete

Tematický blok:

„Nebude čas milosti, nýbrž pomsty a odplaty ohněm a mečem“. Jan Žižka a středověký radikalismus (P. Cermanová – P. Soukup)

Robert Kalivoda „O svobodě a rovnosti“. Fiktivní rekonstrukce jedné přednášky (J. Mervart)

Dva bojovníci v české debatě o husitství (O. Slačálek)

Seriály a netematické články:

Mincovní regál (Analýzy mincí); Z pokladů knihoven (Knihovna klarisek z Chebu); Rozhovor s historičkou Liesbeth van de Grint: Živá planeta potřebuje živou historii; Historie mosteckého Chanova: Ke kořenům segregovaného sídliště; Korespondence z archivu (T. G. Masaryk – Albert Schweitzer); Rehabilitace obětí komunistické diktatury v Německu a Česku: Cesta za uznáním a odškodněním; recenze atd.

<http://dejinyasoucasnost.cz>

KAPSÁŘ

Pražské Cimrman English Theatre, které v angličtině inscenuje hry Divadla Járy Cimrmana, slaví novou premiérou deset let existence. Zdeněk Svěrák byl prý původně k možnému zahraničnímu úspěchu divadelních her o slavném českém rodákovi skeptický, Cimrmanův humor ale funguje i u anglicky mluvícího publika. „Jára Cimrman by klidně mohl být Brit a Monty Pythoni Češi,“ říká britský velvyslanec v České republice Matt Field.

V centru norského Osla vykolejila tramvaj a projela skrz výlohu do obchodu s elektronikou. Zranění byli čtyři lidé, včetně řidiče vozidla, píší norská média.

Izraelská armáda nasadila k úderu na vojenské cíle v Íránu také čtyři izraelské pilotky a navigační důstojnice. Útok izraelské armády se na íránském území zaměřil na dvě desítky vojenských cílů, které patří podle analytiků k velmi významným pro teheránský režim. Pro šíitský klér ve vedení islámské republiky, kde jsou práva žen všemožně omezo-ována, to znamená mimořádnou potupu.

V důstojné atmosféře Vladislavského sálu na Pražském hradě včera prezident Petr Pavel udělil či propůjčil 56 vyznamenání. Na pestrém seznamu oceněných si nešlo nevšimnout, že jsou vedle umělců a sportovců hojně zastoupeni také bojovníci za lidská práva a představitelé neziskového sektoru. Prezident u příležitosti 106. výročí vzniku samostatné Československé republiky oceňoval také současné hrdiny všedního dne, tedy občany, kteří svou odvahou a duchapřítomností zachraňovali životy.

Problémy největší evropské automobilky Volkswagen podtrhují i hospodářské výsledky za třetí čtvrtletí. Provozní zisk Volkswagenu v tomto období mezi-

ročně klesl o 42 procent na 2,86 miliardy eur (72,5 miliardy Kč). Důvodem jsou zejména vysoké náklady na výrobu osobních automobilů hlavní značky VW a náklady na modernizaci modelů. Koncern do určité míry zachraňuje Škoda Auto, která naopak provozní zisk zvýšila. Její provozní zisk v prvních třech čtvrtletích letošního roku naopak vzrostl o více než třetinu na 1,699 miliardy eur (zhruba 43 miliard Kč) z 1,260 miliardy eur ve stejném loňském období. Masivní povodně na jihu Španělska si vyžádaly už 51 mrtvých. Záchranáři objevili těla poté, co voda ustoupila. Bouře Dana na jihovýchodě země přeměnila silnice v peřeje, ve kterých se ztrácela auta. Počasí zrušilo vlakovou dopravu a zpozdlilo i lety.

České dráhy (ČD) si půjčí od Evropské investiční banky (EIB) 300 milionů eur (7,61 miliardy korun). Peníze použijí na nákup 180 osobních vozů a 20 elektrických lokomotiv. Kromě toho zmodernizují dalších 219 vozů. Ve středu o tom informovala EIB. V následujících deseti letech chce dopravce do modernizace vozového parku investovat celkem přes 160 miliard korun.

Vítězem Zlatého míče byl poprvé vyhlášen Španěl Rodri (28), defenzivní záložník Manchesteru City za sebou v anketě magazínu France Football nechal mimo jiné brazilského ofenzivního univerzála Viníciuse Júniora (24) z Realu Madrid. Španělský klub slavnostní večer bojkotoval, jeho zástupci do Paříže neodcestovali na protest proti tomu, že cenu pro nejlepšího fotbalistu roku nezískal právě Vinicius.

Sejdou se dva Albánci, dva Kosované a Srb v jedné kabině. Ne, tak nezačíná žádný vtip, jde o aktuální situaci, která nastala ve fotbalové Spartě a v posledních dnech měla eskalovat v pořádné problémy. Zatímco Albion Rrahmani na svém Instagramu podpořil názor, že Kosovo patří k Albánii, příznivci Letenských po posledním zápase vyvěsili transparent „Support for Birma“ a srbské vlajky. Vše nasvědčuje tomu, že třaskavý balkánský koktejl vybuchl a došlo k explozi, kterou mnozí předikovali.

Prezidentem USA se znovu stane Donald Trump. Vystoupil před svými pří-

nivci a prohlásil se za vítěze voleb poté, co vyhrál v důležitém nerozhodnutém státě Pensylvánii. Donald Trump se úřadu ujme jako nejstarší hlava státu v historii a s návratem populistické politiky lze čekat proměnu přístupu k NATO, Ukrajině i Evropě jako celku. Po Groverovi Clevelandovi (1885-1889 a 1893-1897) je tak Trump teprve druhým prezidentem v americké historii, který se do Bílého domu vrátí po čtyřleté přestávce.

Letošní rok bude prakticky jistě nejteplejším rokem v historii měření a prvním rokem s teplotou o více než 1,5 stupně Celsia vyšší než v předindustriálním období.

Severní Korea jako fotbalová velmoc. Jakkoliv neuvěřitelně se může toto slovní spojení jevit, v mezinárodním ženském fotbale platí. Aspoň tedy v mládežnických kategoriích. Po mistrovství světa hráček do 20 let vyhrála izolovaná asijská země také šampionát sedmnáctek.

Ruští propagandisté se v televizi Rossija 1 vysmívají zvolenému americkému prezidentovi Donaldu Trumpovi. V jednom pořadu politolog Dmitrij Jestařev rozcupoval Trumpův 24hodinový plán na konec války na Ukrajině. USA podle něho nejsou v silné pozici, v té má být totiž podle něj Rusko. Ve druhé show propagandista Jevgenij Popov odvysílal kompilaci fotek nahé Melanie Trumpové, které bývalá a zároveň nastávající první dáma USA nafotila ve svých mladých letech ještě coby modelka.

Miliardář Elon Musk v čele nového „ministerstva pro efektivitu vlády“ spolu s neúspěšným uchazečem o republikánskou prezidentku nominací Vivikem Ramaswamyem. Nebo moderátor stanice Fox News a veterán Pete Hegseth skeptický vůči Severoatlantické alianci jako ministr obrany.

Osobnost, nadčasový a pokrokový kouč, skvělý taktik, mistr standardních situací, elegán. Zkrátka legenda. Slavný fotbalový trenér Karel Brückner oslavil 85. narozeniny.

V Polsku otevřeli americkou základnu protivzdušné obrany, podle Severoatlantické aliance je částí širšího štítu a zachytí balistické střely krátkého a středního doletu. Kreml reagoval prohlášením, že podnikne příslušná opatření, která ovšem nijak neupřesnil. Jenom my jsme jako nechráněná holátka!

Luxusní večírek hokejového Kladna. Užilo si dojemné a krásné oslavy kulatých narozenin, ohromující choreo vlajkoňošů, jaké nemá obdoby, ale také ve výročním zápase v retro dresech vstřebávalo neúspěch. Rytiři vstoupili do druhé stovky svých dějin středních porážkou s Plzní 3:4, už sedmou extraligovou v řadě. Kaňka na jinak vydařené slávě spojující bohatou historií se současností, která zlatou září postrádá.

Za nereálné považují ekonomové splnění slibu premiéra Petra Fialy (ODS), že v případě, že zůstane u moci další volební období, zvednou se příjmy Čechů na úroveň, jaká je v Německu nebo Rakousku.

Ve věku 39 let zemřel v Petrohradu ruský baletní sólista Vladimir Škljarov, když podle informací místních médií v sobotu vypadl z balkonu v pátém patře. Ruští vyšetřovatelé oznámili, že umělcova smrt byla zřejmě nehoda. Škljarov, který v minulosti jako sólista hostoval i v Mnichově nebo Londýně, po začátku ruské invaze na Ukrajinu válku veřejně kritizoval. V Rusku však stále patřil k prominentním umělcům.

Od pondělka 18. listopadu začaly miliony Švédů dostávat novou brožuru s výmluvným názvem „Pokud přijde krize nebo válka“. Jde o aktualizované a zhruba dvojnásobně větší vydání šest let starých pokynů, což tamní vláda vysvětluje zhoršením bezpečnostní situace, podotkla britská stanice BBC. Ta upozornila, že obdobná aktualizovaná doporučení nedávno vydaly také Finsko, Norsko a Dánsko.

Přesně před 125 lety - 18. listopadu 1899 - proběhla v Praze první jízdní prezentace motocyklů Laurin & Klement typů A a B. Stalo se tak čtyři roky po založení společnosti (do té doby vyrábějící jízdní kola) a šest let před vůbec prvním automobilem.

Ruská ekonomika vyčerpala téměř všechny své dostupné zdroje, oznámila v úterý ve Státní dumě šéfka ruské centrální banky Elvira Nabiullinová. Země se dle ní vyskytuje v ojedinělé pozici, kdy má míru nezaměstnanosti na historickém minimu (2,4 %), a přesto v zemi roste nedostatek zaměstnanců.

Na lék proti Alzheimerově nemoci se čekalo roky. Historicky první přípravek od japonské firmy Eisai, který může u některých pacientů zbrzdít rozvoj nemoci, schválila Evropská léková agentura (EMA). K českým pacientům by se mohl podle předního českého neurologa Jakuba Horta, který vede kognitivní centrum při neurologické klinice ve Fakultní nemocnici v Motole, dostat za rok a půl.

Petr Hanuška

